V čísle nájdete

Editorial 3
(L. Grobár)

Deň za dňom ... 4
(M. Pavlík)

Posolstvo svätosti, pokoja a viery 8
(L. Durkaj)

Prváci ... 11
(T. Belá)

Noví prefekti 16
(J. Pichonský, L. Grobár)

brat Šavol - Boží Šašo 18
(F. Barna)

TÉMA: Putovanie - (BEZ)NÁDEJ 19
(L. Grobár)

Sen pútnika 20
(T. Svat)

Putovanie životom a svetom 22
(rozhovor)

Sv. Ondrej z Amalfi ... 30
(JCLic. Ing. O. Nagy)

Nepoškvrnená čistota 32
(L. Grobár)

Čenstochová 37
(R. Haško)

Dôležitosť duchovného zážitku ... 39
(J. Pichoňský)

Putovanie k Zrodeniu 41
(J. Pichonský)

Pohľad z dvoch kolies 42
(L. Imrich)

Cesta na Velehrad 44
(M. Haluška)

Tichonočná 45
(F. Barna)

Sanktuária 46
(P. Schmotzer)

Po roku skúseností 48
(T. Svat)

Polstoročie v službe Kristovi - 1. časť 50
(Mons. A. Tkáč)

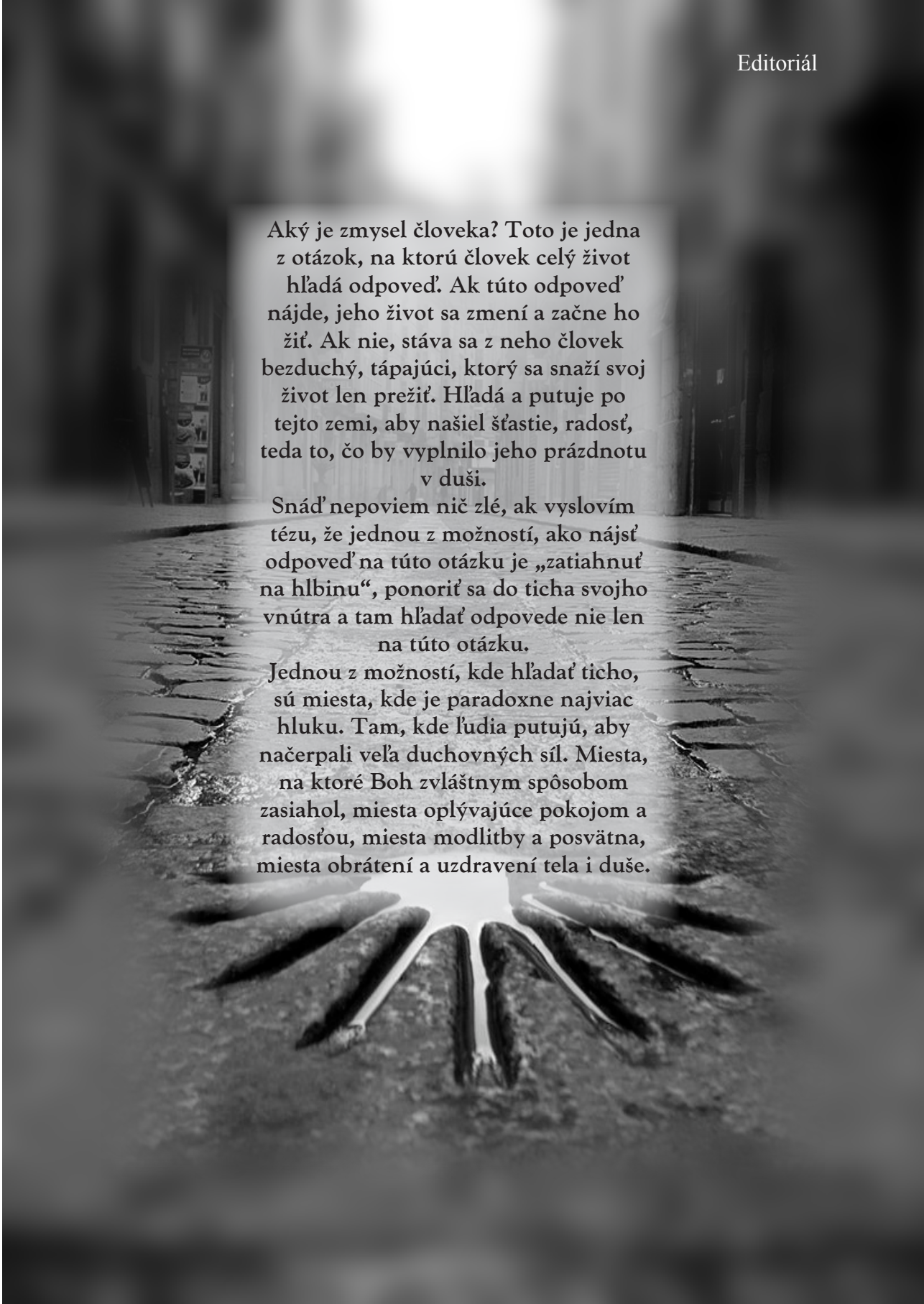
Aj o klobáse a opačnom čítaní 52
(L. Durkaj)

Spomienky na USA 55
(T. Tupta)

Vypros nám milosť milovať námahu 56
(Boris)

Vážený pán Mozart 57
(T. Svat)

BOROMEO (www.kske.sk/boromeo) - **Šéfredaktor:** Lukáš Grobár - **Zástupca šéfredaktora:** Tomáš Svat - **Redakčná rada:** Lukáš Durkaj, Tomáš Belá, Jakub Pichoňský, Martin Haluška, Peter Schmotzer - **Grafická úprava:** Pavol Harakaľ, Jakub Pichoňský, Sergej Gerzanič- **Text prešiel jazykovou úpravou:** Mgr. Miroslava Malinová - **Vydáva:** Kňazský seminár sv. Karola Boromejského - **Adresa:** Hlavná 91, 042 03 Košice - **E-mail:** casopisboromeo@gmail.com - Vychádza dvakrát do roka - **Tlač:** Vydavateľstvo Michala Vaška, Námestie Kráľovnej Pokoja 3, 080 01 Prešov - **Predná obálka:** ThDr. Lucia Pečovská PhD. - **Zadná obálka:** Lukáš Grobár - **Koláž na str. 59:** P. Harakaľ, S. Vinter

Aký je zmysel človeka? Toto je jedna z otázok, na ktorú človek celý život hľadá odpoveď. Ak túto odpoveď nájde, jeho život sa zmení a začne ho žiť. Ak nie, stáva sa z neho človek bezduchý, tápajúci, ktorý sa snaží svoj život len prežiť. Hľadá a putuje po tejto zemi, aby našiel šťastie, radosť, teda to, čo by vyplnilo jeho prázdnotu v duši.

Snáď nepoviem nič zlé, ak vyslovím tézu, že jednou z možností, ako nájsť odpoveď na túto otázku je „zatiahnuť na hlbinu“, ponoriť sa do ticha svojho vnútra a tam hľadať odpovede nie len na túto otázku.

Jednou z možností, kde hľadať ticho, sú miesta, kde je paradoxne najviac hluku. Tam, kde ľudia putujú, aby načerpali veľa duchovných síl. Miesta, na ktoré Boh zvláštnym spôsobom zasiahol, miesta oplývajúce pokojom a radosťou, miesta modlitby a posvätna, miesta obrátení a uzdravení tela i duše.

Deň za dňom ...

Michal Pavlík
foto: Stanislav Vinter, Matias Gočík

Každý rok, a vlastne akýkoľvek čas, je príležitosťou na spoluprácu s Božou milosťou. Aj v tomto roku sme príležitostí dostali neúrekom, no o ich využití musí uvažovať každý sám. K nahliadnutiu do nášho seminárneho života v období od začiatku školského roka do sviatkov Narodenia nášho Pána slúžia nasledujúce riadky. Nech sa páči...

11. - 18. september 2011 – Duchovné cvičenia Medžugorie

Po vyše dvoch mesiacoch prázdnin a túlania sa svetom nás čakal návrat do seminára. Duchovné cvičenia boli tento rok výnimočné, lebo sme ich strávili mimo Slovenska. Naše kroky viedli na miesto, ktoré je nehostinné svojou polohou. Na miesto, kde je chudoba a bieda na každom kroku, no kde Boh prostredníctvom svojej milosti zasiahol, na silné miesto modlitby a obrátení, do Medžugorie. Po tomto duchovnom načerpaní a telesnom oddychu sme sa o pätnásť hodín neskôr zhromaždili na nedeľnej svätej omši v našej seminárnej kaplnke a začali nový formačný rok.

30. september 2011 – Futbalový zápas prvého ročníka proti Výber seminára

Posledný septembrový deň sa opäť uskutočnil dlho očakávaný „zápas hviezd".

Proti sebe sa postavili tímy Výberu seminára a naši prváci, ktorým pomohli aj ich viceduktori a predstavení o. Dušan a o. Dominik. Hlavným rozhodcom zápasu bol o. Janko Dudič. Mužstvo prvákov rozbehlo gólový

maratón, ktorý skončil po 90 minútach nerozhodne. Nasledovali penalty a po poslednom penaltovom rozstrele vyhrali prváci. Boli tentokrát lepším mužstvom. Tešíme sa na ďalšie výborné futbalové zápasy.

1. október 2011 – Slávnostné Veni Sancte

V sobotu 1. októbra 2011 sme sa všetci zúčastnili na pontifikálnej svätej omši so slávnostným Veni Sancte v seminárnom kostole Teologickej fakulty v Košiciach Katolíckej univerzity v Ružomberku. Po svätej omši nasledovalo slávnostné zhromaždenie akademickej obce, spojené so slávnostným otvorením nového akademického roka 2011/2012, a inaugurácia nového dekana Teologickej fakulty KU v Ružomberku prof. ThDr. Cyrila Hišema, PhD.

7. - 9. október 2011 – Stretnutie bohoslovcov Čiech, Moravy a Slovenska na Velehrade

Začiatkom októbra naše kroky zamierili k západným susedom na Velehrad, kde sa každé dva roky stretávajú bohoslovci z Čiech, Moravy a Slovenska. V podvečer sme dorazili do mesta Napajedla, kde sme mali s miestnym pánom farárom spoločnú svätú omšu. Po nej sme sa porozchádzali do rodín, v ktorých sme boli po tieto dni ubytovaní. V sobotu ráno o ôsmej sme odchádzali z už na samotné stretnutie na Velehrad, kde po predstavení seminárov z Čiech a Slovenska začala hlavná časť programu – svätá omša, ktorú celebroval Mons. Jozef Kajnek, Královohradecký pomocný biskup. Po rozlúčke s veriacimi a s rodinami, ktoré nás prijali, sme zamierili do Košíc.

14. - 16. október 2011 – Duchovná obnova

Od duchovných cvičení v Medžugorie prešiel už takmer mesiac a v seminári nastal čas sa znovu duchovne obnoviť. Tento celý formačný rok nás duchovnými obnovami bude sprevádzať jeden kňaz, a to duchovný otec Dušan Lukáč z Gelnice. V piatok 14.10.2011 o ôsmej večer sa modlitbou sv. ruženca začala naša prvá duchovná obnova tohto formačného roka. V úvodnej, prvej prednáške, nám duchovný otec viac priblížil cieľ duchovnej obnovy, kde zdôraznil návrat zo širokej cesty rôznych možností života na cestu úzku, na ktorej sa nechávame viesť iba Ježišom a pri Ňom nachádzame svoje pravé poslanie, naplnenie a posilu nášho povolania i celého života. Celá duchovná obnova sa ukončila slávnostnými rannými chválami v nedeľu ráno.

18. október 2011 – Okrúhle narodeniny nášho otca rektora

18. októbra oslávil náš otec rektor František Katriňák svoje 40. narodeniny. V mene celého nášho seminárneho spoločenstva sme mu úprimne poďakovali za všetko, čo pre nás robí - za jeho starostlivosť, obety a námahy pri našej kňazskej formácii. Zároveň sme mu do ďalších rokov života popriali hojné zdravie a Božiu pomoc. Nech ho Duch Svätý sprevádza svojím svetlom na jeho kňazskej ceste.

19. október 2011 – Študentská kvapka krvi

Už tradične sa nám podarilo v spolupráci s Teologickou fakultou a Národnou transfúznou stanicou v Košiciach zorganizovať Študentskú kvapku krvi. Je zrejmé, že bohoslovci neodmietli príležitosť takýmto spôsobom prejaviť svoju lásku k blížnym.

20. október 2011 – Čajový večer s o. Jánom Knapíkom

Vo štvrtok 20. októbra sa uskutočnil prvý tohtoročný čajový večer. Hosťom bol o. Ján Knapík, ktorý nám porozprával o svojej púti do Santiago de Compostela. Okrem mnohých zážitkov, ktoré nám o. Ján sprostredkoval nám, nakoniec odporúčal, aby sa každý, kto chce spoznať seba a zistiť svoje nedostatky, vybral na púť do Santiago de Compostela, ktorá je nezabudnuteľným zážitkom, lebo práve tam človek zažije osobný dotyk Boha.

4 . november 2011 – Odpustová farnosť sv. Karola Boromejského

V tento deň sme si spolu s predstavenými nášho kňazského seminára pripomenuli a uctili veľkého svätca a zároveň nášho patróna – sv. Karola

Boromejského. Sv. omšu v seminárnom kostole celebroval spišský diecézny biskup J. E. Mons. Štefan Sečka. Tesne pred slávnostnou svätou omšou otec arcibiskup J. E. Mons. Bernard Bober, košický arcibiskup – metropolita, požehnal našim bratom štvrtákom reverendy. Po svätej omši nasledovala akadémia ku cti sv. Karola Boromejského, ktorú pripravili bratia tretiaci a s prednáškou na nej vystúpil otec Štefan Novotný.

10 . november 2011 – Čajový večer na tému: Zdravá výživa

Štvrtok 10. novembra nás náš spolubrat MUDr. Štefan Nebesňák oboznámil s nástrahami, ktoré ukrýva nesprávny životný štýl, a zároveň nám poukázal na spôsoby správnej životosprávy.

14. november 2011 - Celoslovenský liturgický deň

V pondelok 14. novembra 2011 sme sa zúčastnili Celoslovenského liturgického dňa, ktorý zorganizovali: Liturgická komisia Konferencie biskupov Slovenska, Liturgický inštitút Jána Jaloveckého v Košiciach a Teologická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku. Téma Celoslovenského liturgického dňa bola: *„Ars celebrandi"* alebo o dôstojnom a správnom slávení liturgie.

18. – 20. november 2011 – Duchovná obnova

V poradí druhá duchovná obnova sa niesla v kontexte troch veľkých tém, ktoré sa dotýkajú každého mladého muža, ktorý sa odhodlal slúžiť Bohu a vstúpil do seminára.

Témou prvej prednášky bola istota, ktorú nám Boh ponúka. V druhej prednáške sme sa zamýšľali nad významom celibátu. Témou poslednej prednášky bola viera, ktorá nám otvára oči i srdce v poznávaní nášho Otca.

26. november 2011 - Slávnosť sv. Ondreja, diecézne rekolekcie

V sobotu 26. novembra sme sa zúčastnili na slávnosti k príležitosti ukončenia Roka sv. Ondreja, ktorá bola spojená s celodiecéznymi rekolekciami. Svätú omšu celebroval J. Em. Jozef kardinál Tomko. Počas slávnosti bola do katedrály prenesená aj relikvia sv. Ondreja. Táto relikvia bude v našej katedrále natrvalo umiestnená. V závere slávnosti nám hlavný celebrant udelil apoštolské požehnanie od Sv. otca Benedikta XVI.

8. decembra 2011 – Mariánska akadémia

Každoročne sa slávnosť Nepoškvrneného počatia Panny Márie v našom seminári zvýrazní aj mariánskou akadémiou, ktorú pripravujú bratia piataci. V prednáške sme mali priestor hlbšie vniknúť do tajomstva tejto slávnosti.

15. december – Vianočné prázdniny

V druhej polovici decembra sa prednáškové obdobie zimného semestra skončilo. Predo dvermi sú najkrajšie sviatky roka a koniec roka kalendárneho. Odchádzame domov, na prázdniny, aby sme Vianočné sviatky mohli stráviť v kruhu najbližších.

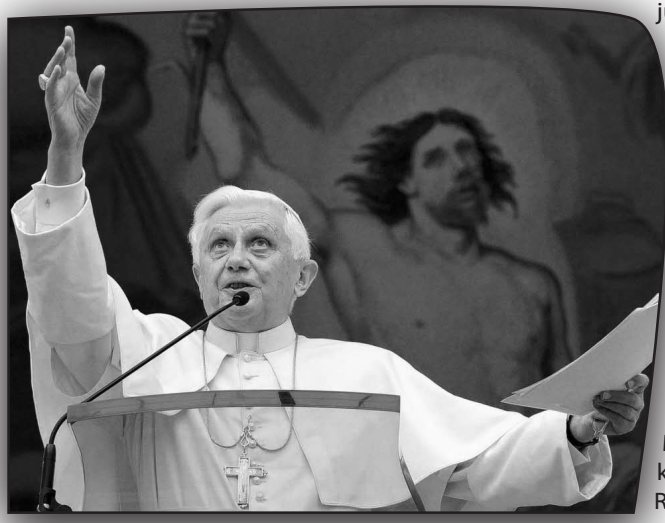
Posolstvo svätosti, pokoja a viery

Lukáš Durkaj
Foto: Internet

Ostatných 7 mesiacov znamenali pre pápeža veľmi intenzívny program. Jeho náplňou boli jedny z najkrajších a nezabudnuteľných udalostí, ktoré sa určite vryjú do našej pamäti na pontifikát pápeža Benedikta XVI. Počnúc vyhlásením svojho predchodcu za blahoslaveného, cez veľký sviatok mladosti a viery, pokračujúc závažnými posolstvami, ktoré zobúdzali svedomie mocných a podporovali vzrast kresťanskej identity.

To čo sa zdalo pre nás, ktorí sme na vlastné oči mali možnosť vidieť veľkú osobnosť pápeža Jána Pavla II., ako tajná túžba sa stalo skutočnosťou. Po výnimke, aby sa proces beatifikácie zosnulého pontifika mohol začať okamžite po jeho smrti, uplynulo iba rekordne krátky čas 6 rokov. Nie je totiž v dejinách Cirkvi zvyčajné, aby nástupca na Petrovom stolci povýšil svojho predchodcu na oltár. Po uznaní zázraku vyliečenia z parkinsonovej choroby u francúzskej rehoľnice vybral pápež asi najvhodnejší dátum slávnostného blahorečenia.

1. mája, v deň, ktorý je sviatkom práce a ktorý bol zároveň nedeľou Božieho milosrdenstva, predsedal pápež Benedikt XVI. slávnostnej omši na Námestí sv. Petra, pri ktorej oficiálne potvrdil, že tento usilovný pracovník a veľký ctiteľ Božieho milosrdenstva *„Ján Pavol II. je blahoslavený!"* Už pred samotnou slávnosťou sa do mesta Rím nahrnulo množstvo pútnikov z celého sveta, aby svojou radostnou a spontánnou účasťou oslávili veľký sviatok Cirkvi a poďakovali sa za možnosť oficiálne sa modliť ku blahoslavenému pápežovi, ktorého liturgická spomienka pripadla na deň jeho intronizácie 22. októbra. Po omši sa súčasný rímsky biskup presunul k ucteniu rakvy svätca.

Gro mesiaca jún tvorili dve zahraničné cesty a osobné výročie pápeža. Cez víkend

4.-5. júna sa konala apoštolská cesta do Chorvátskeho Záhrebu, z príležitosti slávenia Národného dňa chorvátskych katolíckych rodín. V nedeľu, ktorá bola 7. veľkonočnou sa konala slávnostná omša na záhrebskom hippodrome, odkiaľ sa svätý otec presunul do katedrály Nanebovzatia Panny Márie a sv. Štefana, aby sa pomodlil vešpery a uctil si pozostatky blahoslaveného biskupa Alojzija Viktora Stepaniča. Ďalšia zastávka veľpastiera sa konala pri návšteve miništátu San Marino, ktorí sa nachádza uprostred Talianska. Tam oslávil 19. júna nedeľu Najsvätejšej trojice. San Marino je republika a vôbec jeden z najstarších štátov na európskom kontinente. Jeho tradícia siaha až k sv. Marínovi po ktorom je malá krajina pomenovaná a ktorého ostatky sa uchovávajú v sanmarínskej bazilike. Pri tejto príležitosti si ich uctil aj pápež. Návšteva mala označenie ako pastoračná a pripomínala skôr výjazdy, ktoré v priebehu roka robí *„taliansky patriarcha"* po rôznych mestách apeninského polostrova, pretože celý štát San Marino patrí pod taliansku diecézu San Marino-Montefeltro. 29. júna sa okrem každoročnej slávnosti patrónov mesta Rím, spomínalo aj na jedno výročie.

Toho dňa si pápež pripomínal 60 rokov, odkedy bol vo Freisingskej katedrále vysvätený

za kňaza. Tento pamätný deň si vo svojej autobiografii pripomína takto:„*Kňazskú vysviacku nám v roku 1951 na sviatok sv. Petra a Pavla udelil kardinál Faulhaber. Bolo nás viac ako štyridsať kandidátov, ktorí sme na vyzvanie odpovedali: „Adsum. Tu som.“ Ten slnečný letný deň zostáva nezabudnuteľným vrcholom života. Človek by nemal byť poverčivý. No keď v okamihu, ako na mňa starý arcibiskup položil ruky, od hlavného oltára vyletel do lode dómu vtáčik – asi to bol škovránok – a krátko zatrilkoval svoju krátku oslavnú pieseň, bolo to pre mňa ako prísľub zhora: Je to dobre tak, ako to je. Si na správnej ceste.*“

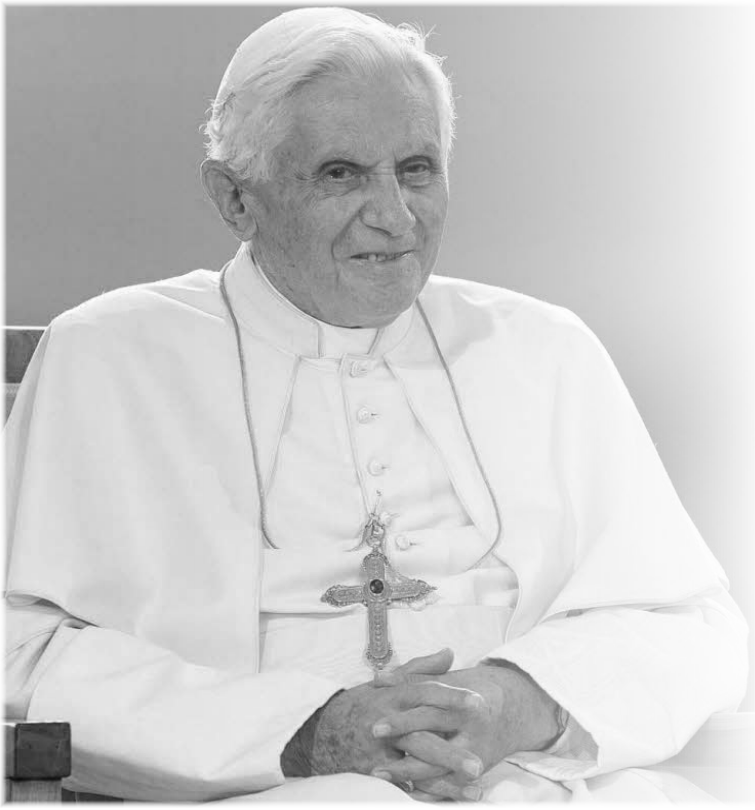

V júli sa Svätý Otec presunul do svojho letného sídla v Castel Gandolfo, aby si tradične na niekoľko týždňov oddýchol. Odtiaľ si na 4 dni „odskočil“ ku mladým do Madridu aby s nimi zúčastnil XXVI. Svetových dní mládeže. Podrobnejšie o tejto veľkej udalosti Cirkvi sa píše aj v ďalších článkoch v tomto čísle Boromea od ľudí, ktorí to zažili na vlastnej koži. Tu, túto návštevu len stručne zhrnieme. Pápež priletel na Madridské letisko 18. augusta dopoludnia. Privítanie s mladými sa konalo hneď ten večer na námestí Plaza de Cibeles. V piatok 19. augusta sa Benedikt stretol s rôznymi skupinami ľudí. Najprv prišiel na návštevu ku kráľovskej rodine v ich paláci, neskôr sa presunul do San Lorenzo de El Escorial, kde sa konalo stretnutie s rehoľníčkami, vrátane najstaršej žijúcej karmelitánky a s mladými univerzitnými profesormi. Nasledoval obed s vybratými mladými z celého sveta, medzi ktorými bola aj jedna Slovenka, a stretnutie so španielskym premiérom. Deň sa zavŕšil pobožnosťou krížovej cesty, ktorá sa tiahla cez ulice Madridu a okrášlili ju tradičné drevené zastavenia v životnej veľkosti, ktoré zozbierali z celého Španielska. Sobota patrila seminaristom. Tí sa zhromaždili na slávnostnej omši v madridskej katedrále. Pápež sa im prihovoril pamätnou homíliou a pri záverečnom pozdrave všetkých prítomných milo prekvapil, keď im vyjavil svoj úmysel vyhlásiť sv. Jána z Avily za Učiteľa Cirkvi.

Sv. Ján z Avily bol diecéznym kňazom žijúcim v 16. storočí, ktorý sa stal duchovným radcom mnohým iným svätcom, medzi nimi Ignácovi z Loyoly, Terézii Avilskej či Jánovi z Boha. Popoludnie patrilo kardinálom, biskupom, organizátorom stretnutia, postihnutým a mladým, ktorí prežili nezabudnuteľnú vigíliu na letisku Cuatro Vientos. Poznačila ju burácajúce počasie i hlboké silnecium počas eucharistickej adorácie. Na druhý deň ráno sa stretnutie oficiálne ukončilo omšou na už spomínanom letisku. Na nej pápež vyhlásil aj budúce dejisko SDM, ktoré sa bude konať v roku 2013 v brazílskom Rio de Janeiro.

Ako veľmi významná a duchovne bohatá sa ukázala aj prvá oficiálna štátna návšteva pápežovho rodného Nemecka. Počas tejto púte sa stretol s množstvom rôznych skupín nemeckej spoločnosti i rôznymi náboženskými skupinami, ktorým za 4 dni (22.-25. september) predniesol neuveriteľných 18 príhovorov, kázni a pozdravov. Ako dodali aj rôzny odborníci, išlo o vynikajúce a trefné slová, v ktorých chcel zanechať Svätý Otec posolstvo svojím rodákom. Všetko začalo vo štvrtok, kedy po prílete do Berlína najprv navštívil spolkového prezidenta v zámku Bellevue a neskôr sa presunul do Spolkového parlamentu (Bundestagu), kde aj napriek ignorantskej neprítomnosti mnohých poslancov predniesol špičkovú prednášku o tom, čo je podstatná úloha politikov a ako si brať za vzor prirodzené zákony, z ktorých vychádzajú aj tie štátne. Nasledovalo stretnutie s predstaviteľmi židovskej komunity v Nemecku a slávnostná omša na Olympijskom štadióne v Berlíne. Benedikt XVI. v homílii pripomenul obraz Cirkvi ako viniča, ktorým je Kristus s veriacimi. Zároveň

zdôraznil,že nie je možné prežiť, pokiaľ nebudú ľudia napojený na Ježiša. V piatok nasledovalo stretnutie s moslimskou komunitou a presun do augustiniánskeho konventu v Erfurte, v ktorom pôsobil aj Martin Luther. Tu sa stretol s predstaviteľmi evanjelickej cirkvi a.v. v Nemecku. V príhovore pápež vyzdvihol niektoré myšlienky veľkého nemeckého reformátora o tom či môže byť Boh milosrdný. Nasledovala ekumenická bohoslužba. Po nej sa konali slávnostné mariánske vešpery v nemeckom pútnickom meste Etzelsbach. V sobotu bol hlavným programom omša v Erfurte, presun do Freiburgu

a tam stretnutie s bohoslovcami, občanmi mesta, pravoslávnymi, samosprávou a večerná vigília s mladými, ktorá sa niesla v znamení hesla *„vy ste svetlo sveta“.* Nedeľa vyvrcholila slávnostnou omšou vo Freiburgu, na ktorej upozornil svätý otec nemeckých veriacich na ozajstné hodnoty viery a pravý zmysel účasti v Cirkvi. Napriek mnohým kuvičím hlasom sa na stretnutia s pápežom zišlo nevídaný počet veriacich z celého Nemecka.

16. októbra sa vo vatikánskej bazilika uskutočnila slávnostná omša na podporu novej evanjelizácie z príležitosti medzinárodného stretnutia, ktoré sa v tých dňoch uskutočnilo v Ríme. Benedikt opäť všetkých prekvapil, keď v homílii oficiálne oznámil o uskutočnení špeciálneho„Roka Viery“, ktorý sa uskutoční od 11. októbra 2012 (na 50. výročie otvorenia Druhého vatikánskeho koncilu) do slávnosti Krista Kráľa v novembri 2013. Tento rok by sa mal konať skôr v misijnom ako slávnostnom duchu. Podrobnosti o konaní a zmysle tohto špeciálneho roka pápež vysvetlil aj v apoštolskom liste vo forme „motu proprio“ Porta fidei (Brána viery).

Ako už pápež na začiatku tohto roka, a zopakoval 27. októbra na stretnutí predstaviteľov svetových náboženstiev v Asissi. Toto stretnutie sa konalo 25 rokov po tom, čo takéto zhromaždenie prvýkrát zvolal bl. Ján Pavol II. Tohtoročný deň reflexie, dialógu a modlitby za mier a spravodlivosť vo svete sa niesol v znamení motta „Pútnici pravdy, pútnici pokoja“. Prvýkrát sa na ňom zúčastnili aj zástupcovia hľadajúcich agnostikov. Prejav rímskeho pontifika sa niesol v zmysle boja proti násiliu, ktoré vychádza tak z fundamentálneho náboženského fanatizmu a jednak z agresívneho ateizmu.

Vidíme, že posolstvá nášho pápeža majú vždy silné myšlienky a jasné odkazy. Ďalšou príležitosťou pre jasné ohlasovanie Krista je jeho apoštolská cesta v dňoch 18.-20. novembra do chudobného afrického štátu Benin. On sa svojím konaním a rečou naozaj pre nás stáva svedkom a poslom svätosti, pokoja a viery. Aby sme však naozaj nejakým spôsobom participovali na snahe Svätého Otca, mali by sme to robiť minimálne čítaním jeho dokumentov a príhovorov, ako to svojim veriacim odporúčal aj novovymenovaný milánsky arcibiskup kardinál Angelo Scola.

Prváci...

Otázky kládol Tomáš Belá
Foto: Lukáš Grobár, Internet

„Kto som, Pane?" To je jedna z otázok, ktorú si každý z nás kladie. My v seminári máme ešte jednu: „Kto to sú, Pane?" Túto otázku si kladieme všetci na adresu našich nových spolubratov. V skratke sa nám aj vám chcú predstaviť:

Martin Haluška (20)
Sokoľany,
Ružencovej Panny Márie

1. Ktorá udalosť v tvojom živote najviac ovplyvnila tvoje rozhodnutie stať sa kňazom?

Žiadna, lebo to nebolo náhle rozhodnutie, respektíve udalosť, ktorá by mi povedala, že áno, tam choď. Skôr to bola plynulá cesta dozrievania a ujasňovania si vecí v mojom živote. Sú istí ľudia a udalosti, ktoré na mňa zapôsobili, aby som sa začal zaujímať o duchovno, ale nie rozhodli, iba zapôsobili. Či už naši kňazi, terajší aj minulí, alebo skrze rôzne farské akcie alebo spoločenstvá, napríklad duchovné obnovy, tábory, mariánske stretnutia atď. Až po sviatosti birmovania som sa začal aktívnejšie zaujímať o moje povolanie a vtedy skrsla myšlienka ísť za kňaza. Bola to len myšlienka, lebo mojím ideálom bola medicína, biológia a chémia boli centrom môjho života. Ale Pán mal so mnou iné plány. To povolanie byť lekárom ostalo, ale už v inej sfére – lekár duše.

2. O tebe vieme, že si nešiel hneď do seminára po maturite. Študoval si rok chémiu. Vieš nám povedať, čo má spoločné teológia a chémia?

Sú tu isté podobnosti. Obidve sú dielom Boha – Stvoriteľa. Ak by Jeho nebolo, nebolo by ani chémie, ani teológie. Ďalšiu vec vidím v pohľade na človeka. Chémia okrem iného skúma aj metabolické (chemické) procesy, prebiehajúce v živých sústavách, čiže aj v človeku. Skúma priebeh chemických reakcií, napríklad Krebsov cyklus, expresia génu, hydrolytické štiepenie lipidov atď. Čiže skúma látkové zloženie človeka a ich vzájomné reakcie. Skúma človeka ako matériu.
Aj teológia skúma človeka z určitej časti, ale nie ako matériu, ale z duchovného hľadiska. Skúma vzťah Boha a človeka, a dáva mu odpoveď na otázky v čo má veriť, v čo má dúfať a čo má robiť, aby bol spasený. Ak by som to mal zhrnúť, tak chémia a teológia majú spoločné dva veci: a) obidve existujú vďaka Bohu b) zaoberajú sa do určitej miery človekom.

Pavol Gladys (26)

Jasenov,
Sv. Martina z Toures

1. Ktorá udalosť v tvojom živote najviac ovplyvnila tvoje rozhodnutie stať sa kňazom?

No v prvom rade to bola vážna dopravná nehoda môjho otca. Vtedy som ponúkol svoj život Bohu. No po prvom neúspechu v seminári som nezložil zbrane, ale „bojoval" som ďalej. Dospel som a pochopil, že len táto cesta ma dokáže naplniť šťastím. Tak za pomoci rodičov a podpory kléru vo farnosti som sa rozhodol znova vstúpiť do seminára. Preto všetko vkladám do Božích rúk.

2.Počuli sme, že rád hráš na gitare. Myslíš si, že je to dobrý nástroj, ako sa dostať bližšie k mládeži v pastorácii?

Gitara je len hudobný nástroj, ktorý využívame na evanjelizáciu. Evanjelizovať znamená žiť evanjelium. Pokiaľ my nebudeme žiť evanjelium, márne sa budeme trápiť nad hocijakým hudobným nástrojom (či to bude gitara, trúbka alebo bubon). Čiže pri evanjelizácii je hudobný nástroj (gitara) vhodným doplnkom nášho žitého evanjelia.

Peter Pasternák (19)

Vyšná Sitnica,
Ružencovej Panny Márie

1. Ktorá udalosť v tvojom živote najviac ovplyvnila tvoje rozhodnutie stať sa kňazom?

Na strednej škole sa objavili otázky ohľadom zmyslu života. Čo je zmyslom môjho života? Hľadal som k čomu ma Boh povoláva. Jedna sestrička raz povedala, že mladí potrebujú spoločenstvo, tak im ponúknime to dobré. Začal som robiť „stretká". Dávalo to môjmu životu zmysel. Žil som pre iných a bol som šťastný. Chcem v tom pokračovať, chcem žiť pre iných čo sa často nedarí, ale idem stále ďalej. Na birmovke som dostal veľkú túžbu stať sa kňazom. Veľa som o tom premýšľal. Môj život bez lásky by nemal zmysel. Objavil som zdroj lásky v Bohu a v blížnych.

2.Vieme, že nie si „športovým drevom" , aké druhy športov obľubuješ, a ktoré aj rád praktizuješ?

Som vášnivý futbalista. Hrával som aj za našu dedinu za žiacky oddiel. Kopačky, lopta, rýchly beh ma dokážu dostať preč zo stereotypnej reality štúdia. Jednoducho futbal milujem. Ako malý som strávil na ihrisku cez letné prázdniny aj celý deň. Samozrejme okrem spánku, raňajok, obeda a večere – tie som bol doma. V zime s bratmi a kamarátmi som trávil voľný čas v našom potôčiku na ľade. Hokej je moja druhá športová láska.

Peter Malinovský (19)
Petrovany,
Sv. Petra a Pavla

1. Ktorá udalosť v tvojom živote najviac ovplyvnila tvoje rozhodnutie stať sa kňazom?

Prvá myšlienka stať sa kňazom sa vo mne prebudila v deň, keď som sa prvýkrát stretol so živým Kristom v Eucharistii, t.j. 10 rokov dozadu. Ako tak čas plynul táto myšlienka bola raz intenzívnejšia, inokedy zas menej. Menil sa však môj pohľad na kňazstvo. Ako 9-ročný chlapec som mal úplne detskú predstavu o kňazstve, ako 15-ročný som mal inú predstavu, až nakoniec som dospel k terajšej predstave o kňazstve. Keď si teraz spätne spomínam, ako som si predstavoval kňazstvo vtedy, je mi do smiechu. Keď prišiel moment, kedy bolo potrebné rozhodnúť sa, neovplyvnila moje rozhodnutie žiadna konkrétna udalosť. Cítil som Pánov hlas a odpovedal som mu na to svojím ÁNO. „Zvádzal si ma Pane, a ja som sa dal zviesť; bol si mocnejší ako ja a premohol si ma." (Jer 20,7).

2. Náš seminár sa riadi svojím vlastným poriadkom. Ako si naň zvykáš ty?

Pravdupovediac, na seminárny poriadok som si už zvykol a sám som prekvapený, ale netrvalo mi dlho aklimatizovať sa. Vynikajúci na seminárnom poriadku je presný harmonogram dňa. Podľa mňa je to veľmi dôležité, aby každý mal presný harmonogram dňa, pretože tak sa nemôže stať, že človek má čas a nevie čo s ním.

Peter Schmotzer (19)
Moldava nad Bodvou,
Zoslania Ducha Svätého

1. Ktorá udalosť v tvojom živote najviac ovplyvnila tvoje rozhodnutie stať sa kňazom?

Udalosť ktorá ma priviedla do seminára sa stala v ôsmom roku môjho života. Ako dieťa som na nedeľňajších svätých omšiach sedával v prvých laviciach. V jednu nedeľu ma náš pán kaplán zavolal miništrovať a vtedy sa vo mne začalo vzbudzovať povolanie ku kňazstvu. To bol pre mňa zlomový moment, kedy som kňazstvo začal vnímať z iného pohľadu. Od ôsmich rokov som teda uchovával v sebe povolanie, ktoré stále silnelo, a tak som v súčasnosti v seminári.

2. Vieme, že rád posilňuješ, je ťažšie posilňovať dušu alebo telo?

„Duchovné posilňovanie" je v porovnaní s fyzickým ťažšie, pretože pri fyzickom posilňovaní potrebujeme stroje, závažia a ideme na to. Ale pri posilňovaní duše sami nestačíme, potrebujeme Božiu pomoc a potrebujeme sa naučiť počuť Boha aj v hlučnosti dnešného sveta, potrebujeme si cvičiť naše svedomie a hlavne potrebujeme sústredenosť. Bez darov Ducha Svätého a bez Božej pomoci to nezvládneme. Fyzickú silu je oveľa ľahšie nadobudnúť ako duchovnú. Obe však vyžadujú trpezlivosť, sústredenosť a modlitbu.

MUDr. Štefan Nebesňák (60)
Košice-Podhradová,
Sv. Ondreja

1. Ktorá udalosť v tvojom živote najviac ovplyvnila tvoje rozhodnutie stať sa kňazom?

Medzi zlomové momenty patrí úmrtie manželky v apríli 2009 pre nádorové ochorenie. Dnes si uvedomujem, že tým sa mi otvoril priestor, z ktorého som mohol vykročiť rôznymi smermi. Vnútorne som bol rozhodnutý neísť cestou hriechu, ale žiť podľa Božích pravidiel. Pán ma pripravoval na svoju cestu skrze rehoľné sestry, zvlášť skrze Dcéry kresťanskej lásky sv. Vinceta de Paul. Definitívne rozhodnutie vykročiť na cestu kňazstva nastalo v predvianočnom období r. 2009.

2. Doteraz si sa staral o telesne chorých, teraz ťa však Ježiš pozýva, aby si uzdravoval aj duše, ako to vnímaš ty?

Od r. 1976, kedy som promoval na LF UPJŠ v Košiciach, som sa staral o pacientov. Keďže človek má okrem tela aj dušu a ducha, pacient by nemal odísť z ambulancie len s receptom, ale mal by odísť povzbudený aj duchovne. Najmä v posledných rokoch lekárskej praxe som sa snažil, u koho to len bolo možné a v maximálne možnej miere, pacientov povzbudzovať a „posúvať dopredu" duchovne, zvlášť aj vo viere. Mnohí potrebovali to duchovné omnoho viac ako to telesné. Aj dnes, keď mi zatelefonujú, alebo sa s nimi stretnem, nespomínajú na lieky ktoré som im predpísal, ale na láskavý prístup, na duchovné povzbudenie a hlavne povzbudenie vo viere. To im veľmi chýba. To len potvrdzuje, že duša človeka je dôležitejšia ako telo.

Sergej Gerzanič (22)
Hlboké (Ukrajina),
Ružencovej Panny Márie

1. Ktorá udalosť v tvojom živote najviac ovplyvnila tvoje rozhodnutie stať sa kňazom?

Nejaký presný dátum neviem uviesť, ale môžem povedať, že to bolo moje sústavne premýšľanie o mojej životnej ceste. Začalo sa to ešte vtedy, keď som ako malý chlapec miništroval pri oltári a obdivoval kňazov, ktorí pôsobili v našej farnosti. V tom čase sa vo mne zrodila túžba stať sa jedným z nich. Ale po ukončení strednej školy som nastúpil na vysokú školu. Absolvoval som magisterský stupeň v odbore aplikovaná matematika - programovanie. Až potom som podal prihlášku do seminára, kde ma napokon aj prijali. Chcem sa poďakovať ľuďom, ktorí sa cez celý tento čas za mňa modlili, aby som vytrval na ceste stať sa Kristovým kňazom.

2. Ty si k nám prišiel zo susednej Ukrajiny. Prečo si si vybral práve náš seminár?

Tento seminár som si nevyberal ja, ale poslal ma náš pán biskup. V našej Mukačevskej diecéze seminár nie je, tak nás pán biskup posiela na formáciu do iných diecéz. Najbližšie knám je Košická arcidiecéza, a tak ma biskup poslal tu. Ďakujem Bohu, že ma poslal práve sem, lebo sa tu cítim veľmi príjemne a vytvárame veľmi dobrý kolektív.

Lukáš Mohler (20)

Prešov-mesto,
Sv. Mikuláša

1. Ktorá udalosť v tvojom živote najviac ovplyvnila tvoje rozhodnutie stať sa kňazom?

Moje rozhodnutie pre kňazstvo sa vyvíjalo postupne, v podstate už od detstva, keď som ako malý obdivoval kňaza pri oltári počas svätej omše. Vnímal som ho ako dosť vzdialeného ľuďom, možno ako trochu čudný zjav :-), ale predsa ma čosi na ňom fascinovalo. Neskôr som sa začal venovať hre na píšťalový organ, vďaka ktorej som sa dostal hlbšie do „cirkevných kruhov", ak to tak môžem povedať. Začal som spoznávať a všímať si kňazov, nielen pri vysluhovaní sviatostí, ale aj pri prežívaní všedných dní a trávení voľného času. Vtedy som zistil, že sú to takí istí obyčajní ľudia ako my – „nekňazi", ktorí majú svoje problémy, starosti, ale i radosti a záľuby. Výnimočné však na nich bolo, že svoj život, celý ako ho dostali, naplno obetovali a zasvätili Bohu. Vo veľkej miere boli práve kňazské vzory a ich prežívanie svojho kňazstva tým, čo ma „nakoplo" hlbšie a vážnejšie uvažovať nad služobným kňazstvom. Práve cez nich mi asi Boh chcel niečo povedať.

2. Kedy a ako sa začala rozvíjať tvoja láska k liturgickej hudbe?

No to asi ani sám presne neviem :). Pamätám si na jeden deň, možno pred siedmimi či ôsmimi rokmi, keď som tak sedel v našom kostole po skončení omše a započúval sa do úžasných zvukov organa, ktoré sa rozliehali po našej konkatedrále. Vtedy sa asi vo mne zrodila prvá túžba mať s tým niečo spoločné. Boh mi postupne a nenápadne posielal do cesty ľudí, ktorí mi pomohli a nasmerovali ma, kde bolo treba. Sám sa teraz čudujem, ako to všetko zariadil. Keďže mojou prvou učiteľkou bola aktívna liturgická organistka našej farnosti, mal som otvorenú cestu neskôr v praxi (na sv. omši) využiť to, čo som sa nielen pri nej naučil. Asi takto vznikal a postupne sa vyvíjal môj vzťah k liturgickej hudbe. Pochopiteľne, stále sa vyvíja spoznávaním nového bohatstva, ktoré v sebe liturgická hudba pri svojej rozmanitosti ukrýva.

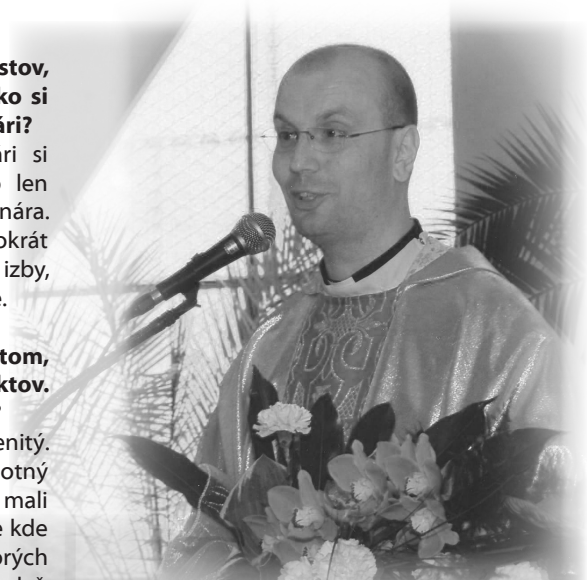

Noví prefekti

Jakub Pichoňský, Lukáš Grobár
foto: Archív o. Prefektov

o. Andrej Kačmár

Patrili ste medzi prvých seminaristov, ktorí boli vysvätení z nášho seminára. Ako si spomínate na tieto roky formácie v seminári?

Na roky formácie v kňazskom seminári si spomínam veľmi živo. Ako keby to bolo len nedávno. Po 11 rokoch som sa vrátil do seminára. Spomienky sú stále aktuálne a krásne, koľkokrát sa prejdem po chodbách. Navštívil som aj izby, kde som býval. Boli to výborné roky formácie.

Pred pár rokmi ste aj vy boli seminaristom, už vtedy ste v seminári mali dvoch prefektov. Ako ste Vy vnímali svojich predstavených?

Prefekt Vladimír Chripko bol znamenitý. Ľudský, otvorený pre dialóg a hlavne ochotný urobiť maximum aby sa bohoslovci cítili a mali dobre v seminári. Dokonca bývam aj na izbe kde býval on. Určite aj ostatní predstavení, ktorých by som spomenul napr.: o. špirituáli Rendeš, Zonták; o. vicerektor Ondovčák boli pre mňa príkladom na ceste ku kňazstvu. V seminári som sa cítil dobre.

Otec arcibiskup Vás určil na úlohu prefekta. Ako ste sa stotožnili s touto úlohou?

Stále sa s touto úlohou snažím stotožniť. Spoznať čo všetko má prefekt robiť a hlavne prečo a pre koho. Som tu len krátko, niekoľko mesiacov, takže je ešte predčasné hodnotiť. Možno lepšie po roku služby prefekta. Isté je, že v pastorácii je to iné ako tu v seminári. Vyžaduje si to tu špecifickú službu.

Dá sa skĺbiť Vaša práca na cirkevnom súde s úlohou prefekta?

Na Metropolitnom súde som v službe Obhajcu manželského zväzku a Promótora Spravodlivosti. Promótor Spravodlivosti je osoba podobná prokurátorovi v civilnej sfére. Prefekt má v seminári na starosti disciplínu, poriadok a štúdium bohoslovcov. Zatiaľ sa snažím, aby som nezanedbával ani jedno ani druhé.

S čím by ste chceli pomôcť bohoslovcom na ich ceste za kňazstvom?

Tým, že nebudú mať strach stretnúť sa so mnou a otvorene porozprávať ak majú nejaké pochybnosti alebo otázky. Chcem, aby boli úprimní, aby sme spoločne hľadali cestu ku Kristovi v jedinečnosti, ktorú nechcem popierať na úkor uniformity.

o. Dominik Macák

Aká bola Vaša prvá reakcia, alebo ako ste prijali fakt, že sa máte stať predstaveným v kňazskom seminári?

Bola to prekvapujúca ponuka od otca arcibiskupa, ktorý ma požiadal, aby som túto úlohu prijal. Nikdy som sa nepripravoval na túto pozíciu: žiadne štúdium psychológie, edukácie, formácie; tiež chýbajúce skúsenosti (osobne za tých 8 rokov kňazstva som bol iba kaplánom a výpomocným duchovným; čo obnáša úloha administrátora, farára či dekana som sledoval len „z diaľky"). Povzbudila ma však rýchla odpoveď jedného skúseného kňaza, ktorého si vážim: „Zober to!" Božia vôľa je často zaujímavá.

Pred pár rokmi ste aj Vy boli seminaristom, už vtedy ste v seminári mali dvoch prefektov. Ako ste túto funkciu vnímali predtým a ako ju vnímate teraz?

Pozícia prefekta bola vždy vnímaná ako úloha akéhosi „policajta" v seminári, ktorý kontroluje poriadok. A úlohou seminaristu je, aby čím viac skryl pred prefektom. Bol som prekvapený, že to ešte stále u niektorých seminaristoch zostáva.

Nechcem byť v pozícii policajta, ale v pozícii sprievodcu. A to sa dá iba vtedy, ak aj formovaný má záujem nechať sa formovať. Som presvedčený, že mám pred sebou seminaristov, ktorí si uvedomujú zodpovednosť sami za seba, za svoju formáciu a povolanie. Tento čas v seminári využijú na zdokonalenie svojej osobnosti aj cez spontánnu komunikáciu s prefektom. Je super, keď sám seminarista príde na rozhovor, s otázkou, problémom i povzbudením.

Aké zmeny priniesla vo Vašom živote funkcia prefekta? Čo všetko prináša takáto zodpovedná služba?

Zmena je veľká, na ktorú si postupne zvykám. Je potrebné odložiť niektoré veci na bok – osobne som musel vypustiť mnohé návštevy veriacich, prispôsobiť sa programu v seminári, oprášiť nejaké poznatky z psychológie a pedagogiky a ďalšie. Osobne ma mrzí, že mám ešte ďalšie povinnosti na Teologickej fakulte, štúdium, organizačné povinnosti v Ekumenickom spoločenstve cirkví na území mesta Košice. Niekedy je ťažké zosúladiť všetky tieto úlohy.

Štúdium, silentium, ranné vstávanie, dochvíľnosť a celý seminárny poriadok ste pred niekoľkými rokmi dodržiavať aj Vy sám. Čo zo seminárneho života sa vám dodržiavalo ťažko a naopak s čím ste nemali až taký problém, a čo vás zaujímalo najviac?

Osobne si myslím, že som nemal problém s dodržiavaním poriadku. Iste boli pokusy aj z mojej strany, zvlášť po strávení dvoch rokov v Taliansku, o niektoré zmeny v seminárnom poriadku. Odstupom času si uvedomujem, že poriadok chránil mňa, môj čas, i ďalších seminaristov. Bola to perfektná motivácia k štúdiu vidieť ďalších troch spolubývajúcich sedieť pilne nad knihami; či nevyrušovať druhého chrápaním pri rannej meditácii; alebo spoločná modlitba cirka 100 seminaristov a ďalšie.

Čím by ste, po niekoľkých rokoch kňazstva, povzbudili seminaristov i chlapcov, ktorí premýšľajú o tomto povolaní?

To, čo Boh pripravil pre človeka, je ten najkrajší a najšťastnejší život. Stačí sa nechať ním viesť.

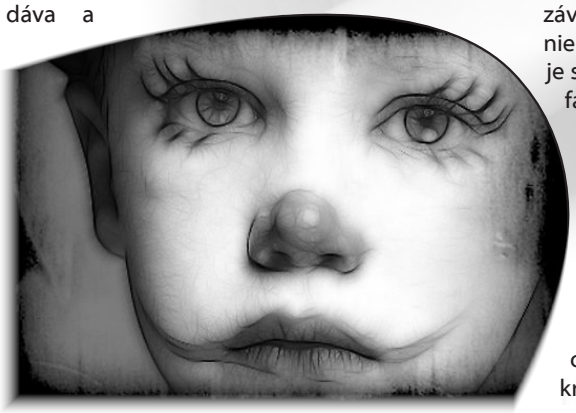
Brat šavol – Boží šašo

František Barna
Foto: Internet

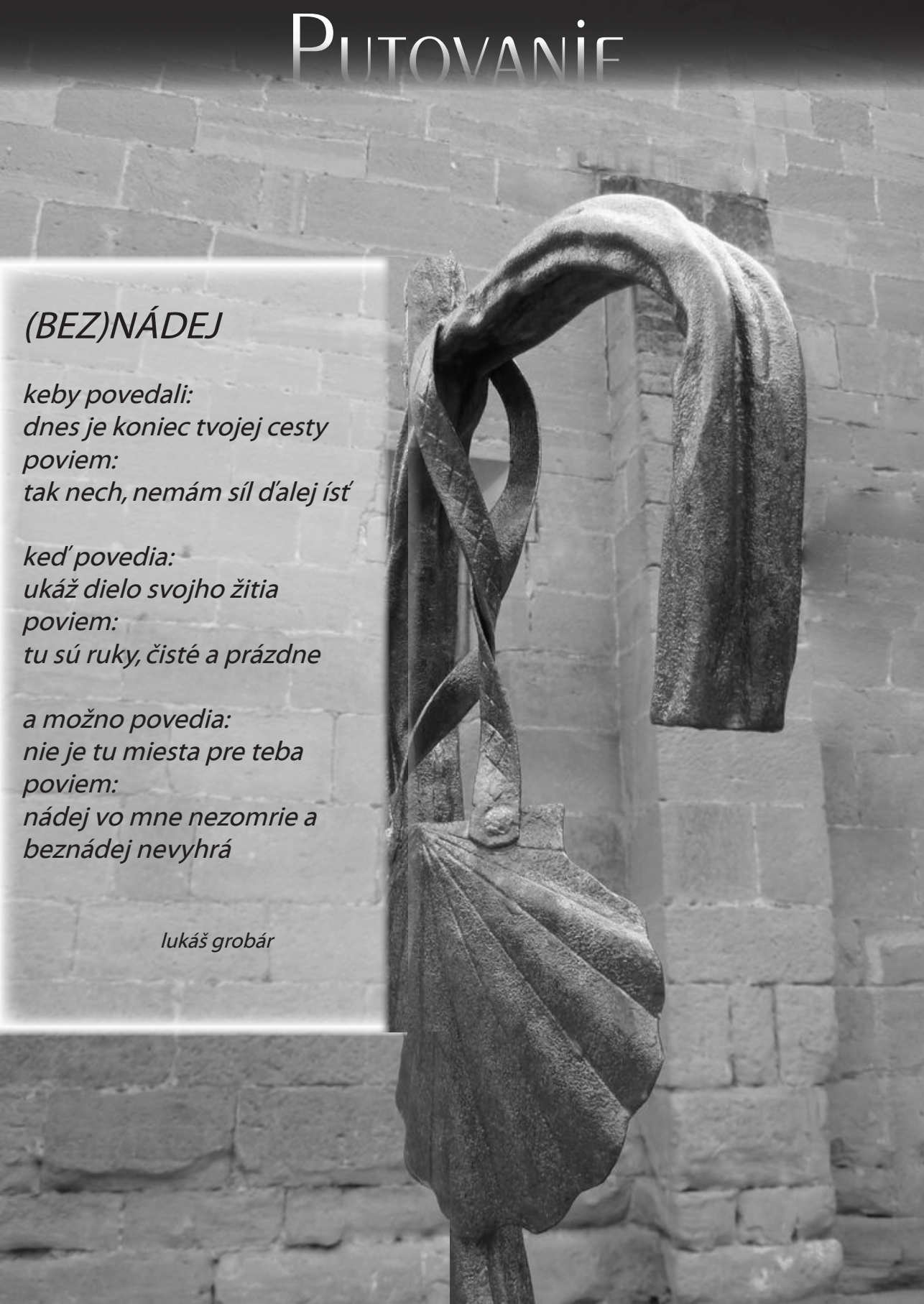
Šašo je na prvý pohľad málo serióznou postavičkou, ktorej úlohou je zabaviť ostatných ľudí. Častosa však stáva, najmä v rozprávkach, ale v živote tiež, že komediant či šašo najlepšie pozná pravdu a viac či menej vhodným spôsobom ju tlmočí publiku. Jeho reč je krikľavá, ale presne triafia do citlivých miest človeka. Podobne je to aj s rečou Karola Lovaša píšuceho pod pseudonymom brat Šavol v knihe Boží šašo.

Kniha je zložená z troch častí. Prvá a posledná je poetická a prostredná, rozsahovo najdlhšia, je súborom zamyslení a príbehov, ktoré sčasti boli publikované aj v jeho predchádzajúcich knihách. Pre niekdajšieho novinára, ktorý sa stal kňazom – rehoľníkom, je krikľavá reč celkom zaužívaná. Aj výrazné písmená na obálke tejto knihy už čosi prezrádzajú o dikcii jej autora. Prelína sa v nej prekvapivé až paradoxné vyjadrovanie o skutočnostiach, ktoré sú pre mnohých nedotknuteľné. Autor ponúka svoje videnie Boha spôsobom, ktorý sa stáva čoraz častejší. Pomenúva fakty pravým menom bez rôznych prikrášlení a zahmlievaní. Niekedy to môže čitateľa aj pohoršovať. Stále viac sa však zdá potrebné vyjadrovať skutočnosť v jej nahote. Napríklad v básni Vianočná nevládne čakaná idylická atmosféra. Namiesto nej sa objaví kríž a surové slová: „Kto z nás ťa počuť chce? Nemluvňa bezbranné. Nevzdáš to? Na kríži ústa ti zapcháme."

V týchto samostatných kapitolkách a básňach sa ukazuje Boh ako ten, ktorý neprestajne dáva a nič si pre seba nepýta. Najväčším darom je sloboda a láska, ktorou Boh odmení, ale aj „trestá". Autor sa neštíti priznať ľudskú, a teda i svoju vlastnú slabosť, neveru, egoizmus. Útočí na bezhlavý smäd veriacich po náboženských senzáciách a vyzýva k túžbe poznať svoju vieru. Ukazuje, čo je v živote veriaceho naozaj potrebné a žiada, aby modlitba nebola snahou o umlčanie Boha. Chce, aby sa človek zamýšľal nad podstatnými vecami. Boží šašo kričí na plné ústa, aby sa z veriacich nestali len nejakí „pobožnostkári". Na ceste viery dokonca odporúča nepohrdnúť ani radami neveriacich kritikov. Heretikov a schizmatikov predstavuje ako tých, ktorí spoluvytvárajú hranice teologického poľa. Autor sa predstavuje ako rebel, ktorý chce vykrikovať do sveta. Možno práve tento spôsob je v dnešnej záplave slov vhodným na pohnutie vnútrom človeka, aj keď kričiacich rebelov sa objavuje stále viac, čo spôsobuje, že ich reč už nemusí spĺňať kritériá rebelantstva. V jednej časti brat Šavol hodnotí život sv. Augustína, ktorý pred svojím obrátením prekonal mnohé životné stroskotania. Prichádza k záveru, že aktuálna situácia konkrétneho človeka nie je výsledkom pobytu v sterilnom prostredí, ale je súčtom všetkých životných pádov, kopancov a faciek, no k tomu je nutné pripočítať aj životné víťazstvá či šťastné okamihy.

Pri čítaní stránok tejto útlej zbierky výkrikov Božieho šaša nie je potrebná systematickosť. Sú to povzbudenia na ceste viery, ktorá je na seba náročná a chce byť, nakoľko je to možné, poznaná. Tak ako Boh ide v nárokoch na doraz, aj pohľad človeka na život má byť nezastretý. Aj za cenu toho, že obraz pred jeho očami nebude spĺňať estetické kritériá.

(BEZ)NÁDEJ

keby povedali:
dnes je koniec tvojej cesty
poviem:
tak nech, nemám síl ďalej ísť

keď povedia:
ukáž dielo svojho žitia
poviem:
tu sú ruky, čisté a prázdne

a možno povedia:
nie je tu miesta pre teba
poviem:
nádej vo mne nezomrie a
beznádej nevyhrá

lukáš grobár

Sen pútnika

Tomáš Svat
Foto: Internet

„Vidím ťa, bojovníka medzi bojovníkmi. Básnika básnikov. Kráľa kráľov. Polonahého medzi pútnikmi. Deň čo deň sa biskup pokloní, keď vysloví tvoje meno. Aj žobrák kričí: „Ó, Ježiš, nech mám peniaz na chlieb!" Keď žiadame druhých o pomoc, v skutočnosti voláme teba. Ako jarná povodeň domáhame sa svojich potrieb a prianí. A keď nastane jeseň našich dní, odliv života, nahlas alebo pošepky vzývame teba, Majstra nekonečného súcitu."
(Chalíl Džibrán)

Všimol som si, že v živote platí jedno zvláštne pravidlo. Znie: na začiatku všetkého je ticho. Určite bolo ticho pred stvorením sveta. Až kým Boh nepovedal slovo... Ticho je aj pred narodením človeka, lebo človek sa rodí z ticha matkinho lona do sveta slov a zvuku... Ticho je na začiatku každého rozhovoru, každého slova, každého skutku, dotyku... Všetko čo človeka robí ľudským, dokonca aj hudba, má začiatok v tichu. Ak by nebolo ticha, nebolo by slova, nebolo by človeka. To ticho je zvláštne lebo nie je prázdne. Je plné možností a otvára široký priestor pre prijatie druhého a spoznanie seba. Môžeme ho charakterizovať ako neprítomnosť slov alebo ako nedostatok zvuku, skôr však ako synonymum pokoja a harmónie, ako miesto stretnutia sa duší, ako priestor, do ktorého púšťame len tých najbližších ľudí, priestor pre najdôvernejší rozhovor, pre realizáciu našej ľudskosti. To ticho je nedeliteľnou časťou každého človeka, je to domov, odkiaľ vychádzame zo seba v neustálom putovaní za „TY", v nepretržitom hľadaní tváre toho druhého. Veď túžba stretnúť sa s iným je azda jeden z najpodstatnejších znakov človeka. Teda nejde o nedostatok slov, skôr je to hlbina ľudskosti, z ktorej každé slovo vyviera; je to najosobnejší priestor, najzraniteľnejší bod, ktorý je známy len nám a osobám, ktorým ho ukážeme. Je to miesto najosobnejšieho stretnutia človeka a Boha. Avšak páľava chaosu a hluku dnešnej doby nás vyháňajú z tohto „Edenu" na pustinu neosobných názorov. Aj preto zápas o ľudskosť začína v zachovaní si vlastnej identity.

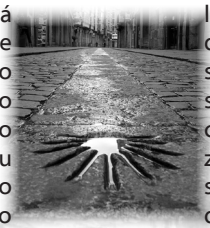
Prvé slová Biblie hovoria o tom, že Boh stvoril tento svet. Nie je dôležité ako dlho mu to trvalo, skôr je dôležité uvedomiť si, že tento svet, a teda aj človek ako vrchol stvorenia, je dielom Boha, čo logicky znamená, že by mal byť v harmónii s ním. Avšak skúsenosť nášho života nám hovorí opak. Harmónia medzi Bohom a svetom bola narušená a my tak máme pocit akoby sa náš život odohrával medzi dvoma realitami; realitou svetského, profánneho a realitou duchovného, svätého. Svätý Augustín to prirovnal k nepretržitému napätiu dvoch štátov, štátu pozemského a štátu Božieho. Po prvotnom hriechu, po narušení harmónie sa človek rozhodol odmietnuť Boha, a tak musel odísť od neho preč. Avšak túžba po svätom zostala charakteristickou pre človeka. Totiž byť svätý, v pôvodnom zmysle slova, znamená „byť iný", byť iný ako tento svet,

ako všednosť, ako sme aj my. Iba Boh je svätý v plnom význame slova, iba on jediný je „iný" ako všetko, čo chápeme, lebo len on svet presahuje a jediný spôsob ako sa znova posvätiť je stretnúť sa s Ním. V tomto momente si človek uvedomil, že sa stal pútnikom, uvedomil si, že mu niečo chýba ako to napísal aj Augustín: *„a nespokojné je srdce naše, kým nespočinie v tebe"*, a tak to musel začať hľadať. Odchádzal na miesta, ktoré tradícia popisovala ako tie, ktoré sú vyhradené stretnutiu so Svätým, miesta zvlášť známe osobitou aktivitou a tým aj prítomnosťou Svätého v túžbe po osobnom dotyku s Ním.

K prirodzenosti človeka patrí kráčať. Kráčame do práce, do školy, za priateľmi. Veď kroky používame k prekonávaniu vzdialenosti nielen geografickej, ale aj medziľudskej. Preto nie je udivujúce, že výrazom hľadania Boha na tomto svete sa stalo putovanie za ním. Putovanie ako obraz vlastnej snahy, ako priznanie malosti a závislosti na Bohu. Veď prítomnosť a pôsobenie

všemohúceho Boha nie je obmedzená na nejaké miesto alebo rezervovaná pre nejaký čas tak ako život človeka. Preto putovanie ako hľadanie geografického miesta stretnutia so Svätým sa stalo metaforou, demonštráciou, vyjadrenou túžbou hľadania miesta pre stretnutie so Svätým vo svojom vlastnom živote, vo svojej vlastnej podstate ako vyššie spomenutý najosobnejší bod. Teda geografické putovanie je len metaforou vnútorného putovania, hľadanie geografického miesta je vonkajším výrazom hľadania vnútorného „bytostného" miesta, je to teda potvrdenie toho, že človek nachádza seba len ak nájde Boha, že len v dotyku Boha človek nachádza svoju tvár. Inými slovami, nie je náuka o človeku bez náuky o Bohu, a práve Cirkev je miestom, kde sa Boh skláňa a dotýka sa človeka.

Naskytá sa otázka, čím sa vlastne líši putovanie napríklad od obyčajného výletu. Hlavný rozdiel spočíva už v práve spomínanom rozmere ticha. Niet putovania bez ticha, lebo putovanie je vždy putovaním za niekým, túžbou stretnúť sa, túžbou po dotyku dvoch bytostí. V tomto pohľade, aj každá návšteva osamelého alebo chorého človeka, každé zmierenie sa dvoch bytostí, každé vykročenie PRE človeka, je len rôznym spôsobom vyjadrenia tej istej púte za Svätým. Každý skutok milosrdenstva, každý skutok lásky je jedným krokom na tejto púti, na ktorej začiatku aj koncí je Boh, lebo na žiadnej púti nezohráva miesto dôležitejšiu úlohu než človek. Kto by miesto alebo systém povyšoval nad človeka, ten by sa minul s najpodstatnejším výrazom kresťanstva. Slovami pápeža Benedikta XVI.: *„Pravým kresťanom nie je náš „stranícky kolega" z toho istého vyznania, ale ten, kto sa vďaka tomu, že je kresťanom, stal skutočne ľudským. Nie ten, kto sám otrocky zachováva systém noriem, ale ten, ktorý sa stal schopným jednoduchej ľudskej dobroty".* Teda pri púti nie je cieľom rekreácia na nejakom mieste, cieľom sa stáva stretnutie s Bohom, v Bohu s človekom, a na to niekedy človek nemusí prekročiť hranice miesta kde žije. V púti nenasledujeme seba, splnenie vlastných túžob, ale v tichu, ktoré však nevylučuje slová, kráčame za „Iným", za tým, ktorý už dávno kráča vedľa nás a ktorého môžeme spoznať pri lámaní chleba. A tak púť je cesta, ktorá z ticha necháva vyrásť lásku, vzdialenosť premieňa na blízkosť.

V putovaní však nie je dôležitý len smer, cieľ; podstatná je aj cesta. Ak teda púť nechápeme len čisto geograficky, vynára sa nám dôležitosť každého skutku, slova, stretnutia. Totiž cieľ je zavŕšením samotnej cesty, no nebolo by cieľa bez cesty, lepšie povedané, cieľ by sa stal zbytočným. Cesta je zároveň aj výrazom stálej pripravenosti, možnosti zmeny, deklarovaním nestálosti. Veď aj krajina, ktorá pútnika ráno zobúdza je iná ako krajina, ktorá ho ukladá k spánku. Napriek tomu, človek túži po domove, túži po stálosti, po nemennosti, ktorá je „INÁ" ako tento svet a nepatrí tomuto svetu. To znamená, že každá púť poukazuje, aj keď len metaforicky, na eschatologický rozmer života, každá púť je teda obrazom nášho života, v ktorom nikdy nevidíme na viac ako len na jeden krok dopredu. A práve túžba po stálosti otvára otázky aj ponad hranice konečného, ponad hranice fyzického. Táto túžba po zadefinovaní sa, po vyjadrení svojej podstaty a po zdroji ľudskej dôstojnosti nachádza svoju odpoveď v tichu modlitby, v najdôvernejšom rozhovore s tým nedefinovateľne „Iným". A tak ako modlitba mení nás samých a pripravuje nás na večný domov, tak aj cesta, nie cieľ, mení človeka a pripravuje ho na príchod do cieľa.

Sv. Tomáš Akvinský raz napísal, že nadprirodzené sa stavia na prirodzenom. Inými slovami, kresťan nie je nikto iný ako normálny človek. Volanie kresťana je volaním práve po tejto normálnosti. A jedným z výrazov „normálnosti" je aj hľadanie, ukotvenie svojej „normálnosti" v ľudskosti. Veď človek nie je ten, ktorý je, ale ten, ktorý sa stáva, ktorý kráča za... A to je najväčší dôvod, prečo by sa človek môže pomenovať pútnikom. Človek ako ten, ktorý neustále kráča za Láskou, ktorý sníva o mieste, kde nájde pokoj a v pokoji samého seba, svoje „JA" a v ňom rozhovor s božským a ľudským „TY". Veď každý pútnik sníva len o jednom, sen o svojom domove. A k púti, teda k hľadaniu Boha a v Bohu k hľadaniu človeka nás volá sám Boh. Každý deň nás pozýva na púť, na vyjdenie zo seba, ktoré má toľko spoločného z ranným vyjdením z domu, z „domu všednosti a priemernosti", aby sme nenašli už len dom ale pravý domov, „domov nekončiaceho údivu". A k tomuto kráčaniu, k tomuto putovaniu, k tomuto hľadaniu nás každý deň volá ten, kto ešte v „Edene" prvýkrát zavolal, a počas celých dejín ľudstva ju neprestal opakovať. Volanie Otca márnotratného na lásku: „Kde si, Adam?"

Putovanie životom a svetom

Rozhovor s o. biskupom Stanislavom Stolárikom

Pýtali sa: Lukáš Grobár, Tomáš Svat, Jakub Pichoňský
Foto:Lukáš Grobár, AACas. - prof. Peter Zubko PhD.

Narodili ste sa v dobe, keď na Cirkev na Slovensku zaťahovali mračná nenávisti a prenasledovania. Ako si spomínate na toto obdobie?

Je veľmi dôležité, aby sme tu urobili potrebné rozdelenie, lebo ja som sa narodil v 55. roku minulého storočia, čiže vtedy vrcholila najväčšia zloba komunizmu. Ako dieťa som to veľmi neprežíval. Keď prišli 60. roky, tie znamenali určitý odmäk. Prejavilo sa to najmä pri udeľovaní amnestií, kde boli medzi laikmi pustení na slobodu aj väznení kňazi a biskupi. Postup uvoľňovania a akéhosi oslobodzovania zastavili v 67. a 68. roku „ruské tanky". Toto je jeden z pohľadov na túto dobu, do ktorej som sa narodil.

Spomínam si, že ako malé dieťa som týmto veciam nerozumel. Žili sme doma ako kresťanská rodina, modlievali sme sa a samozrejme aj chodievali do kostola. Bol som na prvé sväté prijímanie a v 67. roku aj na birmovku. Bral som tieto veci normálne, takto to musí byť a hotovo. Nevedel som si predstaviť, žeby príprava na prijatie sviatostí mohla vyzerať aj inak. Po birmovke, keď som začal chodiť na náboženstvo na Základnej škole, vtedy sa ma niektorí spolužiaci pýtali; prečo chodím na náboženstvo, keď mám po birmovke? Už vtedy bolo cítiť vo vzduchu myšlienku, ktorú môžeme vidieť i dnes – po svätom prijímaní a po birmovke mať so svätou Cirkvou „svätý pokoj".

Keď prišlo k zmenám v spoločnosti, moji rodičia múdro zareagovali a dali ma na náboženstvo. V roku 1973, keď som maturoval, normalizácia už bola v plnom prúde, podal som si prihlášku do kňazského seminára a na Bohosloveckú fakultu (CMBF) v Bratislave. Vtedy sa prihláška do kňazského seminára dávala cez faru a nie cez školu ako je to dnes. Môj otec bol predvolaný na patričné miesta a bola mu ponúknutá možnosť, že ma príjmu na hociakú vysokú školu, len nech stiahnem prihlášku do seminára. Ja som neprivolil a vďaka Bohu bol som prijatý hneď na prvýkrát.

Toto obdobie malo svoje rôzne etapy, niektoré horšie iné trocha ľahšie. Je zaujímavé počúvať ľudí, ktorí bedákajú za tým, čo bolo, že sa narodili v lepších časoch aké sú teraz. Keď komunisti brali po nociach kňazov i otcov či matky na vypočúvanie, to boli 50. roky, to boli lepšie časy? Mnohokrát sa stalo, že tých, ktorých vzali, už nikto nikdy nevidel, lebo vypočúvanie neprežili alebo ich deportovali na ďalekú Sibír. Samozrejme nájdu sa aj takí, ktorí z toho profitovali a ostali im len dobré spomienky. No boli to zároveň aj časy, ktoré nás dokázali sceliť a uvedomiť si aké hodnoty sú pre nás dôležité.

Ako to ovplyvnilo váš osobný život? Benedikt XVI. veľmi často spomína vo svojich knihách, ako musel zo seminára odísť na vojnu a tam naberá skúsenosti a teraz z nich aj čerpá. Vy by ste ako zhodnotili dopad týchto udalostí na váš osobný i duchovný život? Či vás to posilnilo alebo práve naopak?

Bol to zápas, spoznať svoju vlastnú identitu. Znova by som povedal, že mojím veľkým plusom bolo to, že som mal zázemie v rodine, v rodičoch a to bolo čosi veľké. Samozrejme, iná pozícia bola v škole či na ulici medzi kamarátmi. Z času na čas aj tam prichádzali otázky na tému viery a kresťanstva, ale tieto otázky sa niesli predovšetkým v duchu: „Prečo chodíš do kostola?"

Veľkým požehnaním pre mňa bolo, že po príchode na strednú školu som sa zoznámil s viacerými chlapcami a dievčatami, ktorí už vytvárali katolícke spoločenstvá, teda som zapadol do rozbehnutého mechanizmu a to ma držalo. Povedal by som, že vtedy som začal s pravidelnou raňajšou modlitbou a meditáciou, modlitbou svätého ruženca takmer každý deň. To ma držalo v ostražitosti a vytrvalosti v každodennom zápase nielen so sebou samým, ale aj s tými, ktorí mi nepriali.

Tento boj treba bojovať aj dnes, povedal by som, že dnes je ešte rafinovanejšia doba ako to bolo predtým. Naším nepriateľom bol štát a „triedny nepriateľ", ako nám to stále opakovali, hoci za triednych nepriateľov boli označovaní tí, ktorí nesúhlasili s ideológiou štátu... V dnešnej dobe nastal vnútorný rozklad myslenia a zľahčenie pravidiel života viery. Môžeme vidieť, že každý si vyberá čo chce a čo mu je prijateľnejšie, a pri stretnutí s takým človekom sme veľakrát prekvapení jeho postojom a názorom. Znova opakujem, je na každom jednom z nás ako sa postavíme k tomuto zápasu o seba samého.

Vy ste teda tento dobový, intelektuálny a ideový zápas prežívali na svojom živote osobne. Myslíte si, že dnešná doba je výrazne iná oproti tej minulej?

V tom čase, keď som začal vnímať existujúci zápas, bolo to zhruba na strednej škole. Tento zápas bol viac uvedomelý, v tom zmysle, aby mi nechýbala ozajstná modlitba, rozjímanie, sviatostný život, komunikácia s ostatnými členmi spoločenstva.

V základe sa toto nezmenilo, i dnes musí každý z nás, aj ja, zápasiť o svoju duchovnosť a o svoju identitu. Bez modlitby, rozjímania a sviatostného života to nepôjde. To, že viac nástrah číha dnes na človeka je skutočné, hoci niektoré veci až priveľmi zľahčujeme.

Za predchádzajúceho režimu bolo veľa vecí jasne čiernobielych. Dnes sa hľadajú iné odtiene v zmysle biblickej otázky; *„Naozaj to tak Pán Boh povedal?"* A ak pôjdeme ďalej, môžeme vidieť, ako pred nás predstupujú jednotliví „falošní proroci" z televízie či novín a nás presviedčajú, aby sme život viery nebrali až tak vážne. Takže pred nami je stále postavená otázka: či jediným Pánom a Učiteľom je Ježiš Kristus alebo niekto iný?

Spomínali ste spoločenstvo s mladými ľuďmi, s ktorými ste boli v kontakte aj čo sa týka kostola a Cirkvi. Zúčastňovali ste sa nejakých pútí spoločne?

Áno. Predovšetkým boli to stretnutia na košickej Kalvárii, kde je poschodový kostol. V hornej časti sme máli viackrát naše stretnutia. Tiež to boli spoločné výlety do Tatier či spoznávanie iných kútov najmä východného Slovenska. A predovšetkým to boli púte do Levoče, kde som chodieval aj ako bohoslovec, hoci viac sledovaný, bolo to náročnejšie. Ako bohoslovec som mal už aj iný program, keďže som rástol v Košiciach a mojím farárom bol vtedajší kapitulný vikár Štefan

Onderko, mal pre mňa stále nejakú prácu. Počas leta boli ešte nejaké birmovky alebo iné akcie, chodieval som s ním na ne, tak ako teraz chodia bohoslovci s nami biskupmi. Ak som niekam chcel ísť, musel som sa ho najprv opýtať a nie všade ma pustil. Čo sa dalo, to sa spravilo a zorganizovalo.

Navštevovali sme sa aj ako bohoslovci navzájom, zorganizovali spoločné výlety či spoločné púte.

Pamätáte sa na svoju prvú púť?

Keďže som rástol tu v Košiciach, moje prvé putovanie bolo na košickú Kalváriu na odpusty.

Moji rodičia pochádzali zo Stropkova, pamätám si, že niekoľkokrát sme išli aj tam, predovšetkým s otcom. Cestovali sme klasickým autobusom, ktorý dnes mnohí poznajú už len z historických filmov.

Chodievalo sa cestou na Fijaš do Stropkova alebo smerom na Svidník cez Šarišský Štiavnik, kde je veľa zákrut. Pamätám sa, že mi na zákrutách bývalo vždy zle. Bolo to náročné cestovanie, ale človek priniesol nejaké obete, aspoň sa tým obohatila púť.

Atmosféra vtedajšieho času púti a odpustov bola slávnostná, obohacujúca, ale vnímal som to na úrovni vtedajšieho veku, školáka na základnej, prípadne na strednej škole. Toto boli moje prvé púte alebo putovania. Avšak malo to svoje čaro. Neskôr, keď som už bol na strednej škole a v spoločenstve, vedeli sme o niektorých ľuďoch, ktorým sa podarilo dostať i do zahraničia. Vedeli sme sa s nimi stretnúť a hovoriť ako to bolo napríklad v Poľsku na Zebrzydowskej Kalvárii alebo na iných miestach. Boli to milé stretnutia, po rodinách, kde sme hovorili aj o tom, ako tam bolo a čo sa im podarilo preniesť cez hranice. Na tú dobu to bolo jednak čarovné a dýchalo to určitým dobrodružstvom.

Ktoré pútnické miesto vám tak najviac prirástlo k srdcu?

Myslím si, že neprekvapím nikoho ak poviem Obišovce. Tam som strávil šesť a pol roka ako farár, toto miesto som si zamiloval, je to moja srdcovka. Vždy sa tam rád vraciam, k tomu miestu ma viažu krásne spomienky. Medzi najkrajšie určite patria chvíle odpustov, ale zvlášť chvíle, keď som mal čas sám pre seba a mohol som sa v kostole i v okolí kostola v pokoji „vymodliť do sýta". Ďalej je to Gaboltov a Levoča. Ako mládežníci sme chodili často do Levoče. Ona dýcha svojím čarom, spomínam si na moment, keď sme s niektorými kňazmi šli na Levočskú horu, nebolo to ešte po páde komunizmu, dole na úpätí ako začína samotný výstup, sme stretli terajšieho pána kardinála Korca. Pozdravili sme ho a on nás povzbudil, aby sme vytrvali.

Tiež sú to Staré Hory, ktoré sú pre mňa zvláštne a milé tým, že počas vojny tam boli evakuovaní moji rodičia. Keď sme potom, nespomínam si presne rok, ale myslím že to bolo 1995 alebo 1997, s otcom prechádzali cez Staré Hory, pamätal sa na okamihy svojho života a ukazoval, kde asi boli, kadiaľ chodili. A tiež aj to, ako prileteli nemecké lietadlá a strieľali, bolo to smutné, vtedy zomrelo veľa ľudí. Preto sú mi Staré Hory veľmi blízke. Taktiež spomenutý Stropkov, odkiaľ pochádzajú moji rodičia. Všetko sú Mariánske pútne miesta. Mária bdie nielen nado mnou, ale bdela aj nad mojimi rodičmi a našou rodinou.

Aj moje kňazské roky viedli práve k Márii. Začal som na mariánskom mieste v Trebišove, Škapuliarská Panna Mária je uctievaná v Humennom, kde som pôsobil, veľká mariánska úcta je v Prešove, kde som ako kaplán končil. Potom Obišovce, Čaňa – mariánsky kostol, následne opäť v Humennom a takto nejako to pokračovalo.

V čase, keď ste boli bohoslovcom v Bratislave, veľa bohoslovcom navštevovalo aj Marianku. Ako vy vnímate čas strávený na tom mieste?

Samotná Marianka bola trocha ďaleko a naše vychádzky neboli také ako majú bohoslovci teraz. Navštevovali sme ju predovšetkým v sobotu, keď boli dlhšie vychádzky. Ako bohoslovci sme mali určený smer kadiaľ sme mohli chodievať, niekedy na začiatku roka sa urobili korpusy, kto s kým má chodiť na vychádzku... Častejšie sme však chodievali na Hlbokú cestu, nebolo to až tak ďaleko. Je tam Lurdská jaskyňa. Na stenách

visia tabuľky, ktoré hovoria o uzdraveniach či už telesných alebo duchovných.

Je známe, že máte v úcte aj Božie milosrdenstvo. Aký je váš pohľad na tento kult, keďže ide len o pomerne mladý kult, ktorý prišiel so svätou Faustinou a do popredia ho dal bl. Ján Pavol II.?

Môj pohľad je vysoko pozitívny. Je to jedna z tém, ktorá ma veľmi oslovila. V čase, keď som bol ešte v Prešove na Sídlisku III, ma náš emeritný arcibiskup Alojz oslovil, aby som dával duchovné cvičenia pre kňazov. Keďže tému o Božom milosrdenstve som predkladal aj učiteľom z Cirkevných škôl v rámci mesačných duchovných obnov, použil som túto tému aj pre kňazov. Duchovné cvičenia si vtedy vykonal aj terajší arcibiskup Bernard. Mnohí sa stretli s touto témou po prvýkrát.

Téma ma veľmi oslovila počas mojich štúdií v Krakowe na Pápežskej teologickej akadémii (PAT), kde som pokračoval v štúdiu filozofie. Zo školy do Lagievnik nebolo autom až tak ďaleko. Tam sa vo mne vytváral vzťah a úcta k Božiemu milosrdenstvu. Keďže som bol oslovený touto témou rád som ju posúval ďalej. Držím sa toho, lebo Milosrdenstvo Božie je veľmi potrebné pre náš život, je dôležité uvedomovať si túto veľkú milosť od Boha. Na druhej strane dobre viem, že študenti i bohoslovci veľmi radi počúvajú a chcú počuť to, aby som bol milosrdný, najmä keď idem skúšať. Spomínam si ako raz, keď sa študenti odvolávali pred skúškou na milosrdenstvo, istý profesor povedal: *„ja nejdem spovedať, ale skúšať!"* Milosrdenstvo je o veľkej Božej dobrote, ktorou sme zahŕňaní v rámci Božej priazne. Rozumejme správne Posolstvu o Božom milosrdenstve a správne ho praktizujme vo svojom živote.

Sme svedkami toho, že svet už zabúda čo je hriech. Aj mnohí teológovia hovoria o tom. Nie je v dnešnej dobe potrebné radšej zdôrazňovať práve opačný aspekt Božej spravodlivosti ako Božieho milosrdenstva?

Možno áno, len keď začneme s genézou Božieho milosrdenstva, tak nezačneme len poukázaním na to, čo sa spomenulo, ale treba hovoriť o tom, čím človek prešiel v 20. storočí, t.j. dvoma svetovými vojnami a dvoma totalitnými systémami. Človek stratil zmysel, dôveru i nádej v iného človeka či dokonca v Boha. My nie sme generáciou, ktorá to prežila.

Trošku som načrtol čo bolo počas komunizmu,

ale to už nebola vojna. Človek, ktorý prežíval hrôzy vojny potreboval pocítiť dotyk Boha, Boha milosrdného, lebo sa mu zdalo, že veľa nespravodlivosti sa prevalilo cez jeho život a vôbec celým svetom. Človek akoby stratil zmysle, nádej.

Boh, ktorý pre mnohých bol skrytý alebo len trestajúci, sa teraz ukázal a ukazuje ako milujúci. V posolstve o Božom milosrdenstve je jasne napísané: *„kto ma neprijme ako Boha milosrdného, tak ma bude musieť prijať ako Boha spravodlivého“*, to už je o čomsi inom. Všetko nie je len o tom, že je zrelativizovaný hriech. Hriech ostáva stále hriechom.

Znova sme pritom, či budeme počúvať falošných prorokov v ovčom rúchu, alebo znova prijmeme fakt o Ježišovi Kristovi, že je naším jediným Učiteľom. Potom je už na každom z nás – na laikoch, bohoslovcoch, na kňazoch i na nás biskupoch, či budeme hlásať seba a vymýšľať nejaké krásne reči len aby sme šteklili uši poslucháčov, ako nato upozorňuje sv. Pavol, alebo budeme tými, ktorí ohlasujú dnešnému svetu zdravú náuku viery.

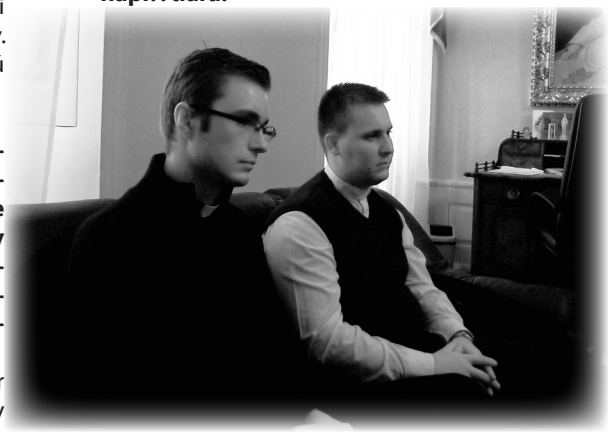
Za určité časové obdobie musí každý biskup navštíviť Vatikán na tzv. návšteve „Ad Limina Apostlorum“. Aký je váš postoj k Rímu, k pápežstvu, keďže v dnešnej dobe hlavne v západných častiach Cirkvi možno pozorovať tendencie, ktoré sa snažia odkloniť sa od pápežstva?

Je zaujímavé, že tento rozhovor sa deje práve na výročie posviacky Lateránskej baziliky, teda je to deň kedy si uvedomujeme väčšmi túto jednotu so Svätou Stolicou a s nástupcom apoštola sv. Petra, ktorým je dnes Benedikt XVI.

Poukázal by som opäť na dva bloky, ktoré vznikli po II. sv. vojne, a to na Východ a Západ. Oba prešli rôznymi cestami, kde otázka liberalizmu, relativizmu a vôbec odklonu od pravdy. Možno to bolo jeden z momentov, ktorý poznačil myslenie a postoj k Rímu a toto môžeme vnímať rozdielne v rôznych krajinách sveta. Nechcem tu robiť nejakú historickú alebo inú analytickú prednášku, ponechám na čitateľoch, aby si naštudovali odlišnosti vývoja vzťahu k Svätej Stolici a k námestníkovi Ježiša Krista na tejto zemi v jednotlivých krajinách. Až keď si osvojíme potrebné informácie o vývoji v niektorých krajinách a porozumieme im, ľahšie sa dopracujeme k vysvetleniu, prečo niektorí veriaci sú radikálnejší v odklone od Ríma a prečo iní radšej posilňujú jednotu s Rímom.

Aj u nás sa objavili tzv. „píšuci teológovia“, ktorí vyštudovali často v zahraničí za nemalé peniaze Katolíckej cirkvi. Ich náplňou nie je hlbšie spoznávanie Boha, ale ponúkajú rafinovanejšie útoky na Cirkev, na kňazov či na Svätého Otca. Z tohto východiska sa rodia spochybňujúce postoje a názory.

Práve východné cirkvi uvádzajú ako jeden z dôvodov odtrhnutia sa od Ríma pápežstvo. Čiže istým spôsobom sa pápežstvo javí ako prvok nejednoty. V čom podľa vás spočíva hlavná úloha pápeža? Keďže môžeme aj dejinného hľadiska vidieť postoj pápežov, keď sa vzdávajú jednotlivých prvkov moci ak je napr. : tiara.

Samotná tiara nie je prejavom mocenstva, aj keď tie tri stupne čosi znamenajú. Môže sa zdať, že Benedikt XVI. ako súčasný pápež sa vzdáva tiary vo svojom erbe. Na počiatku, keď sa erb tvoril, bol podnet aj od samotného pápeža, tiaru v erbe zachovať, aj napriek tomu sa tam objavila mitra.

Na druhej strane je fakt, že pápež ako morálna a zjednocujúca osoba alebo osobnosť súčasného sveta má veľkú úlohu zjednocovať i z prirodzeného hľadiska. Je námestník Ježiša Krista na tejto zemi a vidieť v ňom prekážku jednoty nie je veľmi šťastné. Preto by bolo správne, tak ako to navrhoval bl. Ján Pavol II., aby sa historicky preskúmali všetky veci vývoja rozkolu Cirkvi pred rokom 1054.

Treba úprimne preskúmať a prehodnotiť čas

pred rozkolom.

Stále je najjednoduchšie povedať, že pápež je prekážkou, ale vráťme sa k tomu pôvodnému času pred rok 1054, tam odhaľme, ako to bolo všetko prežívané. Vychádzajme zo slov Ježiša, ktoré povedal Petrovi „ty si skala" (porov. Mt 16, 18) a od toho by sme sa mali odraziť.

Nadväzujúc na túto tému pápežstva, bol príkladom jednoty a ochoty priblížiť sa k ľuďom bl. pápež Ján Pavol II. Ako vy vnímate toto priblíženie sa pápeža, v podstate zástupcu Krista na Zemi, k ľuďom v rodnej krajine, v ich domove? Neodhliadnuc od faktu, že na Slovensko si vyhradil čas počas troch návštev?

Cesty bl. Jána Pavla II. mali svoje opodstatnenie. Cestoval a navštevoval konkrétne krajiny s určitým zámerom. Keď bude kňaz v pastorácii

chodiť do školy, k chorým, pochovávať, krstiť či sobášiť, slúžiť sväté omše atď., už týmto spôsobom napodobňuje bl. Jána Pavla II., i keď neprekročí hranicu určenej farnosti. Musíme ostať reálni a uvedomiť si, že tu ide o misiu, službu a pastoračnú cestu.

Tým, že bl. Ján Pavol II. prichádzal do rôznych krajín v rámci pastoračnej služby prinášal so sebou nádej a pokoj. Treba si všimnúť zámery jeho ciest. Iste to bolo ohlasovanie Krista, ale napríklad prečo uskutočnil prvú cestu do Mexika?

Prišiel do krajiny, a ak sú to správne informácie a zákon sa nezmenil, kňaz v Mexiku nesmie nosiť na verejnosti reverendu, dokonca kolárik, rehoľné sestry nemôžu nosiť svoje rúcho. Takže keď prišiel pápež do tejto krajiny v reverende, porušil zákon, údajne pokutu za porušenie „nezmyselného" zákona zaplatil vtedy sám prezident. Prišiel do krajiny, kde katolícke náboženstvo má takmer 100 % zastúpenie.

Keď som bol osobne v Mexiku na eucharistickom kongrese (2004), videl som ako sa ľudia spovedajú, prichádzajú na sväté omše atď., takže sila viery tam je. A ako každý národ má svoje problémy ani Mexiko neuteká ďaleko, má drogy a niektoré ďalšie nezriadenosti. Svojho času napáchli liberalizmom a komunizmom, táto krajina má veľa mučeníkov, ktorí položili život za vieru v Krista. Do takej krajiny prišiel bl. Ján Pavol II., čo bola jeho prvá zahraničná cesta ako hlavy Cirkvi, nie Poľsko ako to mnohí čakali.

Keď napokon navštívil rodnú vlasť, spomínam si na pamätné slová modlitby, ktoré povedal na Námestí víťazstva: *„obnov tvárnosť tejto zeme". Boli to veľmi silné slová. Pri niektorej ďalšej ceste, to som na vlastné oči videl a počul (cez televíziu), keď povedal „národ, ktorý zabíja svoje deti nemá budúcnosť"*, a povedal to Poliakom, nebál sa to povedať svojej vlasti priamo do očí. Mohol povedať milé slová, povzbudiť ich na ich ceste životom, no on im povedal tieto tvrdé slová. Povedal im pravdu a dodal, ako je mu ťažko vyrieknuť tieto slová práve doma.

Pápež sa pri svojich zahraničných cestách stretával s kýmkoľvek. Čo všetko musel „prehltnúť" pri týchto stretnutiach, to vedel hádam len on, no išlo mu predovšetkým o dobro ľudu.

Dovolím si povedať, že práve svojou pokorou, prívetivosťou a prístupom dokázal osloviť tých, ktorí ho tak úpenlivo čakali a osloviť aj tých, ktorí ho nechceli privítať, no nemohli ani odmietnuť. Napríklad prezident Ortega v Nikarague... Keď prišiel, stretol sa s ním aj s jeho vládou, kde jeden z ministrov bol kňaz. Bl. Ján Pavol II. zdvihol nad kňazom prst a naznačil, že kňaz nemá čo robiť v politike.

Pápežove cesty v žiadnom prípade neboli výletmi či turistikou. Plánovanie ciest má svoje prípravy a predovšetkým posolstvo, ktoré pápež adresuje tej krajine, kde sa chystá. Keď dnes človek chodí po svete a na toľkých miestach vidí pamätníky a sochy bl. Jána Pavla II., ktoré svedčia nielen o jeho návštevách a príhovoroch, ale aj o zanechaní posolstva na danom mieste či krajine. Dobre by bolo keby sme si aj my, na Slovensku, uvedomili pápežovu „trojnávštevu". Cez pápežovo trojité navštívenie sa nám môže

zdať, ako keby sa aj nás Ježiš pýtal trikrát tak ako Petra: *„Peter, naozaj ma miluješ?“*

Hovorí sa aj o návšteve súčasného pápeža Benedikta XVI. Slovenska pri príležitosti 1150. výročia príchodu sv. Cyrila a Metoda. Čím by mohla byť táto návšteva oslovujúca?

Bol by som rád, keby Svätý Otec prišiel na Slovensko. Zatiaľ nebolo pozvanie jednoznačne zamietnuté, takže nádej žije. Odpoveď na otázku, čím by nás jeho návšteva mohla osloviť, môže byť najmenej v dvoch polohách: môže nás osloviť svojimi príhovormi a všetkým, čo bude dotvárať jeho cestu. Nemenej dôležité bude, ako sa na jeho návštevu pripravíme, a už to má byť značne oslovujúce. Dôležité sú teda obe otázky: či Svätý Otec príde a či sa už na jeho návštevu pripravujeme, až tak sa zrodí odpoveď o oslovení v súvislosti s jeho návštevou.

Ako vy vnímate pontifikát Benedikta XVI., ktorý prevzal po veľkom pápežovi bl. Jánovi Pavlovi II.?

Ako veľmi požehnaný. Pánovi treba ďakovať za dar tohto pápeža. Mnohí sa pýtali, či nástupca bl. Jána Pavla II. bude zvládať nastavenú latku aktivít a komunikácie so svetom. Keďže však ide o Božie dielo, Boh nám dal takého pápeža, ktorý Bohom povýšenú latku nespúšťa a pritom jej dáva novú podobu. Je rovnako vysoko vzdelaný, tak ako jeho predchodca a zároveň je mužom hlbokej modlitby a viery, znova tak ako jeho predchodca. U Benedikta XVI. zvlášť obdivujem ako na malom priestore dokáže povedať veľa hlbokých myšlienok. Teším sa, že tak ho vníma i svet, ktorý ho chce, až na isté výnimky, predsa len počúvať.

Súčasný pápež avizoval minulý mesiac svoje rozhodnutie vyhlásiť Rok viery, ktorý začne 11. októbra 2012, z príležitosti 50. výročia začatia II. Vatikánskeho koncilu. Čím by mal tento rok osloviť človeka, najmä po Roku sv. Pavla či Roku kňazov?

Rok viery možno najskôr chápať ako šancu zamyslieť sa nad tým v čo veríme, alebo komu či v koho veríme, ako poznáme náuku našej viery. Určitý signál vyslal Benedikt XVI. v Madride, keď mladým odovzdal „YouCat“ (Katechizmus mladých) a povzbudil ich, aby ho čítali, najlepšie v skupinkách a rozprávali sa o viere. Je fakt, že náboženské vedomosti veriacich značne oslabli, a preto nie sú ojedinelé prípady, keď sa pravdy viery zamieňajú za stanoviská rôznych mediálnych či iných činovníkov. Asi častejšie sa treba vracať k otázke: Kto je mojím učiteľom?

Je naozaj pravdou, že jediným naším Učiteľom je Ježiš Kristus, ktorému úplne veríme? Sv. Pavol, o ktorom sme mohli meditovať počas jemu zasvätenému roku povedal jednoznačne: *„Viem, komu som uveril“* (2 Tim 1, 12). Môže to povedať i každý pokrstený a pobirmovaný? Rok viery je šancou, aby každý veriaci našiel odpoveď na túto otázku. Odpoveď nepríde sama od seba, treba dôsledne využiť odporúčania, ktoré budú sprevádzať Rok viery. Pre nás je to výzva i na dôstojnú prípravu osláv príchodu sv. Cyrila a Metoda k našim predkom na Veľkú Moravu. Po Roku kňazov je to príležitosť i pre bohoslovcov a kňazov venovať väčšiu pozornosť cirkevným dokumentom a prehlbovať duchovný život.

Tento Rok viery bol oznámený po stretnutí pápeža s Pápežskou radou pre novú evanjelizáciu. Aký význam má Nová evanjelizácia pre život Cirkvi, veriacich či kňazov? A čo tá Nová evanjelizácia vlastne je?

Nová evanjelizácia je o novom či obnovenom stretnutí sa s osobou Krista. Tu sa prelína Rok viery s touto iniciatívou, aby nadobudnuté alebo oprášené pravdy viery priblížili každého jedného z nás čo najviac ku Kristovi. Aby sa zrodila, obnovila a posilnila komunikácia s Ježišom Kristom. Slová podobného charakteru sa zdajú byť často veľmi teoretické, ale duchovný život v prijatí Evanjelia je vždy o čo najužšom spojení sa s Kristom. Na druhej strane je to aj oslovenie všetkých, ktorí sme vyrástli na kresťanských koreňoch Európy, aby sme sa znova napojili na tieto korene. V Európe i vo svete je dvojtisícročný rozvetvený Vinič (porov. Jn 15,5), ktorým je Kristus, ale viaceré vetvičky mohli odpadnúť a nedostávajú už potrebnú miazgu života. V reálnom živote odrezaná vetvička nemá šancu znova sa napojiť na vinič, zvlášť keď bola hodená do ohňa alebo na smetisko. Bohu nerobí problém nanovo oživiť i odpadnuté konáriky bez miazgy. Boh chce i cez nás pomáhať návratu oddelených konárikov. Cíťme to v rámci Novej evanjelizácie ako výzvu i ako zodpovednosť.

Čo by ste odkázali „putujúcim – hľadajúcim“ čitateľom? (čo by ste im odporučili v žití ich viery?)

Keďže toto číslo Boromea vychádza pred Vianocami, všetkým čitateľom by som odporúčal úprimnosť hľadania Ježiša Krista, ako ju môžeme vidieť u jednoduchých pastierov i u vzdelaných Troch kráľov. Pastieri i Traja králi dosiahli svoj cieľ a všetkých to zmenilo. Podceňovaní a zavrhovaní jednoduchí pastieri (porov. Lk 2, 8n) sa cítil veľmi poctení, že mohli byť prví pri Ježišových jasliach. Traja králi sa vrátili domov „inou“ cestou (porov. Mt 2), čo v duchovnom význame neznamená len inú možnosť návratu podľa GPS (hoci vtedy na orientáciu slúžili hviezdy). Iná cesta znamenala i zmenu ich doterajšieho štýlu života. Pokiaľ je človek hľadajúci, je to vždy dobré, zlé je ak už prestal hľadať. Najhoršie je, že mnohí sa už stabilizovali vo svojom komforte a štýle a už nehľadajú. Živia v sebe presvedčenie, že všetko potrebné pre svoj život už našli. Takže veľmi rád by som zvesťou o Kristovom narodení povzbudil k hľadaniu tých, ktorí už vo svojom živote nič nehľadajú, nehľadajú Boha, lebo si myslia, že majú všetko. Za hľadajúcich i nehľadajúcich sa treba veľa modliť, aby sa každý vydal na cestu a bol v neustálom pohybe hľadania možností tesnejšieho priblíženia sa k Bohu. Všetkým odvážnym hľadajúcim veľmi rád žehnám.

+ Mons. Stanislav Stolárik
košický pomocný biskup
generálny vikár

Svätý Ondrej z Amalfi natrvalo aj v Košiciach

JCLic. Ing. Ondrej Nagy, farár Kavečany
Foto:súkromný archív

V poslednú septembrovú nedeľu 25. septembra 2011 v katedrále v Amalfi sme dostali malý veľký dar. Malý svojimi rozmermi, ale veľký a vzácny svojím významom ako to vo svojom úvodnom pozdrave počas omše prevzatia relikvií sv. Ondreja apoštola adresovanom nám pútnikom zo Slovenska povedal arcibiskup J. E. Mons. Orazio Soricelli, diecézny biskup arcidiecézy Amalfi – Cava de' Tirreni. Svätú omšu slúžil otec arcibiskup Mons. Bernard Bober spolu so svojím pomocným biskupom Mons. Stanislavom Stolárikom a vyše tridsiatkou kňazov za účasti takmer troch stoviek veriacich zo Slovenska, prevažne z našej arcidiecézy.

Relikvie sv. Ondreja sa uchovávali v Konstantinopole v Bazilike sv. apoštolov od roku 357. Dnes už táto bazilika neexistuje. Bola zničená a na jej mieste v súčasnosti stojí mešita. Kardinál Pietro Capuano, rodák z Amalfi, bránil počas 4. križiackej výpravy záujmy Sv. Stolice ako pápežský legát pápeža Inocenta III. (1198-1216). Pamätná tabuľa s bustou kardinála sa nachádza na múre vpravo pred vchodom do katedrály v Amalfi. On preniesol tieto relikvie v roku 1208 do Amalfi. Obyvatelia Amalfi sú hrdí na to, že, uchovávajú vo svojej katedrále relikvie sv. Ondreja – caput et ossa reliqua – už vyše 800 rokov.

My sme dostali malú časť z týchto relikvií, aby mohli natrvalo spočinúť v našej Košickej katedrále v centre arcidiecézy, ktorá je zasvätená prvému povolanému apoštolovi sv. Ondrejovi. Ide o historickú udalosť, ako to už mnohí vyjadrili.

Celý proces získania relikvií začal celkom nenápadne a vznikol zo stretnutia. Bolo to v Nocelle, frakcii malého mesta Positano na Sorrentínskom polostrove, kde začína nádherné Amalfské pobrežie v Taliansku južne od Neapolu. Už niekoľko rokov, obyčajne aj s ďalšími kňazmi, chodievam v letnom období do tejto oblasti oddýchnuť si a poslúžiť ľuďom, ktorí sú veľmi srdeční a priateľskí. Viackrát som mal možnosť práve v Nocelle stretnúť Mons. Soricelliho, ktorý tam prichádza ako diecézny biskup na slávnosť Panny Márie Karmelskej. Dňa 16. júla 2007 po slávnostnej svätej omši pri obede, na ktorom bol so mnou aj Mons. Urbanec, som otcovi arcibiskupovi predstavil našu arcidiecézu. Využil som jeho stálu srdečnú otvorenosť a celkom spontánne som sa ho opýtal na možnosť získať relikvie apoštola Ondreja. Pán arcibiskup veľmi pohotovo odpovedal: „Basta chiedere", čiže „stačí požiadať". Tak sa v náznakoch začal plniť môj sen, ktorý som v sebe nosil od mojej prvej návštevy Katedrály v Amalfi ešte v roku 1999, a to pokúsiť sa prispieť k tomu, aby sme mali relikvie apoštola v našej Košickej katedrále. Vtedy, v roku 2007, som o tejto možnosti a ústretovosti pána arcibiskupa Soricelliho po svojom návrate domov informoval otca arcibiskupa Tkáča. Neskôr som to znova referoval – pamätám sa presne, bolo to pri obede na Arcibiskupskom úrade v deň kňazskej vysviacky dňa 19. júna 2010 – nášmu krátko predtým vymenovanému novému diecéznemu biskupovi Mons. Bernardovi Boberovi, arcibiskupovi-metropolitovi. Otec arcibiskup prejavil o relikvie záujem a poveril ma, aby som v tejto veci ďalej konal počas mojej ďalšej cesty na Amalfské pobrežie. Šiel som tam na dovolenku spolu s vaším bývalým špirituálom Jozefom Gnipom. Dňa 14. augusta 2010 sme mali česť plaviť sa osobitnou loďkou s pánom arcibiskupom Soricellim z Amalfi do Positana. Pán arcibiskup tam šiel sláviť svätú omšu počas novény slávnosti Nanebovzatia Panny Márie. V Positane som pánu arcibiskupovi opäť pri obede ústne predniesol našu žiadosť o získanie relikvií apoštola sv. Ondreja. Pán arcibiskup vyjadril radosť nad naším záujmom o kult sv. Ondreja a znova slovne vyjadril súhlas, aby naša arcidiecéza získala relikvie sv. Ondreja. Navrhol slávnostnú formu odovzdania relikvií pri svätej omši v krypte nad hrobom sv. Ondreja za prítomnosti nášho diecézneho biskupa a v sprievode väčšieho

množstva pútnikov z Košickej arcidiecézy. Mons. Soricelli ma zároveň oboznámil, ako treba vo veci úradne postupovať. Následne som hovoril s donom Andreom Colavolpem, emeritným farárom v Amalfi, zodpovedným za relikvie. Veľmi nápomocným mi v úvodnej etape oficiálnych kontaktov vo veci relikvií bol aj môj priateľ don Michele Fusco, súčasný farár v katedrále v Amalfi. O celej záležitosti som po svojom návrate dňa 30. augusta 2010 písomne informoval nášho otca arcibiskupa Mons. Bernarda Bobera.

Keď sme teda mali jasný prísľub relikvií apoštola,

začalo sa uvažovať nad spôsobom ich prenesenia do Košíc. Po spoločných úvahách sa otec arcibiskup rozhodol sláviť v našej arcidiecéze Rok sv. Ondreja. Jeho zámerom mala byť duchovná obnova celej arcidiecézy ako príprava k tomu, aby sme mohli časť z posvätných relikvií sv. Ondreja priniesť a natrvalo uchovávať v Košickej katedrále (porov. Pastiersky list k Roku sv. Ondreja na nedeľu Svätej Rodiny 26. 12. 2010). Otec arcibiskup tiež zriadil dňa 3. decembra 2010 Komisiu pre rok sv. Ondreja na koordináciu a plánovanie jednotlivých aktivít.

Slávnosť v Amalfi bola pre mňa veľkou satisfakciou a potvrdením, že je potrebné celou dušou a nezištne pracovať pre vlastnú partikulárnu cirkev, stále v jednote s diecéznym biskupom. Dostal som aj jedinečnú ľudskú satisfakciu, ku ktorej som pristúpil s veľkou bázňou, keď si ma pán arcibiskup Mons. Soricelli vybral, aby som tlmočil jeho pozdrav slovenským pútnikom.

Miestna cirkev v Amalfi je živou cirkvou, čo môžem dosvedčiť aj z mojich pobytov v tejto diecéze. V samotnom Amalfi je osobitne prítomný kult sv. Ondreja apoštola. Jeho slávnosť sa slávi dvakrát v roku. Okrem 30. novembra aj 27. júna. Slávnosť 27. júna sa každoročne koná na výročie zázračnej záchrany pred pirátmi v roku 1544. Vtedy po vzývaní o pomoc svätých ochrancov, medzi nimi aj sv. Ondreja, nastalo v Amalfi veľké vlnobitie a došlo k potopeniu pirátskych lodí. Kult sv. Ondreja v Amalfi sa prejavuje aj v tom, že rodičia tam veľmi často dávajú toto meno svojim deťom a tak v uliciach a na pláži v Amalfi môžete neustále počuť oslovenie týmto menom.

Slávnostným prenesením relikvií a ich trvalým umiestnením v našej Košickej katedrále dňa 26. novembra 2011 za prítomnosti J. Em. kardinála Jozefa Tomka máme príležitosť začať novú etapu vzťahov, ako to načrtol pán arcibiskup Mons. Soricelli vo svojom úvodnom pozdrave, keď vyjadril želanie, aby sa rozvíjali družobné kontakty, kultúrne výmeny a priateľské vzťahy medzi Amalfi a arcidiecézou Košice. Vtedy povedal: „My máme dar nádherného územia a vzácneho umeleckého a kultúrneho dedičstva. Som si istý, že ani u vás nechýbajú prírodné krásy a významné umelecké diela. Viem, že veľmi veľká a pekná je vaša gotická katedrála zasvätená svätej Alžbete Uhorskej. V strede vášho mesta sa nachádza strom družobných miest. Uchádzame sa o miesto na ňom aj my."

To je teda pozvanie, aby sa aj týmto počinom cez cirkevnú udalosť prinesenia relikvií z Amalfi rozvíjali kontakty medzi dvomi oblasťami Európy. Toto by mohol byť náš skromný príspevok k uskutočneniu stretnutia a dialógu medzi národmi a k prekonaniu bariér, ktoré rozdeľujú kultúry, a k prehĺbeniu tolerancie, rešpektu a vzájomného porozumenia.

Želám celej našej arcidiecéze, aby sa naplnili slová pána arcibiskupa Mons. Orazia Soricelliho, ktoré predniesol v úvodnom pozdrave, citujem: „Ako relikvie apoštola svojou prítomnosťou podnietili a rozohriali srdce obyvateľov Amalfi počas uplynulých ôsmich storočí, tak nech sa rozohreje srdce pastierov a veriacich vašej partikulárnej cirkvi, aby vás nadchli nasledovať Božského Majstra a byť jeho odvážnymi svedkami."

Sv. Ondrej, apoštol, oroduj za nás!

Nepoškvrnená čistota

Lukáš Grobár
foto: internet

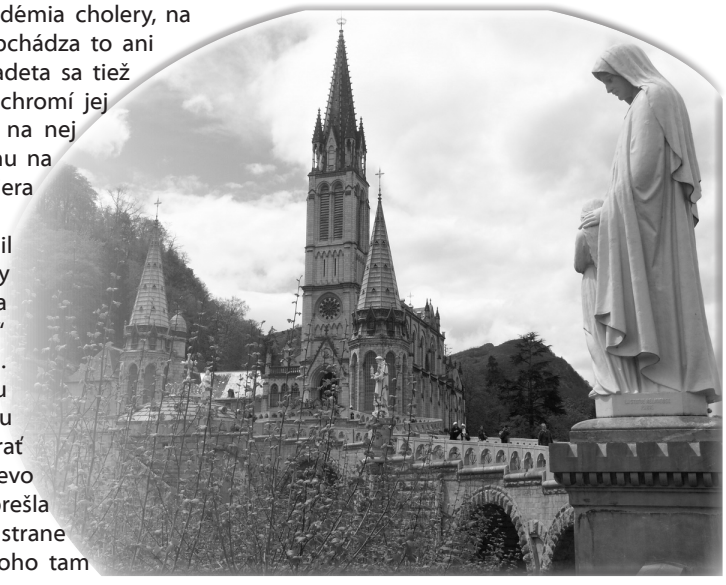
Posolstvá Matky Božej sú plné nežnej materinskej lásky k nám, ktorú máme veľkodušne s láskou opätovať. Oni sú aktuálne nielen pre naše časy, ale aj pre budúce pokolenia. V Lurdoch Boh zasahuje skrze Pannu Máriu cez mladé dievča, Bernadetu. Vo Fatime používa tri malé, nevzdelané deti, ktoré nevedia ani čítať, ani písať – Lucia, František a Hyacinta. Tieto deti nám svedčia, že svätosť života možno pestovať už od najútlejšieho veku a v každom životnom postavení.

V polovici 19. storočia sa Lurdy malá dedinka na juhu Francúzska, stala centrom pozornosti nie len okolitému svetu, ale aj Vatikánu, keď sa objavila fáma o zjavení sa „Krásnej Panej" mladému dievčaťu.

Bernadeta Soubirousova, dievča pochádzajúce z chudobnej rodiny, kde otec a matka pracujú ako nádenníci. Pre finančné problémy musia opustiť mlyn a uchýliť sa aj zo svojimi štyrmi deťmi do malého bytu v Lurdoch. Tým, že bola najstaršia z detí pomáhala doma rodičom a starala sa o súrodencov. Keď mala trinásť rokov rodičia sa rozhodli, že ju pošlú pásť ovce do neďalekej dediny do rodiny Avarantovcov. No zakrátko ju volajú späť aby sa začala pripravovať na prvé sväté prijímanie, s čím súviselo aj chodenie na základnú školu. Po návrate zo školy Bernadeta pomáhala matke v domácnosti a starala sa o svojich mladších súrodencov. Keďže v roku 1855 v Lurdoch vypukne epidémia cholery, na ktorú zomiera veľa ľudí, neobchádza to ani rodinu Soubirousovcov. Bernadeta sa tiež nakazí touto chorobou, ale ochromí jej slabý organizmus a zanechá na nej dôsledky, ktoré majú aj príčinu na jej smrti keď v 34 rokoch zomiera na kostnú tuberkulózu nôh.

Veľkým dňom, ktorý zmenil jej život bol dňom kedy prvý krát stretla, ako to ona sama hovorí „Krásnu paniu" v Massabiellskej jaskyni. Keď sa so sestrou Antóniou a kamarátkou od susedou Joannou vybrali nazbierať 11. februára 1858 suché drevo na kúrenie. Ako prvá prešla studený potok aby na druhej strane pozbierala drevo. Namiesto toho tam stretla Matku Krista, ktorá sa jej zjavila ako „Krásna pani". Ona sama opisuje toto stretnutie takto: *„Pozrela som sa smerom k jaskyni a videla som, že z jej vnútra vychádzal zlatistý oblak a tesne za ním vyšla neobyčajne krásna Pani, akú som nikdy v živote nevidela. Mala biele šaty, biely závoj, modrý opasok a na chodidlách žlté ruže. Odrazu sa na mňa pozrela, usmiala sa a kývla mi, aby som prišla bližšie k nej, ako keby bola moja matka. Všetok môj strach zmizol, ale zdalo sa mi, že som stratila vedomie toho, kde sa nachádzam. Pretierala som si oči, zatvárala som ich a otvárala, ale Pani bola stále na tom istom mieste, naďalej sa na mňa usmievala – a napokon som pochopila, že to nie je klam. Podvedome som vzala do rúk svoj ruženec a pokľakla som... Keď som skončila, naznačila mi, aby som sa k nej priblížila, no neodvážila som sa. Vtedy náhle zmizla."*

Toto bol pre Bernadetu neobyčajne

stretnutie a nie je sa čomu čudovať, keď sa za toto aj hanbila. Ako o tom hovoria iné svedectvá. Stretla sa s nepochopením okolia, veď nie je sa ani čomu čudovať, veď vidieť Pannu Máriu nemôže hoc kto. Azda len duša, ktorá má túto milosti od Boha, úprimnú vieru v neho, takú silnú a takú pevnú ako o tom hovorí aj Ježiš v evanjeliu: *„Keby ste mali vieru ako horčičné zrnko a povedali by ste tejto moruši: Vytrhni sa aj s koreňom a presaď sa do mora," poslúchla by vás."*

Bernadeta očarená touto túžbou a silným zážitkom po stretnutí s tajomnou Paňou, chcela čo najskôr ísť a opäť sa s ňou stretnúť. No matka jej to zakázala, nechcela aby sa z jej dcéry stolo bláznivé a pomätené dievča. Podobný názor mal aj miestny farár Peyramale, ktorý neveril týmto zjaveniam a preto si prosil dôkaz a to meno tej „Krásnej Panej", ktorú táto mala vizionárka videla.

Neviera matky i miestneho kňaza, povedal by som, Bernadetu neodradil aby opäť prišla k jaskyne, no nie je to tak. Matka ju určite odrádzala od toho aby sa tam vrátila aby nerobila hanbu rodine. No zvesť o tom, že v Massabiellskej jaskyni sa zjavuje „Krásna Pani" rozšíril na všetky strany. Noviny o tejto udalosti napísali veľa článkov a veľa verzií o tom čo sa tam skutočne stalo. Mnohí hovorili aj o bláznivom dievčati, ktoré má halucinácie a vidí niečo tajomné, nadprirodzené. Pri tejto jaskyni sa zišli aj odborníci, ktorý chceli vedecky dokázať to v čo sami neverili.

Ďalším dňom kedy sa dokázalo, že Bernadeta má skutočné videnia bol 25. február, kedy jej ta „Krásna Pani" povedal aby sa napila a umyla v prameni , ktorý vyviera z jaskyne. Keďže v jaskyni nebol žiaden prameň iba hlina. Bernadeta ju začala rozhrabávať, na dne tejto jamy zbadala prúd vody, napila sa a umyla v tej zaplatenej vode. Chýr o prameni, ktorý vytryskol v jaskyni, sa rýchlo rozniesol po okolí. Voda z tohto prameňa sa stala znakom uzdravujúcej Božej milosti. Svedčia o tom tisícky uzdravení, ktoré sú z vedeckého hľadiska nevysvetliteľné.

Už v prvých dňoch po tomto objavení vody v jaskyni sa udiali, niektoré zázraky uzdravenia. Prvým zázrakom bolo uzdravenie kamenára Louisa Bourietteho, ktorý po úraze nevidel na pravé oko. Po vrúcnej modlitbe pred jaskyňou a umytím si oči vodou z nej, videl.

Niečo podobné sa udialo aj Kataríne Latapieovej, keď po zlomenine ruky nemohla otvoriť dlaň a naplno ju využívať, umyla si ruku vo vode a ruka sa jej vrátila do pôvodného stavu. Dnes sú v blízkosti jaskyne vybudované špeciálne bazény, do ktorých sa každoročne po modlitbe ponárajú státisíce chorých. Nebol však potvrdený nijaký prípad nakazenia vodou v kúpeli alebo vypitím znečistenej vody z bazénov, v ktorých sa predtým vykúpali tisícky chorých trpiacich na rôzne choroby. Pre vedu je to veľká lekcia pokory pred Božím pôsobením, ktoré sa vymyká všetkým vedeckým skúmaniam a analýzam. Nie je to nejaká „magická" voda, ale ponorenie sa v nej, pitie z nej alebo obmytie ňou má byť znakom obrátenia.

V noci 25 februára sa Bernadeta, na vnútorný popud zobudila a zacítila vnútorne volanie. Na nasledujúci deň bola Bernadeta už od skorého rána pri jaskyni a modlila sa ruženec aj s ľuďmi čo boli okolo. V ten deň sa jej ta „Krásna Pani" predstavila: *„volám sa Nepoškvrnené počatie".* Toto meno nezaskočilo určite len to dievča, ktoré v svojej jednoduchosti nemohla pochopiť čo toto „meno" znamená, lebo ani mnohí z nás nevedia poriadne pochopiť čo toto tajomstvo viery skutočne znamená. Aj kňaz, ku ktorému v ten deň pribehla Bernadeta, to meno zaskočilo. Vtedy uveril aj on, a mnohý ďalší, ktorý neverili tomu to dievčaťu.

Bernadeta mala dokopy 18 zjavení od 11.

februára do 16. júla. Po týchto zjaveniach miestny biskup Laurence zvolal komisiu aby preskúmali pravosť týchto zjavení. 18. januára 1862 biskup vydal dekrét, ktorý priznal zjaveniam v Lurdoch nadprirodzený charakter. Čítame v ňom: *„Považujeme za isté, že Nepoškvrnená Mária, Božia Matka, sa skutočne 11. februára a v nasledujúcich dňoch zjavila Bernadete Soubirousovej osemnásťkrát v Massabielskej jaskyni, na okraji mesta Lurdy, a že všetky tieto zjavenia boli pravé. Veriaci im preto môžu veriť."* V súčasnosti prichádza do Lúrd okolo 5 miliónov pútnikov ročne, aby prosili Pannu Máriu o uzdravenie duše i tela. Bl. Ján Pavol II. putoval do Lúrd dvakrát. Jeho druhá návšteva v Lurdoch bola jeho poslednou zahraničnou cestou. Pápež tam vtedy povedal známe slová: *„Hľa, dosiahol som konečný cieľ svojej púte..."*

S týmto pápežom je spojené aj ďalšie pútnické miesto, a to Fatima v Portugalsku. Keď 13. mája 1981 na výročie Zjavenia Nepoškvrneného srdca Panny Márie vo Fatime, bol na tohto pápeža spáchaný atentát na Námestí sv. Petra. Z jeho vyjadrení vieme, ako to aj on niekoľko krát povedal: *„... vďačím Nebeskej Matke za záchranu svojho života."* O rok po atentáte prichádza do Fatimy, aby sa poďakoval osobne Panne Márií a do jej koruny vkladá guľku, ktorú z neho vytiahli lekári v nemocnici Gemeli.

Tieto zjavenia začali v roku 1915 vo Fatime, kde túto milosť dostali tri deti – Lucia, Hyacinta a František. Zaujímavosťou týchto zjavení bolo to, že pred samotným Zjavením Panny Márie predchádzalo Zjavenie anjela, ktorý sa najprv ukázal dievčatám z dediny, keď pásli ovce v Cabeco, medzi ktorými bola aj Lucia. No oni vo svojej detskej nechápavosti nepochopili význam a ani podstatu tohto zjavenia. Iba mala Lucia, ktorá mala vtedy 8 rokov, o tom mlčala.

Nasledujúci rok sa anjel opäť zjavuje Lucií, no teraz sú s ňou už sesternica Hyacinta a bratranec František, ktorým sa anjel zjavuje trikrát. Počas týchto zjavení ich anjel naučil modlitbu, ktorú sa mali neustále modliť a tak vyprosovať u Ježiša a Márie milosti, ktoré majú pre nich pripravené na plnenie plánu. Pri poslednom zjavení sa im anjel zjavil s kalichom a hostiou v rukách. Lucia o tom píše toto: *V ľavej ruke držal kalich, nad ním sa vznášala hostia, z ktorej kvapkalo niekoľko kvapiek krvi do kalicha. Anjel nechal vznášať kalich vo vzduchu, kľakol si k nám a trikrát s nami opakoval:*

„Najsvätejšia Trojica, Otec, Syn a Duch Svätý, hlboko sa ti klaniam a obetujem ti Telo, Krv, Dušu a Božstvo nášho Pána Ježiša Krista, prítomného vo všetkých svätostánkoch sveta, na zmierenie za potupy, rúhania a ľahostajnosť, ktorými je urážaný. Pre nekonečné zásluhy jeho Najsvätejšieho Srdca a Nepoškvrneného Srdca Márie, prosím ťa za obrátenie úbohých hriešnikov."

Potom sa zodvihol, vzal kalich a hostiu, podal mi svätú hostiu a rozdelil krv z kalicha Hyacinte a

Františkovi, pričom povedal: „Prijmite Telo a pite Krv Ježiša Krista, ktorého nevďační ľudia tak ťažko urážajú! Robte pokánie za ich hriechy a tešte vášho Boha!“

Veľkým dňom pre tieto deti sa stala nedeľa 13. mája 1917, keď sa im zjavuje Panna Mária, ktorá sama o sebe hovorí, že prichádza z neba. Žiada tieto, deti aby prichádzali na toto miesto 6 mesiacov po sebe vždy 13-teho. A pripomína im, že budú veľa trpieť pre tieto zjavenia, no ona ich povzbudzuje a vyzýva ich, aby toto utrpenie obetovali za obrátenie hriešnikov.

Počas týchto šiestich mesiacov deti prichádzajú do Cova da Iria, kde sa tieto zjavenia odohrávajú. Lucia, Hyacinta a František prichádzajú tak, ako ich o to prosí Panna Mária trinásteho júna.

Vyberajú sa na miesto, kde mali prvé zjavenie. Okolo poludnia sa situácia zopakuje. Objaví sa blesk a žiara. V tejto žiare prichádza na oblaku Panna Mária, Lucia sa s ňou opäť rozpráva, ona jej hovorí, aby prišli aj na budúci mesiac trinásteho. Pri tomto zjavení prosí Lucia, aby urobila zázrak, lebo veľa trpí kvôli tomu, že jej nikto neverí. Hovorí aj o budúcnosti detí, keď ju Lucia prosí, aby ich vzala do neba k sebe. Hovorí, že Hyacinta a František prídu k nej skoro, no ona ešte musí zostať na tejto zemi, aby rozprávala o jej Nepoškvrnenom srdci, ktorému sa má zasvätiť celý svet.

V júli, keď mali opäť prísť na toto miesto, zlý duch veľmi pôsobí na Luciu, ktorú trápili pochybnosti o pravosti zjavení, ktoré má. Aj jej rodina ťažko znáša to, že ich dcéra má zjavenia a neverili tomu, predovšetkým jej matka si to nechcela priznať a uveriť tomu.

Toto zjavenie pre nich a pre svet bolo veľmi dôležité. Panna Mária prichádza tak, ako v predchádzajúce mesiace a vyzýva deti, aby sa každý deň modlili ruženec, ktorým majú vyprosovať mier a koniec vojny. Pri tomto zjavení im zveruje aj tri tajomstvá, ktoré sú rozdelené na dve časti. Prvé dve zjavenia sú zverejnené v ten istý rok krátko po zjaveniach. To tretie je uchovávané Luciou do 3. januára 1944, kde na žiadosť biskupa v Leirii píše v poslušnosti voči Bohu a Najsvätejšej Matke tretie tajomstvo na list. Zapečatenú obálku s týmto rukopisom uschoval najskôr biskup z Leirie. Aby sa tajomstvo lepšie uchránilo, 4. apríla 1957 bola obálka odovzdaná do tajného archívu Posvätného ofícia.

Podľa archívnych záznamov 17. augusta 1959 komisár Posvätného ofícia otec Pierre Paul Philippe OP so súhlasom kardinála Alfreda Ottavianiho priniesol túto zapečatenú obálku pápežovi Jánovi XXIII. Táto obálka obsahovala tretiu časť „fatimského tajomstva“. Pápež sa rozhodol vrátiť zapečatenú obálku Posvätnému

ofíciu a tretiu časť „tajomstva“ nezverejniť.

Pavol VI. čítal obsah obálky 27. marca 1965 so zástupcom štátneho sekretariátu, J. E. Mons. Angelom Dell`Acqua a vrátil ju do Vatikánskeho tajného archívu s rozhodnutím text nepublikovať. Ján Pavol II. si vyžiadal obálku obsahujúcu tretiu časť „tajomstva“ po atentáte, ktorý bol na neho spáchaný 13. mája 1981. Pápež dostal do rúk dve obálky jednu z pôvodným textom a rukopisom sr. Lucie, a druhú s prekladom do taliančiny. Celé znenie tohto tajomstva bolo zverejnené v jubilejnom roku 13. mája 2000.

Prvá časť tajomstva hovorí o tom, ako im Panna Mária ukazuje peklo, kde duše ľudí trpia v neuhasiteľnom ohni. Druhá časť tohto tajomstva hovorí o budúcnosti. Hovorí o konci Prvej svetovej vojny a o vypuknutí ešte krutejšej vojny za pápeža Pia XI. Pokračuje slovami o prenasledovaní Svätého Otca a Cirkvi. Hovorí im o zasvätení Ruska jej Nepoškvrnenému Srdcu a rozšírení úcty k nemu.

Tretia časť tajomstva, ktorá bola opradená tajomstvom dlhé roky, hovorí o veľkom utrpení biskupa v „bielom“, tiež o utrpení ostatných biskupov, kňazov i rehoľníkov, ktorí vystupovali

na strmý vrch ku krížu. Tam pod ním bol zabitý kľačiac na kolenách skupinou vojakov a tiež aj osoby, ktoré kráčali s ním. Pod krížom stáli dvaja anjeli, ktorí zbierali do kryštálových krhiel krv mučeníkov a ňou polievali duše, ktoré sa približovali k Bohu.

Na konci tých troch tajomstiev ich Panna Mária naučila modlitbu, ktorú sa modlievame po každom desiatku ruženca:„Ó Ježišu ...“

Nasledujúce zjavenie sa nekonalo v tradičnom čase 13. augusta ale o sedem dní neskôr. Keďže ich starosta krajského mesta dal odviesť na svoju, vilu aby ich tam dal vyšetriť a mohol prehlásiť, že nie sú psychický zdravé a tie zjavenia si len vymysleli. Lekár, ktorý ich vyšetroval, potvrdil fakt, že deti sú psychický zdravé a úplne v poriadku. Napriek tomu, že deti neprišli, Panna Mária prichádza a okolití ľudia vidia iba žiaru na mieste, kde deti mávali zjavenia. O týždeň neskôr prichádzajú aj deti na to miesto a prichádza aj Nebeská Matka. Vyzýva deti, aby sa modlili ruženec a obetovali ich na skoré skončenie vojny. Tiež im povedala: *„Modlite sa, veľa sa modlite a prinášajte obety za hriešnikov, lebo veľa duší prichádza do pekla, pretože sa za nich nikto neobetuje a nemodlí.“*

V septembri 13-teho ich opäť vyzýva na každodennú modlitbu ruženca na úmysel ukončenia vojny vo svete. Tiež hovorí o zjavení Krista Pána, Sedembolestnej Panny Márie, o Panne Márii Karmelskej, svätého Jozefa s Ježiškom, aby požehnali svet v októbri, kde sa im predstaví a ukáže spomínaný zázrak .

Posledné zjavenie dňa 13. október 1917. V tento deň sa vo Fatime zišlo okolo 70 000 ľudí, aby boli účastní zázraku, ktorý mala urobiť Panny Mária ako znak toho, že je skutočná. V ten deň bolo nepríjemné počasie. Okolo poludnia sa v žiare a v blesku zjavuje Panna Mária, žiada ich, aby na tomto mieste postavili kaplnku na jej počesť ako Ružencovej Panne Márie. V tom istom čase sa deje aj spomínaný zázrak na nebi. Slnko začalo tancovať, bolo úplne jasné, začalo sa točiť a menilo rôzne farby. Farebné lúče padali na ľudí, takže aj ľudia sa navzájom videli farebne. Začalo veľmi silne rotovať a v tej rotácii akoby padalo na zem. Všetci si mysleli, že sa blíži koniec sveta. Ľudia od hrôzy a strachu kričali. Padali do blata, modlili sa a prosili o odpustenie hriechov. Zázrak Slnka trval asi 10 minút. Tento zázrak potvrdil pravosť zjavení vo Fatime. Celé posolstvo fatimskej Panny Márie musíme chápať vo svetle materinskej lásky.

Po týchto pravidelných zjaveniach sa Panna Mária deťom zjavuje ešte niekoľkokrát. Jedno zjavenie mala ešte Hyacinta tesne pred svojou smrťou. Panna Mária Lucii povedala, že Hyacintu a Františka si zoberie veľmi skoro, ale ona na určitý čas ostane na tomto svete.

František zomrel 4.4.1919, Hyacinta 20.2.1920 a Lucia zostáva sama, tak ako jej to Panna Mária sľúbila, *Jej Nepoškvrnené Srdce bude jej útočiskom a istou cestou, ktorá ju dovedie k Bohu.*

Srdce otvorené Bohu, očistené uvažovaním o Bohu je silnejšie ako pušky a iné zbrane. Máriino fiat, slovo jej srdca, zmenilo dejiny sveta, pretože uviedlo na tento svet Spasiteľa, lebo zásluhou tohto „Áno“ sa Boh mohol stať človekom v našom priestore a taký ostáva navždy. Zlý má moc v tomto svete, vidíme to a ustavične zakúšame. Má moc, lebo naša sloboda sa neustále necháva odvádzať od Boha. Ale odkedy má sám Boh ľudské srdce a tak obrátil slobodu človeka smerom k dobru, smerom k Bohu, teda sloboda rozhodnúť sa pre zlo nemá už posledné slovo. Odvtedy platia slová Písma:„Vo svete máme súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet!“ (Jn 16, 33). Fatimské posolstvo nás vyzýva dôverovať tomuto prísľubu.

(Ex. Mons. Joseph kardinál Ratzinger)

Čenstochová

Roman Haško
Foto: Archív autora

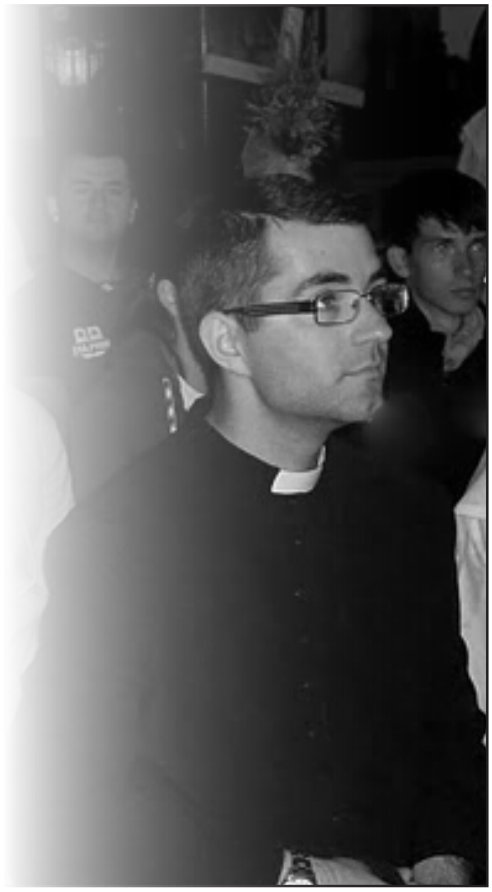
Čenstochová je tretím najnavštevovanejším pútnickým miestom v Európe, hneď za Lurdami a Fatimou. Sem putujú veriaci nielen z Poľska, ale aj z iných krajín a nielen na dopravných prostriedkoch, ale aj pešo. Ročne sem prichádza viac ako 4 milióny pútnikov, z toho okolo 400 tisíc prichádza pešo. V meste sa na Jasnej Hore nachádza Bazilika so slávnou ikonou Panny Márie Čenstochovskej – takzvaná Čierna Madona. Tento milostivý obraz Panny Márie je uchovávaný v samostatnej kaplnke, do ktorej smerujú všetci pútnici. Bl. Ján Pavol II. navštívil Čenstochovú šesťkrát. Dňa 15. augusta 1991 tu slávil slávnostnú svätú omšu, na ktorej sa zhromaždilo 1,5 milióna veriacich na celosvetovom stretnutí mládeže. Toto milostivé miesto spravujú otcovia a bratia pavlíni.

S myšlienkou zorganizovať prvú pešiu púť z Vranova nad Topľou do Čenstochovej prišiel otec Grzegorz Wach OSPPE, ktorý začal svoje pôsobenie spolu s otcom Leandrom Tadeuszom Pietrasom OSPPE (obaja poľskej národnosti) v našom farskom kostole Narodenia Panny Márie v roku 1990. Boli to prví pavlíni vo Vranove nad Topľou po 200 ročnej prestávke, keď ich rád bol zrušený na celom území Uhorska v roku 1786 a zachoval sa iba v Poľskej provincii.

Nastali veľké prípravy. Nič podobné sa tu pred tým neorganizovalo. Maximálne dňové púte autobusom do Levoče, či do Šaštína. Ale pešo putovať 13 dní... to tu ešte naozaj nebolo. Preto otec Grzegorz najprv zisťoval konkrétny záujem medzi mládežou vo farnosti zúčastniť sa takejto púte. Potom vytvoril organizačný tím nadšencov a autom prešiel celú trasu. Vytýčil miesta nocľahu i oddychov. Zabezpečil sprievodné vozidlo i vozidlo na batožiny. V mesiaci február 1991 sa naskytla príležitosť informovať o chystanom zámere arcibiskupa Mons. Alojza Tkáča, vtedajšieho košického biskupa. Pripravovaná akcia mala kladnú odozvu. Keďže v tom čase boli hranice prísne strážené a exitovalo na hraniciach s Poľskom len niekoľko colníc, trasa prvej pešej púte mala najbližší hraničný prechod cez Mníšek nad Popradom. Takto sa po Slovensku muselo putovať 4 dni a zvyšné dni po Poľskom území. Prvá pešia púť vyrazila dňa 31. júla 1991 a do Čenstochovej dorazila presne 12. augusta 1991 večer. Počet prvých odvážlivcov sa ustálil na čísle 50. Za 21 rokov sa trasa pešej púte niekoľkokrát zmenila. Vždy to záviselo od vznikajúcich hraničných prechodov na Slovensko – Poľských hraniciach. Zatiaľ čo prvé tri púte prechádzali hraničným prechodom Mníšek nad Popradom, štvrtá až siedma pešia púť prechádzala hraničným prechodom Becherov. Ďalšia zmena hraničného prechodu nastala na ôsmej pešej púti v roku 1998, keď spomínaná pešia púť a aj ďalšie za ňou začali prechádzať cez hraničný prechod Gaboltov. Vzhľadom nato, že Gaboltov je od Vranova nad Topľou vzdialený len tri dni cesty pešo, došlo k skráteniu pešej púte o jeden celý deň. Teda takto sa každoročný oficiálny začiatok pešej púte pre pútnikov definitívne presunul z 31. júla na 1. augusta a vstup do Čenstochovej sa ustálil na 13. augusta večer. Nakoniec v roku 2007 sa hraničné colnice úplne zrušili a tak sa teraz prechádza už bez colnej kontroly.

Okrem striedania hraničných prechodov došlo aj k striedaniu organizátorov. Organizátormi, ako po duchovnej tak i po technickej stránke boli vždy otcovia Pavlíni, ktorí si túto pešiu púť od jej zrodenia vzali pod svoj patronát.

Ako je už vyššie spomenuté pri zrode myšlienky a zrealizovaní prvých piatich peších pútí stál páter Gregor Wach OSPPE. Šiestu pešiu

púť viedol páter Kazimír Kogut OSPPE. Siedmu až jedenástu pešiu púť viedol páter Krištof Grzesica OSPPE. Dvanástu až dvadsiatu prvú pešiu púť pripravil a zrealizoval o. Martin Lehončák OSPPE - vtedajší farár vo farnosti Vranov – Sever pri Bazilike Narodenia Panny Márie.

Za 21 rokov existencie peších pútí bolo vždy dosť ochotných ľudí, ktorí mali za čo ďakovať, odprosovať, prosiť, či obetovať svoju námahu na nejaký úmysel.

Sám som sa zúčastnil (zatiaľ) deviatich peších pútí, na ktoré vždy veľmi rád spomínam. Púť mi dala predovšetkým veľa duchovných síl. Keď som mimo púte, nestáva sa mi, aby som sa stihol za deň toľko modliť. Iste, na púti sa nedá pomodliť dopredu, akosi „predmodliť", no dajú sa počas nej vyprosiť mnohé milosti. Môj veľký obdiv v Čenstochovej majú postihnutí. Mnohých z nich iba doslova prinesú pred milostivý obraz Matky Božej. Neprosia o svoje uzdravenie, ale o silu, aby vedeli prijať a znášať svoj kríž a vyprosujú milosti aj iným. To patrí medzi moje najkrajšie zážitky každoročne.

Počas nášho putovania navštevujeme aj významné miesta, ktoré sú na našej ceste. Ako prvá je to Bazilika vo Vranove, z ktorej sa vydávame na našu cestu. Druhý deň putovania stále zakončíme spoločnou modlitbou v Bardejove taktiež v Bazilike. Tretí deň popoludní prechádzame do Poľska, predtým prechádzame cez „náš pútnický" Gaboltov. Z významných miest v Poľsku to sú: Stary Sącz, Limanowa, Przysowa, Tymbark, Dobczyce, Wieliczka. Deviaty celý deň máme stále rezervovaný na prehliadku Krakowa. Popoludní o 15. hodine sa tam spoločne stretávame na modlitbe v Sanktuáriu Božieho milosrdenstva a po korunke mávame svätú omšu v Slovenskej kaplnke. Ďalším pekným miestom je sanktuárium v Leśniowe, kde tiež pôsobia otcovia Pavlíni a odkiaľ sa vydávame na posledný deň nášho putovania.

V Čenstochovej naša púť vrcholí, no nekončí. Našim hlavným cieľom je večný život, na ktorý sa všetci pripravujeme. Ale i náš každodenný život sa má zmeniť k lepšiemu. Máme doň vstúpiť lepší, s naplneným srdcom. Tie srdcia sa nabíjajú počas celej pešej púte, no v Čenstochovej je to mnohokrát silnejšie. Cítiť tu silu modlitieb. Je tu stále veľmi pekný duchovný program zameraný tak pre mladých, ako aj priestor pre súkromnú adoráciu, sviatosť zmierenia, či svätú omšu v mnohých jazykoch.

Na záver je potrebné dodať, že pešie púte nie sú iba o organizovaní a o trase. Každá pešia púť je o ľuďoch, o modlitbe, o speve, o rozjímaní, o zdolávaní prekážok a teda o obeti jednotlivca i skupiny. Každé putovanie sa uskutočňuje so zvláštnym úmyslom, ktorý predstavuje zmysel celého putovania pešo. V tomto smere je to na samotných pútnikoch, prečo sa vlastne rozhodnú a odhodlajú putovať týmto spôsobom. Len od nich závisí, čo im putovanie v konečnom dôsledku prinesie. Je možné ale skonštatovať, že mnohým, ktorí putovali s vierou, prinieslo putovanie peši vytúžené ovocie a to od jednoduchých vyslyšaní prosieb až po skutočné zázraky. Nuž a tento fakt robí pešiu púť výnimočnou a oveľa cennejšou v porovnaní s bežným výletom, či zájazdom. Tu je skrytý dôvod, prečo pešie putovanie na pútnické miesto nestráca svoj význam ani v tomto 21. storočí a má svojich pokračovateľov rok, čo rok.

Dôležitosť duchovného zážitku...

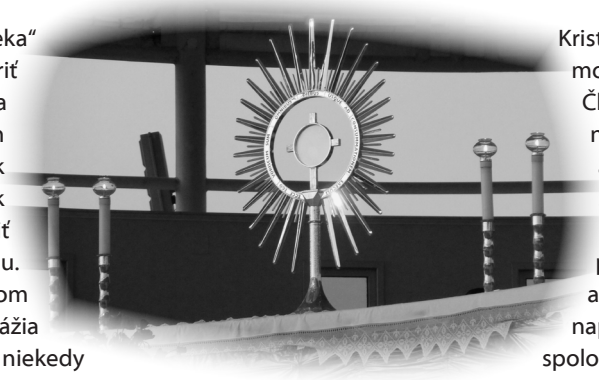
Jakub Pichoňský
Foto: Stanislav Vinter, archív Autora

V priebehu posledných pár mesiacov ma Pán Boh obdaril mnohými milosťami tým, že som po prvýkrát mohol putovať na rozličné Cirkvou uznané pútnické miesta alebo aj na miesta modlitby. Dôležitý prínos do môjho duchovného rastu vidím v osobnom zážitku a skúsenosti na danom pútnickom mieste. Výnimkou teda nebolo ani putovanie na duchovné cvičenia do Medžugorie. Putoval som tu po prvýkrát a posnažím sa aspoň sčasti opísať niektoré momenty a skúsenosti, ktoré mi utkveli v pamäti a povzbudili ma k väčšej snahe o bližší vzťah s naším Pánom Ježišom Kristom.

Už viackrát som začul výrok: *„Pekné slová potešujú, no svedectvá priťahujú."* Takto to bolo aj v mojom prípade. Aj mňa povzbudili svedectvá ľudí na duchovných cvičeniach v Medžugorii. Sú to svedectvá dotyku Boha v ich živote a následná zmena celého života a postoja voči Bohu. Boli to, v prvom rade, naši hostitelia, manželia z Kanady Patrick a Nancy. Hneď v prvý večer nášho putovania nám Patrick prerozprával svoj pestrý životný príbeh, keď v mladosti vymenil Boha vo svojom živote za peniaze. Veľký majetok mu však do života priniesol iba biedu a nešťastie, hoci si to ešte ani sám neuvedomoval. Jeho život bol plný hriechu. Dokonca aj miestny kňaz pochyboval o jeho obrátení, brali ho za beznádejný prípad. To však trvalo krátko. Keď raz náhodne otvoril knihu posolstiev Panny Márie z Medžugorie, stála tam veta: *„Pozývam ťa k obráteniu, posledný krát!"* Táto veta ho zrazu hlboko zasiahla a on sa rozplakal. Následne však došlo k úplnej zmene jeho života. Patrick sa o posolstvá začal stále viac zaujímať. A tak sa začal spolu s Nancy modliť každý deň posvätný ruženec, čítať Sväté písmo, začali sa postiť a prichádzať na svätú omšu. No pre Patricka bolo najsilnejším momentom, keď sa úprimne vyznal zo svojich hriechov vo sviatosti zmierenia. Tu pocítil, ako mu Boh odpustil všetky neprávosti a hriechy vo chvíli, keď mu kňaz udeľoval rozhrešenie hriechov. Pán Ježiš hovorí: *„Hovorím vám: Tento odišiel domov ospravedlnený a nie tamten. Lebo každý, kto sa povyšuje bude ponížený, a kto sa ponižuje bude povýšený."* (Lk 18, 14), a na inom mieste sv. Pavol píše: *„...kde sa rozmnožil hriech, tam sa ešte väčšmi rozhojnila milosť..."* (Rim 5, 20). Dovolím si tvrdiť, že tieto verše platia o Patrickovom živote. Priznal si a oľutoval svoje hriechy. Prosil Boha o odpustenie a dosiahol ho. Patrick po svojom obrátení rozpredal celý svoj majetok a so svojou manželkou sa túžil odsťahovať do Medžugorie. Jeho túžba sa aj splnila. V Medžugorii vybudoval prístrešie pre kňazov i laikov, ktorí tu putujú.

Výnimkou nebola ani jeho manželka Nancy, ktorej každodenné „vyznania" mám ešte dodnes v pamäti. Bol som svedkom, ako cez

„obyčajného človeka“ môže Boh prehovoriť každý deň do srdca bohoslovca, ako ten „obyčajný človek“ tak jednoducho, ale tak silne dokáže svedčiť svojím životom o Bohu. V týchto manželoch som videl, ako si veľmi vážia povolanie kňaza, ba niekedy sa zdalo, že si ho vážia viac ako my, ktorí sme do tejto služby povolaní. Stále pripomínali, že nijaký prezident, vládca ani mocnár nemá od Boha danú takú moc a dar ako kňaz. Pretože títo spravujú len pozemské a pominuteľné hodnoty, no kňaz spravuje duchovné a večné hodnoty. Iba kňaz má od Boha danú moc odpúšťať hriechy, iba on má moc vyháňať zlých duchov, iba on môže skutočne uzdraviť, a čo je najdôležitejšie, iba on premení chlieb a víno na Telo a Krv Pána Ježiša, ktoré nám dávajú večný život. To ma asi najviac zasiahlo, utvrdilo a povzbudilo vážiť si a zveľaďovať dar kňazstva, ku ktorému ma Pán povoláva.

Druhé svedectvo bolo od nemenovaného, ale známeho speváka na Slovensku, ktorý bol v tom istom čase ako my na púti so svojou manželkou a priateľmi v Medžugorii. Tento spevák dokonca vyštudoval ateistickú školu a neveril v Boha. No cez chorobu jeho manželky ho Boh obrátil a dnes slovom i životom svedčí, že Boh naozaj existuje a on v Neho verí. Nehovoril síce veľa slov, ale čo povedal, malo svoju vážnosť. Povedal nám jednu silnú vetu, ktorú som si zapamätal: *„Ľudia, len dve veci vám poviem, že Pán Ježiš vám dáva jeden obrovský a nádherný dar, ktorým je kňazstvo, a že ste práve na najkrajšom mieste na zemeguli, ktorým je Medžugorie.“* K tomu netreba nič dodať.

Tretím svedectvom bola značná úprimnosť, pravdivosť a otvorenosť mladých ľudí spoločenstva Majčino Selo (Milosrdný Otec), ktorí sa tu liečia z drogových závislostí.

Ďalšou skúsenosťou bola modlitba, pôst a Eucharistická adorácia v Medžugorii. Tu som zažil, ako pôst (o chlebe a vode) človeka vnútorne oslobodzuje, a pripravuje ho tak hlbšie prežívať Kristovu prítomnosť v modlitbe a Eucharistii. Človek akoby načerpal viac milostí a duchovnej posily. Modlitba posvätného ruženca bola veľmi pokojná, priťahovala a neunavovala, aj napriek tomu, že sa ju spoločne modlilo okolo 3000 ľudí v rôznych rečiach. Po celodennom pôste a večernom modlitbovom programe začala Eucharistická adorácia, na ktorej bolo prítomných asi 5000 ľudí, kde nastalo skutočné ticho. Vyloženie Eucharistie na oltár za sprievodu nádhernej hudby, mi pripomínalo akoby vstup „Mocného Kráľa“, ktorý v každom srdci zažne plamienok lásky a pokoja. Ťažko sa to však vysvetľuje a opisuje slovami, ak to človek vnútorne sám nepreží je a neprecíti.

Duchovnými cvičeniami nás sprevádzal miestny františkán fra Danko Perutina, OFM. Jeho prednášky boli veľmi obohacujúce. Páter nám priblížil celú situáciu a problémy v Medžugorii i v celej Bosne a Hercegovine. Hovoril, že celý proces skúmania pravdivosti zjavení sa za posledný čas o mnoho posunul. Svätý otec Benedikt XVI. nedal bodku, ale čiarku za vyjadreniami miestnych biskupov o popieraní zjavení, a založil novú 20 člennú radu v Ríme na preskúmanie celého problému. Hovorí, že po celom svete a zvlášť v Medžgorii sa denne modlí modlitbová reťaz, ktorá obsahuje tisíce ružencov denne, ľudia sa tu obracajú natrvalo, nielen dočasne, je tu každodenne mnoho spovedí a odslúžených svätých omší a pod., fra Danko Perutina povedal: *„Ak je toto všetko dielo diabla, tak sa potom diabol obrátil“*. Páter nás povzbudzoval ku každodennej modlitbe, ako vstupu do Božej prítomnosti, pretože ak človek preruší kontakt s Bohom, je každým dňom čoraz slabší a náchylnejší padnúť. Človek sa len tak naučí modliť, že sa začne a bude modliť. Ak sa chcem pripraviť na skúšku, nestačí si len sadnúť na skriptá, treba ich otvoriť a čítať, len tak sa ich naučím, a tak nestačí ruženec len nosiť vo vrecku, treba sa ho modliť. Silná je však osobná

modlitba, ktorá nám veľakrát chýba. Hovoril, že povolania ku kňazstvu sú zrkadlom diecézy, ak niet povolaní v diecéze, viera je v diecéze mŕtva. Je potrebné aby sme si všetci uvedomili zmysel svojho života, ktorým je jedine Boh. Ďalej nám priblížil vážnosť hriechu, ktorá sa v dnešnej dobe akosi vytráca. Ako je dôležité, aby človeku netupelo svedomie, o ktoré sa musíme starať pravidelným spytovaním a svätou spoveďou. Každý deň je preto potrebné sa obracať k Bohu, nielen raz, ale každým dňom znova sa rozhodnúť pre Boha, a tak aj žiť. Je potrebné sa každým dňom zriekať hriechu. Aj najmenšieho, pretože pri malých veciach sa začínajú veľké. A platí to aj naopak, že máme byť zodpovední prv v malom, až tak sa nám zveria veľké veci.

Páter Danko Perutina všetko smeroval kristocentricky, presne tak, ako si to praje Panna Mária. Nám však ďakoval, že sme prišli do Medžugorie, pretože teraz sa už môžeme o tom všetkom vyjadriť a mať svoj vlastný názor, lebo nemôže hovoriť o Medžugorii ten, kto tam ešte nebol. Takto vyjadril dôležitosť vlastného duchovného zážitku, aby sme tak naivne neverili prázdnym slovám neskúsených. To v podstate platí aj v našom každodennom živote. Ak sme sa o niekom alebo niečom sami nepresvedčili, mali by sme byť v názore a vyjadrení o danej záležitosti, osobe alebo probléme veľmi opatrní.

Pevne dúfam, že som v Medžugorii nebol poslednýkrát. A každému, kto nikdy nebol a nezažil dotyku Boha na nejakom, či už mieste modlitby ako Medžugoria alebo Cirkvou schválenom mariánskom pútnickom mieste na svete (Lurdy, Fatima, Guadalupe, Čenstochová a pod.) a žije v pochybnostiach o Bohu, a ak mu to zdravotný i finančný stav aspoň trochu dovoľuje, tak vrelo odporúčam, nech nečaká a nech ide, aby mal svoj vlastný duchovný zážitok. Ak si vzbudí dobrý úmysel, tak neoľutuje. No nech tam necestuje ako turista, ktorý chce všetko odfotiť, ale nech ide ako pútnik, ktorý vo svojom živote hľadá Boha a túži Ho ešte väčšmi milovať. Tak na ňom spočinú mnohé nezaslúžené milosti od Všemohúceho, ktorý nás nekonečne miluje a chce priviesť do večnej blaženosti.

Putovanie k Zrodeniu

Zvestuje tu Anjel Boží,
že do lona čistej Panny
plod Života Otec vloží,
Boh zahojí naše rany.

Prijíma Žena Slovo živé
v pokore a tichosti,
On urovná cesty krivé
a uzdraví nás v milosti.

Cesta radosti sa deje.
Svätý pozdrav Ducha vlieva
i Predchodca sa chveje
a Matka chválospev spieva.

Radosť Dávidovho mesta,
skloň sa pred Ním vďačne,
prišlo Svetlo, pravá Cesta,
nový Život sa nám začne.

Dieťatko sa na nás smeje,
pokoj vnáša do duší.
Vánok Lásky v srdci veje,
čo všetku zlobu poruší.

Ožiarila sláva z neba
v istom kraji bdejúcich.
Mesiáš tu dáva seba,
Pokoj do sŕdc chvejúcich.

Spieva sa už nová pieseň,
príchod Spásy slávime,
krátka bude naša tieseň,
a naveky Ho chválime.

Jakub Pichoňský

Pohľad z dvoch kolies

Lukáš Imrich
Foto:Archív autora

V dňoch od 1.8. do 22.8. som bol súčasťou skupiny sedemnástich chlapcov a troch kňazov, ktorá putovala do Madridu na stretnutie mladých so Svätým Otcom na bicykloch. Trasu dlhú 2340 km sme zvládli v dvanástich etapách.

Všetko to začalo pred šestnástimi rokmi, keď sa jeden mladý kaplán rozhodol organizovať pre miništrantov cyklistické púte pod názvom Don Bosco Tour. Toto dielo pretrvalo až dodnes, a tak sme pod hlavičkou Don Bosco Tour XVI. putovali do Madridu.

Vyrazili sme prvého augusta z Ludrovej, kde pôsobí tento kňaz. Našu púť sme začali svätou omšou, ktorú slúžili naši traja kňazi. Po nej sme sa už bicyklami vydali k našej prvej destinácii. Cestu sme mali rozdelenú na dve časti. V prvej bola naším cieľom Praha, do ktorej sme putovali tri dni. Nocovali sme v Ostrave, Sebraniciach a nakoniec v spomínanej „stovežatej" Prahe. Tam sme sa rozdelili na dve skupiny. Jedna nocovala v meste a ráno letela do Lyonu a tá druhá sa tam spolu s bicyklami a batožinou presunula našimi dvoma sprievodnými autami. Všetko išlo ako malo až do chvíle, keď sme po prílete lietadla zistili, že jedno z áut sa asi 200 km pred Lyonom pokazilo a muselo ísť do servisu. My sme zatiaľ mali čakať na letisku a modliť sa. Týmito pokynmi sme sa riadili a zisťovali, čo je nové. Dostávali sme informácie, že v servisoch sú neochotní pomôcť a všetko sa dá riešiť len cez asistenčné služby. Približne po piatich hodinách strávených v letiskovej hale po nás jedno z áut prišlo, aby nás postupne pozvážalo na miesto ubytovania. Až tam sme sa dozvedeli, že nakoniec sa auto aj napriek neochote Francúzov podarilo opraviť. Zásluhu na tom mal telefonický rozhovor medzi jednou pani z Ludrovej- matkou, a vedúcim jedného zo servisov. To čo nezvládli asistenčné služby zvládla ona, keď sa dotyčného pána opýtala, či má rodinu. Vysvetlila mu, že muž (pán farár), ktorý pred ním stojí má na letisku v Lyone 20 detí a opýtala sa, či by on neurobil pre svoju rodinu všetko, čo je v jeho silách, len aby ju ochránil a postaral sa o ňu. Preto sme večernú svätú omšu prežívali veľmi radostne aj napriek tomu, že sme v tento deň podľa plánu nenavštívili Ars, pôsobisko svätého Jána Mária Vianneya, patróna kňazov. Zavítali sme však doň hneď na druhý deň, keď sme si urobili menšiu zachádzku pri presune do Le Puy En Velay. Odtiaľ sme sa cez Rodez a Toulouse presunuli do Lúrd. Počas trojdňového voľna sme si mohli fyzicky oddýchnuť a duchovne načerpať. Prehliadka baziliky a celého areálu, film o Lurdoch, slávenie svätej omše, modlitba krížovej cesty či účasť na večernom ružencovom sprievode spolu s ostatnými pútnikmi nás obohatila. Stretli sme viacerých Slovákov, medzi nimi aj dvoch cyklistov, z ktorých jeden bol „ofačovaný" pretože spadol. Ponúkli sme im možnosť prejsť zvyšok trasy s nami, lebo sme mali sprievodné autá, ktoré boli v prípade potreby schopné odviezť ranených. Bola to Božia prozreteľnosť, ktorá viedla nás aj ich, lebo pred odchodom sme zbalili presne dve misky a lyžice naviac. Z Lúrd sme už vyrazili do Španielska, pričom na hraniciach nás čakal deväťnásť kilometrov dlhý kopec s prevýšením okolo 1400 m. Našim cieľom bola v ten deň dedinka Roncesvalles. Tam sme mali taktiež deň voľna a využili sme ho na výstup na jeden z pyrenejských vrcholov – 1531 m vysoký Ortzanzurieta, ktorý sme zdolali už tradične na bicykloch. Odtiaľ viedla cesta cez horúcu a suchú španielsku krajinu do Zaragozy, pričom miestami

teploty prekročili hranicu štyridsiatich stupňov. Naším predposledným cieľom bola Alcolea del Pinar. Po príchode na miesto sme sa vybrali do miestnej telocvične, kde sme mali bývať. V nej už však boli ubytované ďalšie dve cyklistické výpravy z Talianska a Francúzska. Tam nám z ničoho nič jeden miestny ponúkol svoj dom. Povedal, že nechce nič a bude pre neho veľkým potešením a radosťou, že môže pútnikom nejako pomôcť. S veľkou vďakou sme jeho ponuku prijali. Šokovalo nás, ako mohol dať k dispozícii celý svoj dom úplne cudzím ľuďom a ešte k tomu chlapcom. Odtiaľ sme vyrazili už do Madridu, nášho konečného cieľa. V ňom sme jazdili už len „na zotrvačnosť", lebo nám došla voda. Ale sily do posledných kilometrov nám dodávali mladí pútnici z celého sveta, ktorí nás povzbudzovali, tlieskali a vítali. V Madride sme boli ubytovaní spolu s ostatnými saleziánmi zo Slovenska v miestnej škole a pripojili sme sa k programu pre pútnikov z celého sveta. Atmosféra bola veľmi radostná. Mladí v metre spievali piesne, ulice boli preplnené pútnikmi v pestrofarebných tričkách mávajúcich vlajkami svojich krajín.

Silným zážitkom bolo privítanie pápeža Benedikta v uliciach Madridu a zároveň krížová cesta, ktorej jednotlivé zastavenia boli vytvorené zo sôch španielskeho tradičného svätého týždňa. Celá krížová cesta bola doprevádzaná dojímavou hudbou. V sobotu sa všetci presunuli na letisko Cuatro Vientos, kde sa odohrával zvyšok programu. Večer sme spolu so Svätým Otcom slávili vigíliu, ktorú však prerušil silný vietor a dážď.

Po utíšení búrky sa pápež prihovoril mladým slovami: „Vaša odvaha je väčšia ako búrka!" Potom nasledovala Eucharistická adorácia a následne požehnanie. Noc sme strávili na letisku pod holým nebom a ráno v nedeľu sme všetci spoločne slávili záverečnú svätú omšu. V homílii sme boli vyzvaní, aby sme to, čo sme zažili v Madride, priniesli do našich domovov a boli skutočnými svedkami o Kristovi. Na záver Svätý Otec vyhlásil Rio de Janeiro za mesto najbližších Svetových dní mládeže v roku 2013.

Čo dodať, Svetové dni mládeže mi umožnili načerpať zo spoločenstva mladých a všetkým nám pomohli uvedomiť si, že Cirkev dnes nie je prežitkom, nie je inštitúciou, ktorá vymiera, ako nám to často prezentujú médiá, ale že je plná mladých ľudí, ktorí vieru svojich predkov odovzdajú ďalej, mladých ochotných nasledovať Ježiša a obetovať sa pre neho. Cyklistická púť pod hlavičkou Don Bosco Tour XVI. mi pomohla poznať samého seba, spoznať ako sa správam v ťažkých situáciách. Uvedomil som si, že tak ako sa premáham na bicykli, keď sa mi ide ťažko, keď nevládzem, musím sa premáhať a zaprieť aj v duchovnom živote. Viem, že nie vždy všetko pôjde ľahko, že nie vždy budem mať chuť niečo robiť, že niekedy príde znechutenie a únava, ale ak budem pamätať na Cieľ, do ktorého mám dôjsť, tak v jeho svetle sa tieto moje malé problémy rýchlo rozplynú. To, čo každý cyklista prežil, sa osobitným spôsobom zapíše do jeho srdca a bude ho sprevádzať po celý život. Každý jeden deň zo spomínaných troch týždňov bol jedinečný. Spájala nás Kristova láska, ktorá nás po celý čas sprevádzala. Ostáva už len dodať, že som vďačný Bohu za možnosť byť súčasťou skvelej partie cyklistov, a tak veľkého podujatia ako sú Svetové dni mládeže.

Cesta na Velehrad

Martin Haluška
foto: Súkromný archív

V sobotu 8. októbra 2011 sa na Velehrade - Česká republika - uskutočnilo stretnutie bohoslovcov z dvoch českých (Olomouc, Praha) a šiestich slovenských seminárov (Bratislava, Nitra, Badín, Košice, Prešov, Spišská Kapitula), ktoré sa koná každé dva roky. Velehrad je významným duchovným centrom, miestom častých cirkevných pútí, zhromaždení a cyrilo-metodských osláv. A tak sme sa aj tohto roku vybrali....

Je piatok, 7. októbra ráno a my sa vydávame na cestu do Českej republiky. Niektorí idú oživovať svoje spomienky, iní idú ešte len nadobúdať poznatky o Velehrade. Šli sme v očakávaní, že sa podelíme o skúsenosti a rady s inými bohoslovcami, či už so slovenskými alebo českými. Po nenáročnej ceste sme prišli do mesta Napájedla, kde sme mali sv. omšu s miestnymi veriacimi a kňazom, ktorí nás srdečne prijali. Po sv. omši sme sa už rozpŕchli do rodín, každý do tej, do ktorej bol pridelený.

Hlavný program nás čakal na druhý deň v sobotu. Ráno sme sa zišli v Bazilike zasvätenej sv. Cyrilovi a Metodovi vo Velehrade, kde začala prehliadka všetkých seminárov. Niektoré prezentácie zaujali, niektoré menej. Po skončení prezentácií nasledovala pontifikálna sv. omša s královradeckým pomocným biskupom Mons. Jozefom Kajnekom. Zaujala ma homília otca biskupa, keď vo svojej kázni zdôraznil a podčiarkol dôležitosť jednoty medzi kňazmi navzájom.

Po sv. omši som sa so svojou skupinou vybral na obed, po ktorom nasledovala zaujímavá diskusia v skupinkách. Každá skupinka rozoberala inú tému, na základe listu Sv. Otca Benedikta XVI., ktorý zaznel na svetových dňoch mládeže v Madride, keď mal príhovor seminaristom, keď hovorí: „Ako prežívať tieto roky prípravy? Predovšetkým to musia byť roky vnútornej tichosti, vytrvalej modlitby, horlivého štúdia a rozvážneho včlenenia sa do činností a pastoračných štruktúr Cirkvi. Cirkev je spoločenstvom a inštitúciou, rodinou a poslaním, stvorená Kristom prostredníctvom Ducha Svätého, a zároveň aj výsledkom nás, ktorí ju tvoríme našou svätosťou i našimi hriechmi.“ Diskutovali sme na tému poslušnosti voči predstaveným a o osobnom duchovnom raste. Myslím si, že je to vďačná téma, lebo v Cirkvi platí princíp hierar-

chie, tak to musíme dodržiavať a poslúchať starších. A čo sa týka duchovného rastu, odpoveď na túto otázku nech si každý hľadá vo svojom vnútri, lebo osobný duchovný rast je veľmi dôležitý pre

toho, kto sa pripravuje na kňazskú službu. Po dynamickej a impulzívnej diskusii sme mali spoločné zdieľanie výsledkov všetkých skupín. Niektoré názory boli rovnaké, ale boli aj diametrálne odlišné pohľady na dané témy. Vyvrcholením celého nášho stretnutia bola nádherná gréckokatolícka Moleben k Presvätej Bohorodičke. Po pobožnosti sme sa rozlúčili a odchádzali sme nabití novými skúsenosťami a spomienkami naspäť do rodín.

Do rodín nás prijali s najväčšou úctou a radosťou, pretože očakávali, že im prinesieme Krista a priblížime im náš seminárny život. To, že sme mali možnosť bývať priamo v rodine a zakúšať rodinné prostredie, plné kresťanskej lásky, je skúsenosť do budúcnosti. Spolu s nimi sme zdieľali svoje pocity, starosti, radosti i problémy súčasného sveta, a tak sme sa navzájom obohatili o nové názory a rady. Je to nová skúsenosť, lebo sme mohli na chvíľu žiť v cudzej rodine a utvoriť si obraz o inej rodine ako je tá naša.

Celá naša púť či cesta, skončila nedeľnou sv. omšou v Napájedlách. Po nej ešte nasledoval nedeľný obed v rodinách a posledné rozlúčky s našimi hostiteľmi. Vybrali sme sa naspäť do Košíc.

Tichonočná

Dieťatko k nám zavítalo
zohriať srdcia skrehnuté.
Núka veľa, žiada málo.
Radostné to stretnutie!

Aj tá trocha čosi váži.
Bolí! Tak si ťažkáme.
Toto Dieťa ľudí stráži,
nepospí si na slame.

Prichodí Hosť, ihneď hostí,
dáva aj tým spoza dvier.
Hneď pominú staré zlosti,
sneží tichonočný mier.

Nuž pozri jak sa len sype,
zabieli smeť, prach, kameň.
Sneh, aj život občas škrípe.
Volaj Dieťa. Príde! Amen.

František Barna

Sanktuárium

Peter Shmotzer
Foto:Archív, Internet

V poslednom čase sme mali možnosť mnoho počuť a čítať o sanktuáriách našej arcidiecézy. Veľa ľudí pod týmto pojmom rozumie svätostánok v chráme, v ktorom je uložená Eucharistia. Doslovný preklad slova skutočne znamená „svätostánok". V tomto prípade však sanktuárium má aj význam „svätá zem" a to zo slov „sancte area". Práve týmto pojmom sa označuje svätyňa alebo iné posvätné miesto, ktoré je z osobitného dôvodu navštevované pútnikmi a veriaci so schválením miestneho ordinára. Je však rozdiel o akej svätyni hovoríme. Rozlišujeme diecéznu, národnú a medzinárodnú svätyňu. Podľa druhu svätyne sú rozdelené aj kompetentné osoby na vyhlásenie sanktuária. Na schválenie štatútu diecéznej svätyne je kompetentný miestny ordinár, na schválenie národnej svätyne je kompetentná konferencia biskupov a poslednému a zároveň najvyššiemu štatútu medzinárodná svätyňa je kompetentná jedine Svätá stolica. K základným veciam, ktoré patria k štatútu sú vymedzenie cieľa sanktuária, právomoci rektora, vlastníctvo a správa majetkov svätyne. Niektoré zo sakntuárií sú navštevované veľkým počtom pútnikov. Týmto sanktuáriám ak tomu nasvedčujú miestne okolnosti môžu byť udelené určité privilégiá. Udelenie tohto štatútu však neprináša len výhody a privilégiá. Od sanktuárií sa očakáva aj to aby veriacim boli horlivejšie poskytované prostriedky spásy a to hlavne hlásaním Božieho slova, rozvíjaním liturgického života, ale v prvom rade a hlavne slávením Eucharistie a vysluhovaním sviatosti zmierenia. Majú za úlohu pestovanie nábožnosti a viery.

Sanktuáriá sú veľmi dobrými miestami na upevnenie a prehĺbenie viery, pretože sa v nich stretávajú ľudia, ktorí sa tu prichádzajú modliť, prichádzajú sa zmieriť s Nebeským Otcom vo svätej spovedi alebo púť obetujú za nejakého blížneho.

Naša diecéza má tri diecézne sanktuáriá a to v Stropkove, Gaboltove a Obišovciach. Spoločnými znakmi týchto troch sanktuárii okrem štatútu sú aj rok vyhlásenia a to 2011 a to, že všetky tri boli vyhlásené Mons. Bernardom Boberom, košickým arcibiskupom metropolitom.

Dňa 17. júla 2011 bolo

vyhlásené diecézne sanktuárium v Gaboltove počas odpustovej slávnosti. Je najvýznamnejším pútnickým miestom Košickej arcidiecézy, a je známe veriacim katolíkom na celom Slovensku. Chrám v Gaboltove je zasvätí sv. Vojtechovi pretože podľa legendy sv.Vojtech prechádzal cez územie terajšieho Gaboltova a „napil sa zo studne". Toto pútnické miesto sa vyznačuje milostivým obrazom P. Márie Škapuliarskej. O počiatkoch Bratstva Panny Márie Karmelskej v Gaboltove sa dozvedáme z kánonickej vizitácie farnosti z r. 1749. Podľa nej bolo Bratstvo založené pred 40 rokmi zásluhou vtedajšieho farára. Podľa kánonických vizitácií z druhej polovici 18. storočia boli púte integrálnou súčasťou duchovného života veriacich Gaboltova. Prichádzali sem pútnici z okolitých farností a veriaci z Gaboltova putovali zas do okolitých farností. V tomto čase nešlo o veľké púte ako je tomu dnes. Bola to skôr záležitosť Gaboltovčanov a ľudí z blízkeho okolia. Púte sa v súčasnosti konajú vždy v nasledujúcu sobotu a nedeľu po sviatku Panny Márie Karmelskej, teda po 16. júli. Do Gaboltova z tejto príležitosti prichádza mnoho pútnikov takmer z celého Slovenska, z ktorých mnohí prichádzajú na vozíčkoch a s barlami. To ich však nezastaví v tom, aby sa prišli pomodliť s mnohými ďalšími veriacimi.

V Stropkove si veriaci uctievajú milostivý obraz Panny Márie Karmelskej, ktorý je z roku 1754. Bratstvo sv. škapuliara tu bolo už v 1669, takže patrí medzi najstaršie na území terajšieho Slovenska. Pápež Klement IX. bulou zo dňa 11. mája 1669 potvrdil toto bratstvo a opatril ho aj potrebnými odpustkami. Za diecézne sanktuárium ho vyhlásil Košický arcibiskup - metropolita 16. júla 2011. Štatút si Stropkov zaslúžil práve mimoriadnou Mariánskou úctou k spomínanému obrazu Panny Márie Karmelskej vo farskom kostole Najsvätejšieho Tela Pána. Úcta k Panne Márii je vyjadrená pri príležitosti sviatku Panny Márie Karmelskej, kde sa každý rok zhromažďujú veľké zástupy pútnikov, ktorí sem prichádzajú z celej Zemplínskej stolice, zo Šariša a tiež aj z Poľska.

Počas odpustovej slávnosti 1. októbra 2011 bolo v Obišovciach vyhlásené v poradí tretie diecézne sanktuárium našej diecézy. Tamojší mariánsky pútnicky chrám je zasvätený Ružencovej Panne Márii. Pre udelenie titulu sa košický arcibiskup rozhodol kvôli obľúbenosti tohto pútnického miesta medzi veriacimi. Za rektora kostola vyhlásil Juraja Valluša. Na každoročne konané odpustové slávnosti prichádza mnoho veriacich. V Obišovciach sa konajú tiež Fatimské soboty, ktoré začínajú modlitbou posv. ruženca, púte mužov a púte Rómov.

Majme teda odvahu vybrať sa na púte a prejaviť úctu Panne Márii, pretože úcta k Panne Márii je jedným z prejavov viery. Pripojme sa aj my k pútnikom v niektorých z týchto sanktuárií a spoločne, jednohlasne ďakujme nášmu Pánovi za všetky jeho dobrodenia a odprosujme ho za naše pády. Spoločná modlitba veriacich na pútnických miestach kde sa spolu modlia stovky ba tisíce ľudí, vzdávajú vďaku a úctu je veľkou posilou vo viere. Práve preto si môžeme aj putovaním viac prehĺbiť vieru v nášho Nebeského Otca. Lebo on je Cesta, Pravda a Život.

Po roku skúseností

Zozbieral:
foto: Archív bohoslovcov z pastoračného ročníka

Martin Tuleja , Příchovice - Česká republika

Moje kroky po ukončení druhého ročníka viedli na faru a do diecézneho centra života mládeže v Příchoviciach, jednej z Českých diecéz. Je to miesto, ktoré už 30 rokov navštevuje mládež z celej Českej republiky. Centrum je neustále otvorené a ktokoľvek tam môže prísť, ak je ochotný vložiť do tohto spoločenstva niečo zo seba a to pri práci, športe, zábave, ale hlavne pri objavovaní a prehlbovaní vzťahu k Ježišovi. Centrum sa snaží, aby sa v ňom každý deň žilo podľa evanjelia.

Názov centra je Križovatka a preto tu môžete stretnúť rôznych ľudí: veriacich aj neveriacich, hlavne domácich Čechov, ale aj iné národy. Mojou úlohou bolo spoločne s kňazom a tímom byť vždy pripravený prijať každého, kto tento záujem prejavil a chcel prísť do centra života mládeže. Spoločne sme trávili čas pri rozličných akciách, hrách, zábave, kultúre, spoločných zamysleniach na rôzne témy, v modlitbe. Každý deň sme sa stretávali na sv. omši. Staral som sa aj o chod centra, čo v sebe zahrňovalo prácu v dome aj okolo neho, nákupy a iné potrebne veci.

Pastoračný ročník mi toho veľa dal aj keď to bolo miestami náročné, ale napriek tomu som rád, že som tam mohol pôsobiť. Tento rok môjho pôsobenia v centre mládeže som spoločne s mladými z Čiech zakončil na Svetovom stretnutí mládeže v Madride, bol to nezabudnuteľný zážitok.

V Příchoviciach som zažil mnoho pekného, preto sa chcem aj poďakovať, že som tam mohol stráviť svoj pastoračný ročník. Ďakujem všetkým, ktorí mi to umožnili a aj a mladým ktorí tam prichádzali.

Mathias Gočík , Bardejov

Po dvoch rokoch v seminári a mnohorakej filozofii, nastal veľmi očakávaný rok pastorácie. Na konkrétne miesto som sa nepýtal, ale túžil som spoznať slovenskú pastoráciu vo farnosti. Vidieť ako to všetko funguje, denný kontakt s ľuďmi, rôzne katechézy, práca s mladými, no hlavne, spoznať kňazský život na fare i okolo nej.

Môj pastoračný ročník som absolvoval na severe Košickej arcidiecézy, vo farnosti sv. Egídia v Bardejove. Je možné presedieť pastoračný ročník na izbe, ponoriť sa do kníh a študovať. Ale, môj pastoračný rok v Bardejove nebol len časom za knihami, samozrejme dobrá kniha nikdy nechýbala, ale tiež som sa snažil pracovať s ľuďmi, byť s nimi. Ako hlavnú náplň svojej služby v Bardejove bola práca s miništrantmi, ktorých som sa snažil viesť po ceste za Pánom, k čomu mi pomohli stretká i športové aktivity. V rámci liturgie som slúžil v bazilike pri oltári ako miništrant, čo obsahovalo prípravu a asistenciu pri liturgii, pomoc pri čítaniach ako aj pri rozdávaní svätého prijímania. Občas sa v bazilike ako aj na fare vyskytla nejaká brigáda, väčšia i menšia zároveň, ako poskladať a nachystať jasličky na Vianoce, takisto Boží hrob na Veľkú Noc a v zime pravidelné odhadzovanie snehu (pri čom to bola veľká zábava, za ktorú ďakujem diakonovi).

Čo sa týka života na fare, tak sme sa každý deň celá farská rodina stretávali pri spoločných raňajkách a obedoch, pri ktorých sme sa navzájom obohacovali, zdieľali svoje skúsenosti a samozrejme aj požartovali.

Sem tam som mal možnosť si v škole vyskúšať svoje pedagogické schopnosti pri vyučovaní náboženstva ako aj angličtiny. Ako aj na fare s krstnou náukou či prípravou mladých na birmovku.

Veľmi milo spomínam na spoluprácu s mladými vo farnosti. Úžasná skupina ľudí, hladní po Kristovi, ma neraz povzbudili ako aj pomohli na mojej ceste za Pánom. Keď sa teraz spätne pozerám na ten rok v pastorácii, hodnotím ho veľmi pozitívne aj keď nebolo vždy všetko ružové. Prišli aj veľmi ťažké dni, ťažké situácie, keď som sa neraz pýtal Pána. Prečo? Aký to má zmysel? Toto odo mňa chceš? Čo ďalej? Ale i v tej neistote Pán ma chránil, keď rôznym spôsobom poslal ľudí či situácie, ba aj úplné maličkosti práve vtedy, keď som bol na prahu sa všetkého vzdať. Tam sa ukázala a uvedomil som si, aká veľká je Pánova láska voči mne. Ak zmyslom pastoračného ročníka je prehĺbiť a upevniť svoje povolanie stať sa Kristovým kňazom, tak za ten rok nie ja som si ho upevnil, ale On sám ho vo mne upevnil a verím, že ma volá do svojej vinice.

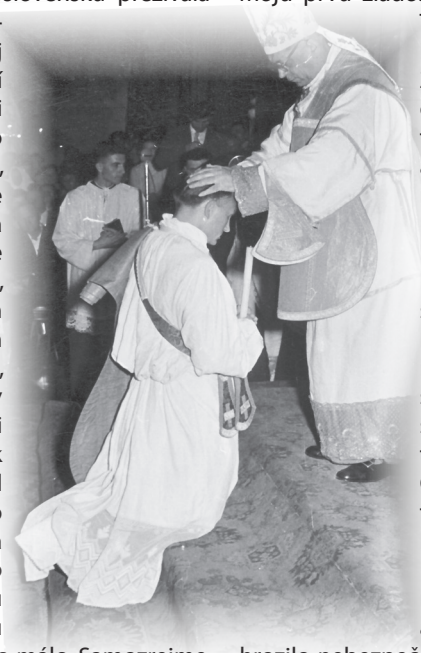

Polstoročie v službe Krisotvi - 1. časť

Autor: Mons. Alojz Tkáč, emeritný arcibiskup
Foto:AACas-prof. Peter Zubko,PhD.

Koncom júna tohto roku som oslávil v spoločenstve kňazov a veriacich zlaté kňazské jubileum 50 rokov od prijatia sviatosti kňazstva. Od rannej mladosti som si svoj život nevedel ináč predstaviť ako „byť kňazom". Pánu Bohu ďakujem za povolanie ku kňazstvu i jeho plnosti. Celý môj kňazský život i ten, ktorý mi Pán Boh dožičí, zverujem do jeho milosrdnej lásky.

Po maturite som sa hneď hlásil na Teologickú fakultu a do Kňazského seminára v Bratislave. Cirkev v tom čase v Československu prežívala veľmi ťažké obdobie - obdobie komunistickej totality: prenasledovaní biskupi, kňazi, rehoľníci či veriaci. Komunisti všetko cirkevné, kresťanské, duchovné nemilosrdne likvidovali. Konali sa monstra-procesy, väznice boli preplnené čestnými, poctivými ľuďmi... Keď som povedal rodičom, že chcem ísť do kňazského seminára, dodnes vidím úzkosť v matkiných očiach, otec mi povedali: „Nebránim ti, avšak vieš, do čoho ideš!" Vedel som, ale pre mňa, svieženho maturanta, mladého muža po prirodzenej stránke bolo aj prejavom vzdoru a odporu proti komunistickému režimu... A takých nás nebolo málo. Samozrejme, že to bolo Božie volanie ku kňazstvu, ktoré ma pohýnalo k odvahe, k nebojácnosti.

Tu chcem spomenúť kňazov, ktorí na mňa ako študenta stredoškoláka mali veľký vplyv a videl som v nich krásne vzory kňazského života: Jozef Pastír v Hrubove, Andrej Drotár v Ľubiši, Ján Tomko v Dlhom nad Cirochou., František Marton v Lieskovci, Andrej Sijarto, František Fabian, Jozef Šofej, kapláni v Humennom, Štefan Hlaváč, katechéta, nemocničný kňaz, ale aj viacerí ďalší. Na všetkých s úctou a vďačnosťou spomínam.

Moju žiadosť prijal pán biskup Jozef Cársky. Keď som sa s ním chcel stretnúť, musel som sa na vrátnici legitimovať. A on to nemal ľahké bol neustále pod dozorom zmocnenca.

V tom čase, po zrušení všetkých kňazských seminárov v ČSR, bol vymyslený na zníženie počtu kňazov tkz. *„numerus clausus"* – obmedzený počet prijatých uchádzačov na CMBF v Bratislave. Podobne to bolo v Čechách v Litoměřiciach. Moju prvú žiadosť o prijatie do seminára a na Teologickú fakultu zamietli. Preto som jeden rok učil na Základnej škole v Černine /toho času je filiálkou mojej rodnej farnosti/. Moje žiadosti odmietli aj v nasledujúcich dvoch rokoch. Preto som sa rozhodol prihlásiť na Filozofickú fakultu Komenského univerzity v Bratislave. Tam ma prijali na študijný odbor, kombináciu latinčina - história. Po dvoch rokoch štúdia na Univerzite som poslal znova žiadosť do seminára, ktorú tentokrát prijali, tak som sa stal študentom na Cyrilo-metodskej teologickej fakulte a seminaristom v Kňazskom seminári v Bratislave.

Život, štúdium a formácia na CMBF a v KS neboli ľahké a bezproblémové. Neustále hrozilo nebezpečenstvo, že sa znepáčime /proti/ cirkevnému tajomníkovi fakulty a nechá nás vylúčiť z KS a následne aj z fakulty čo sa aj vo viacerých prípadoch stalo.

Väčšinu predmetov sme študovali v latinčine. Teologickej literatúry bolo veľmi málo, potajomky sme ju dostávali zo zahraničia. Mali sme spoločnú študovňu, spoločnú spálňu a skoro všetci sme športovali a to predovšetkým futbal. Samozrejme seminárne spoločenstvo v kaplnke. Toto všetko

upevňovalo naše priateľstvo a aj to, že všetci sme boli zo Slovenska. Je pravda, že nás nebolo veľa iba 45. V mojom ročníku sme boli jedenásti, za Košickú diecézu som bol sám.

Kňazskú vysviacku som prijal 25. júna 1961. Splnil sa teda môj sen, stal som sa kňazom. V najbližšiu nedeľu, 2. júna som slávil primičnú sv. omšu. Chcel som byť čím skôr v pastorácii a stalo sa.

15. júla som bol menovaný za kaplána v Zborove. A naplnilo sa to po čom som toľko túžil: modliť sa ako kňaz Breviár, študovať, pripravovať si kázne, spovedať, navštevovať nemocných a v neposlednom rade slúžiť sv. omše zborovskej farnosti. Zvlášť som mal v obľube katechézu - vyučovanie náboženstva v škole. Učil som asi 18 hodín týždenne a to v popoludňajších hodinách. Ako dopravný prostriedok mi poslúžila malá motorka Pionier 50.

Avšak moja kaplánska služba netrvala dlho. Po šiestich mesiacoch, 2. januára 1962 som musel nastúpiť na základnú vojenskú službu do známeho PTP – pomocný technický prápor. Boli pracovné útvary česko-slovenskej armády. V nich boli zhromažďovaní občania tzv. politicky nespoľahliví a využívaní na ťažké a nebezpečné práce. Po necelých dvoch rokoch som sa vrátil „do civilu" znova s veľkými plánmi vrátiť sa do farskej pastorácie.

Lenže dispozícia bola pre mňa veľkým sklamaním„studenou sprchou". Mojím novým pôsobiskom sa stali Košice, aktuár – zapisovateľ na Biskupskom úrade. Biskup Jozef Cársky zomrel, počas mojej základnej vojenskej služby v marci 1962, tak som prosil o preloženie pána kapitulného vikára Štefana Onderka, on však trval na svojom rozhodnutí. Poslúchol som ho, bol som si totiž vedomý záväznosti sľubu, ktorý som dal pri diakonskej a kňazskej vysviacke: sľub úcty a poslušnosti.

A čo som robil ako kňaz, čo bolo náplňou mojej služby? Na Biskupskom úrade zapisovať poštu, vybaviť niektoré najjednoduchšie administratívne záležitosti či usporadúvať spisy. Nemal som to vo veľkej obľube, nerád som písal matriky na fare. V katedrále som skoro každý deň ráno i večer spovedal,

slúžil som podľa farského programu sv. omše. Neskoršie, asi od roku 1966, keď poľavila tvrdá komunistická totalita, začal som vyučovať náboženstvo na rozličných Košických základných školách. To sa mi už páčilo viac a Košice som si tiež obľúbil, v tom čase som na preloženie ani nepomyslel.

V roku 1968 nastalo tkz. „Pražské jaro". Okúsili sme slobodu, rozvinuli sa rôzne duchovné, náboženské aktivity: mládežnícke omše, duchovné obnovy a exercície pre mládež i dospelých. Dokonca sme mohli vycestovať aj do zahraničia, hoci s dosť veľkými problémami. V tom čase sa mi vyplnil aj môj veľký sen: v auguste 1968 a septembri 1969 som navštívil Rím. Najväčším zážitkom pre mňa bolo, keď som mohol stáť na námestí sv. Petra, pozrieť si baziliku sv. Petra a aj ostatné baziliky, byť na generálnej audiencii s pápežom Pavlom VI. Boli to nezabudnuteľné dojmy, na ktoré dodnes pamätám. Navštívil som aj Ústav sv. Cyrila a Metoda, tam som sa po prvýkrát stretol s terajším kardinálom Jozefom Tomkom, taktiež aj s inými tam bývajúcimi kňazmi.

(Pokračovanie v budúcom čísle 1/2012)

Aj o klobáse a opačnom čítaní

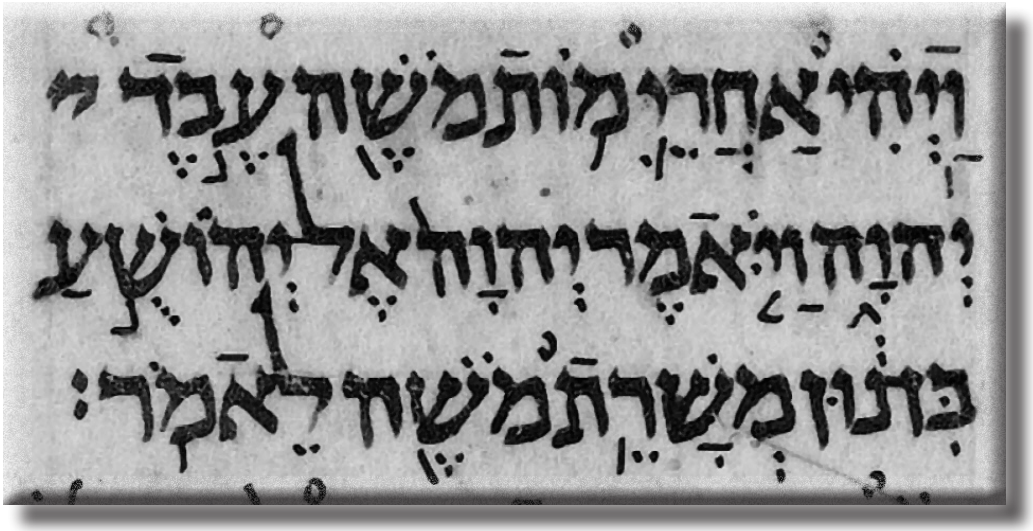
Lukáš Durkaj
foto: Internet

Modelová situácia. Študent teológie príde na skúšku. Povedzme, že je aj bohoslovcom. Hneď prvou úlohou, ktorú mu skúšajúci zadá je prečítať predložený text. Premodlený bohoslovec sa skloní nad záhadnými znakmi, o ktorých sa mal učiť doterajší semester a rozmýšľa, ktorú modlitbu sa má pomodliť najskôr. Rozhodne sa pre „Anjeličku môj strážničku" a položí prst vľavo na začiatok prvého riadku. Nestihne však prečítať ani jedno slovo a profesor ho bez milosti vyhodí s nádejou akurát tak na reparát. „Čo sa stalo?" poviete si iste. Nuž to, že študent neprenikol ani k jednej zo základných charakteristík „posvätného jazyka Hebrejov". Číta sa totiž sprava doľava.

Jazyk nemôže existovať bez aktívneho používateľa. Ak by už nebolo človeka, ktorý by rozprával daným jazykom, taký jazyk zomrie. Ako sme už mohli spoločne zistiť z predošlých exkurzov do dvoch klasických jazykov. Jazyk je priam bytostne naviazaný na osudy ľudu a ľudí, ktorým je vlastný. Niektoré majú smrť „na jazyku" a niektorým sa podarilo dokonca vstať z mŕtvych. Preto sa osud tretieho jazyka, ktorý je vlastný teológom, taktiež spája s osudom ľudu Izraelského národa.

Hebrejčina bola doslova „na počiatku" . Vyrozprávala základné pravdy o Bohu, láske, nenávisti, víťazstve a páde, ktoré možno nájsť v hebrejskej časti Svätého písma, ktorú kresťania nazvali Starý zákon. Následne po národnej katastrofe takmer vymrela, udržiavajúc sa len v srdci a ústach učencov. Až ako zmodernizovaná povstala v novodobých dejinách moderného Izraela.

Čo si však pod hebrejčinou má bežný človek neštudujúci biblikum predstaviť? No v písomnej forme ide o zvláštne do štvorca ladené písmena, ktoré sa ako väčšina semitských jazykov čítajú sprava doľava. O nič múdrejší však nebudete ani keby ste ich vedeli správne vysloviť, pretože znejú maximálne cudzo a exoticky. (Až možno na jednu údeninu, ku ktorej sa dostaneme neskôr.) Táto reč má svoje počiatky v Palestíne 10. stor. pred Kr. kde sa z pôvodnej Kanaánčiny vyvinula ako samostatný jazyk Izraelitov, ktorí vtedy žili v dvoch kráľovstvách (severnom Izraelskom a južnom Júdskom). Hmotne, sa priamo z tohto obdobia zachovali len niektoré útržky na črepinách či

doskách. Aby sme mali lepšiu predstavu, išlo o písmená, ktoré však obsahovali iba spoluhlásky. Tento nezvyčajný štýl písania, ktorý by sme najskôr hneď vyhlásili za nanajvýš nepraktický a nezrozumiteľný (n skst prčtť tt; no skúste prečítať toto), bol v tom období bežný. Dôvodom bolo, že v staroveko semitskom prostredí sa aj kvantá informácii a príbehov odovzdávala hlavne ústne. Odtiaľ pochádza aj stará prax z Blízkeho východu, kde sa študenti Tóry ("našich" päť kníh Mojžišových) a Koránu snažia naučiť text krvopotne celý naspamäť. Písmo tak slúži iba ako pomôcka, pripomienka zmyslu, ktorý nie je na pergamene, ale v hlave a srdci.

Počas kráľovského obdobia sa začalo s postupnou formuláciou prvých biblických textov a kráľovské dvory sa stali priestorom na komponovanie a zozbieranie tých najkrajších príbehov, ktoré nám starozákonná Biblia ponúka. Tu na dvoroch Samárie a Jeruzalema sa zrodila biblická hebrejčina.

Tvrdý osud ju postihol v 6. stor. pr. Kr., kedy bolo dobyté južné júdske kráľovstvo. Jeruzalem so svojím kráľovským palácom a chrámom bol Babylončanmi zrovnaný so zemou, inteligencia a šľachta presunutá do exilu k babylonským riekam. V krajine bola ponechaná len najnižšia vrstva ľudu, ktorá nemala veľký záujem o zveľaďovanie svojho jazyka. Jazyk a národ odsúdený na zánik. To sa však nestalo vďaka tomu, že hebrejčina bola posvätná. Bola previazaná s niečím, čo nebolo možné zničiť. S náboženstvom a vierou v Boha.

Viaceré náboženské texty tak doladili vyššie vrstvy Židov v Babylónii. Táto determinácia jazyka používaného len v oblasti náboženstva, však mala za následok stratu praktickosti vo verejnom živote. Keď sa po viac ako sedemdesiatročnom zajatí mohli Židia opäť vrátiť späť do

vlasti, väčšina z nich už používala vtedajší najrozšírenejší jazyk aramejčinu. Tá sa výrazne dostala aj do Biblie hlavne v knihách Ezdráš a Nehemiáš. Snaha kňazov a kniežat znova naučiť ľud zákonu a prikázaniam vyústila do dodnes nezastaveného procesu prekladu „Knihy kníh". Tak najprv do aramejčiny, známy dnes ako Targum. Ako sa vladári menili, menili sa aj pravidlá. Po „ľudomilej" perzskej nadvláde nasledovala „osvietená" helénska, ktorá na výslnie kultúrneho sveta vyniesla gréčtinu. Veľa Židov v tom čase z rôznych dôvodov žila po celom východnom Stredomorí a neboli v priamom kontakte s Blízkym východom. V Egyptskej Alexandrii tak skrsol úžasný nápad preložiť Zákon a Prorokov do ľudovej verzie gréčtiny „koiné". Tento zaujímavý počin je dnes známy ako Septuaginta (skratkou sa označuje ako LXX). Odborníci tvrdia, že živé praktizovanie hebrejčiny u Židov žijúcich v Palestíne zaniklo začiatkom 4. stor. pr. Kr., teda v období helenizácie. Niektorí však namietajú poukazujúc na pomerne nedávno objavené kumránske zvitky, ktoré nie sú písané po aramejsky, ale v hebrejčine.

Ak sa presunieme na prelom letopočtov, teda do obdobia života Krista v Palestíne, situácia bola z jazykového hľadiska značne pestrá. Hebrejčina sa viac-menej používala v Jeruzaleme a na niektorých miestach Judei a to hlavne v náboženskej oblasti. Severné časti Palestíny (teda Samária a Galilea) sa ako základného komunikačného a obchodného jazyka pridržiavala aramejčiny. No a v pobrežných mestách naplno „fičala" gréčtina. Je teda viac ako pravdepodobné, že aj samotný Ježiš ovládal viacero jazykov. Potrebu mať široké lingvistické schopnosti pekne vidieť v stati evanjelia o nápise na Ježišovom kríži. (Tu sa ku väčšiemu mixu jazykov pripája aj oficiálna reč rímskeho impéria, latinčina.)

Takmer úplný úpadok hovorovej hebrejčiny v staroveku sa spája s katastrofou Židov v prvých dvoch storočiach, kde následne po rôznych povstaniach odbojných Zelótov a im podobným skupinám proti rímskej nadvláde, museli skoro všetci Židia Palestínu opustiť. Tu sa sta-

lo niečo obdobné, čo nastalo po babylonskej invázii do Svätej Zeme. Jazyk sa uchoval, vďaka dômyselnému úsiliu rabínskych učencov. Táto činnosť sa koncentrovala do oblasti severnej Galilei pri Genezaretskom jazere. Redigovanie biblického textu nadobudlo galilejské charakteristiky a stalo sa akýmsi oficiálnym textom hebrejskej biblie po dlhé stáročia. Nazýva sa „tradičným" po hebrejsky „masoretským" textom. Veľkým problémom však bolo pod vplyvom ostatných európskych jazykov to, čo by bol pre nás problém aj dnes.

Ako som už spomenul, hebrejské písmo nepozná samohlásky. Čítalo sa len na základe nadobudnutej praxe a pamäte. Ako si majú mladý Židia čítať text, ak nevyrastali v hebrejskej kultúre? Treba tam samohlásky nejako dostať. Posvätnosť textu sa prejavila v tom, že samotné písmena sa nedopĺňali novými, predstavujúcimi samohlásky, ale boli dosadené okato akoby len navyše do textu. A tým možno tento text, komponovaný medzi 7. a 10. stor. nášho letopočtu veľmi dobre rozpoznať. Medzi interpunkčné znamienka sa tak zaradili rôzne bodky, čiarky a obrazce, ktoré sa podobajú muchám, ktoré otravujú riadne veľké písmená alef-bety (hebrejská abeceda).

Hebrejská písomná tradícia sa postupne presúvala do arabských krajín a Európy. Tu sa rozvíjali tie najlepšie diela hebrejského jazyka. Pracovali s ňou hlavne filozofi a rabíni. Medzi plody tohto obdobia patria aj rôzne židovské nárečia ako jidiš, ktoré priberali formy a slovnú zásobu od iných jazykov. Čas teda plynul a zdalo by sa, že jazyk, v ktorom boli vyslovené a napísané všetky Božie zákony upadne do „šuflíka" teológov a jazykovedcov. Obroda však nastala. Pomocou sionistického hnutia v 19. stor. a hlavne zásluhou Eliezera Ben-Jehuda sa vyvinula snaha pretransformovať biblickú hebrejčinu na moderný jazyk. Doplnila sa o moderné slová, zjednodušili sa rôzne gramatické pravidlá a vypustili sa samohlásky (ako to vidieť aj dnes v modernom Izraeli). Svoje uplatnenie prvýkrát využila v období po 1. svetovej vojne, kedy sa Palestínske územia dostali pod správu Británie. Anglický správcovia medzi oficiálne jazyky okrem angličtiny a arabčiny zaradili v roku 1922 aj spomenutú verziu hebrejského jazyka. Snaha Hebrejov o vlastný štát sa samozrejme naplnila až po 2. svetovej vojne, ale nebyť snahy zapálených židovských patriotov o jazyk, nevrátila by sa hebrejčina medzi živých ani doteraz.

Vráťme sa však k našim študentom teológie, ktorí majú poväčšine do činenia s biblickým „masoretským" textom. Nemožno zatĺkať, že lekcie z hebrejčiny nepatria medzi najobľúbenejšie predmety na škole. Ale ten kto sa do jazyka zamiluje, vie prečo to robí. Ak by som mal vyzdvihnúť len jednu peknú charakteristiku tohto jazyka, ktorý sa takmer úplne vymyká naším gramatickým pravidlám a zmýšľaniu, tak by to bola mnohovýznamnosť slov. Vyjadrením jedného slova, môžeme vyjadriť množstvo situácii a významov (uzavrieť zmluvu = rozseknúť; zhrešiť = minúť cieľ; hovoriť = konať). Tento zmätok sa usporadúva až dlhším premýšľaním nad židovskou múdrosťou a prefíkanosťou. Je to jazyk lásky, lebo hovorí málo ale znamená veľa. Úžasné a exotické, nie? Ale aby som dokázal, že nám nie je úplne vzdialený a že je prepojený s Hebrejmi, ktorí tu kedysi s nami žili, vrátim sa k sľúbenej údenine z úvodu. Podľa nepotvrdenej, ale mne obľúbenej teórie sa slovo klobása odvodzuje z hebrejského /kol basar/ čo znamená „samé mäso". No nevedeli tento „zdravý domácky artikel" vyjadriť rabíni lepšie?

Tu by som zakončil svoju púť, kde som sa snažil predstaviť vám tri základné teologické a biblické jazyky (latinčinu, gréčtinu a hebrejčinu). Niekto by si myslel, že patria iba bláznom a histórii. Ale ich vnútorná sila a dejiny, počas ktorých si čo to vytrpeli z nich robia vzrušujúcu skutočnosť, ktorá má silu nás poučiť aj dnes. Jazyk je tvorený pre pravdu. Jazyk veľa odhaľuje i skrýva. Jazykom dokážeme vyjadrovať lásku a aj jazyk si túto lásku zaslúži.

Spomienky na USA

Tomáš Tupta
Foto: Lukáš Grobár

Piati bohoslovci – Jozef Novák, Lukáš Durkaj, Lukáš Grobár, Dušan Harvilik a Tomáš Tupta - sme dostali možnosť stráviť uplynulé leto vo farnostiach diecézy Youngstown v americkom štáte Ohio. Pamätám sa, ako som doma ako malý chlapec vždy so záujmom pozeral starý vojenský atlas a obdivoval rôzne krajiny sveta. Zdalo sa mi však príliš nereálne niektoré z nich osobne navštíviť. Dnes už viem, že Bohu nič nie je nemožné

Písal sa 1. júl 2011, kedy sme na palube Boeingu rakúskej leteckej spoločnosti Austrian Airlines odleteli z Viedenského letiska Schwechat, aby sme po deviatich hodinách letu pristáli na severoamerickom kontinente na letisku Dulles, neďaleko hlavného mesta USA – Washingtonu. Počas prvých dní našich prázdnin sme skoro všade počuli tri slová: „Jak še maš?“ Oblasť štátov Ohio a Pennsylvania bola totiž zvlášť na začiatku minulého storočia dosť husto osídlená Slovenským obyvateľstvom hľadajúcim prácu, nakoľko tu prekvital priemysel. A tak aj v súčasnosti je tu možné stretnúť vnukov a pravnukov Slovákov, ktorí prišli za prácou.

Naše dni boli naplnené hlavne pomocou vo farnostiach, kde sme si mohli vyskúšať ako funguje farský život v praxi. Stretávali sme sa s ľuďmi, rozprávali sa s nimi, pomáhali im. Vyskúšali sme si, ako funguje americká charita – zúčastnili sme sa pri vydávaní jedla pre chudobných a bezdomovcov, takisto aj pri akciách ako napr. Slovenský festival vo farnosti, v ktorej sme bývali, a mnohé iné. Okrem toho sme mali možnosť navštevovať hodiny anglického jazyka, ktoré nám skutočne veľmi pomohli, a tiež sme ponavštevovali okolité miesta i mestá ako napr. Cleveland, Cincinnati, Pittsburgh, Canton, Washington a takisto aj známe Niagarské vodopády.

Z mnohých zážitkov, ktoré sme v USA zažili nás najviac oslovil Family and Faith festival, kde sme mohli vidieť množstvo mladých rodín, ktoré žijú svoju vieru, nakoľko vo farnostiach je prevažná väčšina starších ľudí. Je to podobná akcia ako Deň rodiny na Slovensku. Nádej, ktorá v tomto sekularizovanom svete sálala z týchto ľudí a ich túžba po skutočnom živote viery nám sama položila otázku o dôležitosti a nevyhnutnosti hľadania pravých hodnôt i skutočnej potrebe duchovného povolania v súčasnej dobe.

Za toto všetko patrí obrovská vďaka kňazom, ktorí sa o nás po celý ten čas starali, a to konkrétne Mons. Robertovi Siffrinovi, Mons. Petrovi Polandovi, otcovi Johnovi Jerekovi i otcovi Martinovi Ceľuchovi, ktorí ostanú hlboko zapísaní v našich srdciach a samozrejme aj v našich modlitbách. Veríme, že táto skúsenosť nám pomohla v širšom a komplexnejšom pohľade na realitu okolo nás a takisto bola aj veľkým obohatením v našej príprave ku kňazstvu.

Deo gratias.

Vypros nám milosť milovať námahu

Majstrovstvá v dávaní, kto bude „prvý?“

Boris
Foto: Internet

„Hľadá sa človek, jeden z troch miliárd. Výška a vonkajší vzhľad nie sú podstatné. Bankové konto a značka auta sú bezvýznamné. Čaká naň zaujímavá práca. Požiadavky sú neľudské: viac počúvať než hovoriť, mať viac porozumenia než pohotovosti k súdeniu, viac pomáhať než obviňovať. Hľadá sa človek. Za vďačnosť nezodpovedáme. Ak sa cítiš schopný na túto prácu, prihlás sa, prosím, ako najrýchlejšie vieš u najbližšieho blížneho. Ten sa iste poteší.“ (O kázni a dáždnikoch)

Ak chceš mať svaly, musíš posilňovať, ak chceš ovládať cudzí jazyk, musíš posilňovať mozog, musíš ho trénovať. Ani jazyk, ani svaly samé k tebe neprídu, ale je potrebné vynaložiť námahu. A milovať námahu, to je čnosť svätca a milosť od Boha. Aký paradox milovať to, čo nie je jednoduché, to čo je ťažké, to čo nám uberá síl.

Ak sa otvoríš službe, buď pripravený! Každú chvíľu sa naskytne dobrý „kšeft“, ktorý je v súčasnosti (o)hodnotený rôzne. Niekedy nie je počuť ani (ne)obyčajné ĎAKUJEM. Tvoj harmonogram bude neustále plný a ani sa nezastavíš. Niektorí ťa budú využívať, pretože neprijímajú tvoju službu ako dar. Nič si z toho nerob, pretože len námahou, modlitbou a svedectvom je možné meniť srdcia a zmýšľanie iných. Tak ako lekár lieči, ale Boh uzdravuje, tak aj my sa máme modliť, namáhať a svedčiť, no Boh mení srdcia a zmýšľanie človeka.

Slúžiť blížnemu znamená dávať zo seba, dávať im svoju prítomnosť, slovo, povzbudenie, sily a schopnosti, *„lámať“ seba samého druhým.* (porov. Benedikt XVI.: Naděje pro Evropu?)

Len ak odumrieme, môžeme priniesť úrodu. Človek odumiera v službe a namáhaním sa, keď dáva sám seba. Námaha nie je príjemná, no veľmi potrebná a v súčasnosti nevyhnutná. Ak chceme milovať námahu, musíme vynaložiť úsilie, ale potrebujeme aj milosť od Boha.

Služba je prejav pokory. Ježiš umýval nohy svojim učeníkom. Vykonal službu, ktorá prináležala otrokovi, nanajvýš sluhovi. Služba prináša uzdravenie, a to predovšetkým tomu, kto ju vykonáva.

Hľadal som ochotného človeka, ktorý by sa nevyhováral, že nemá čas, že nemôže, že sa mu nechce, alebo aby som prišiel neskôr. Našiel som ho.

„Neužitočný sluhovia! Neurobili sme ani to, čo sa nám prikázalo, pretože sa nám nechcelo namáhať.“ (porov. Lk 17, 10)

Vážený pán Mozart,

Tomáš Svat
foto: Internet

Musím sa Vám priznať, že práve nepočúvam nič z Vašich diel. Napriek tomu som sa rozhodol napísať Vám tento list, tak mi prosím, odpustite moju opovážlivosť a dovoľte mi, chvíľku Vás unúvať svojimi slovami.

Musím Vám otvorene povedať; milujem hudbu. Každá melódia je podľa mňa unikátnym dielom, je to niečo krásne, niečo viac ako len spojenie viacerých tónov, niečo viac ako len nepravidelnosť zvukov, ktoré tvoria celok, aj keď by sa na ňu mohol niekto pozerať aj takto. Komponovanie každej melódie je podľa mňa podieľanie sa na ozvene stvorenia sveta a každého človeka, niečoho čo bolo zachované v našich srdciach, melódie ktorá nám bola daná. Isto je to prehnané tvrdenie. Ale aj Tolkien, keď začína rozprávať príbehy stvorenia svojej bájnej Stredozeme, hovorí o tom, že celý svet povstal z melódie, ktorú začala komponovať večná bytosť. Z tejto melódie povstali anjeli, zem a dokonca aj človek. A taktiež si môžeme uvedomiť, že hudba je niečo viac ako len chvenie strún, lebo noty sa nedotýkajú našich prstov ani našich bubienkov, ale dotýkajú sa našej duše. Iste ste, vážený pán Mozart, nemali príležitosť nikdy túto knihu čítať. Škoda. Je to veľmi zaujímavá myšlienka. Ktovie koľko je v nej pravdy. Trúfam si povedať, že by Vás zaiste inšpirovala vo Vašom komponovaní.

Prečo Vám to vôbec vravím? Lebo presne takýto pocit mám, keď počúvam Vaše slávne rekviem. Dovolím si povedať, že je to jeden z najoslovujúcejších hudobných počinov aký kedy mohli ľudské uši počuť. Už len začínajúci Introitus vyťahuje ľudského ducha až k majestátnym výškam ľudskej dôstojnosti, ktorá mu bola daná. Sekvencia Dies Irae akoby opisovala pokračujúci ľudský boj zo všednosťou, s otupenosťou na krásu, na ktorú človek zabudol, odkedy musel odísť z raja. Akoby ste písali o odliepaní sa z prachu zeme, v ktorej uviazla ľudská existencia a poukazovali na to, že toto nie je naším cieľom. A akoby som mohol nespomenúť Lacrymosu, sekvenciu, ktorá preložila ľudské slzy do nôt, s ktorými sa človek otáča naľavo aj napravo v túžbe stretnúť sa s človekom, v túžbe dotyku, odovzdania a spojenia smútku, ktorý ľudskú bytosť neponižuje, ale práve naopak, ukazuje jej veľkosť v schopnosti spolupatričnosti. V tejto súvislosti mi napadá veta Kahlila Gibrana, v ktorej hovorí, že tie najvznešenejšie srdcia, ktoré poznal, sú poznačené jazvami.

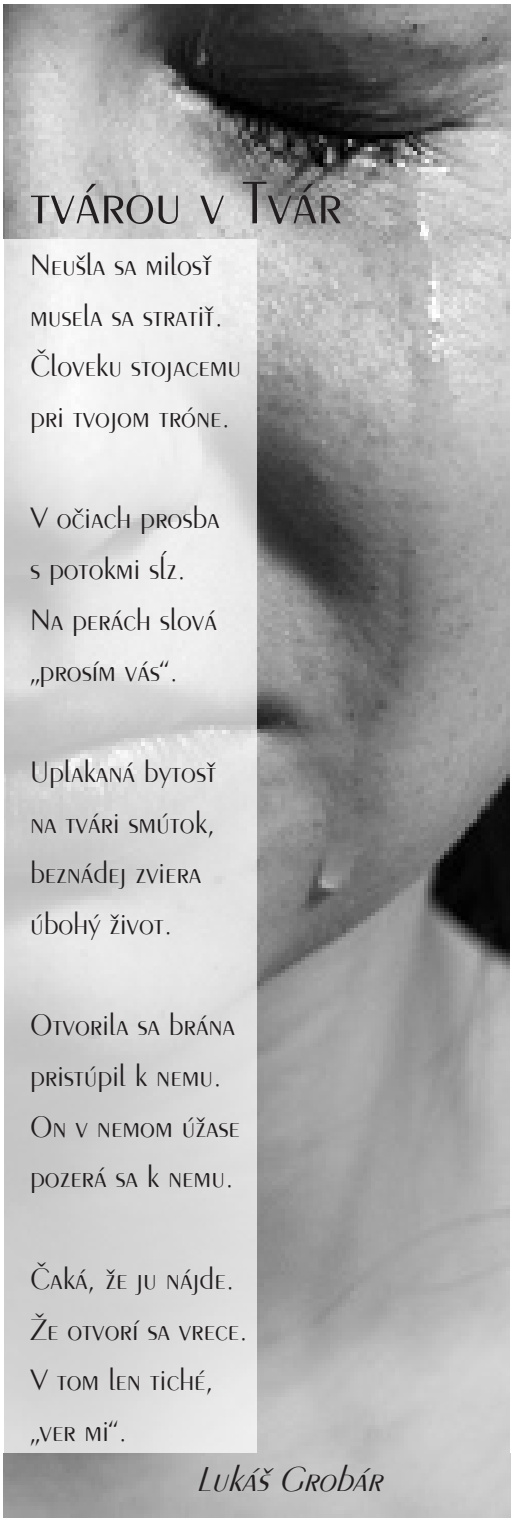
Prečo som sa teda rozhodol napísať Vám tento list? Lebo si myslím, že svet, rovnako ako hudba, nemohli vzniknúť len tak náhodou, na to sú príliš dokonalé, príliš krásne. Totiž za každou partitúrou musíme hľadať umelca. Lebo som si uvedomil, že človek,

tvor taký veľký, že dokáže vytvoriť a oceniť také majstrovské dielo, aké je to napríklad aj to Vaše. Nemôže mať len ruky a nohy, oči a uši, lebo to nestačí na to, aby dokázal počúvať hudbu, musí mať dušu, ktorá ju tvorí a počúva. Lebo si myslím, že všetko stvorenie, rovnako ako aj hudba, má slúžiť k tomu, aby človek rástol, aby poznával svoju veľkosť a dôstojnosť, aby človek v očiach iného človeka bol pokladom a nie prostriedkom k uspokojeniu svojho egoizmu, nie nástrojom ponižovania a zbedačovania, oslepovania a „ohluchovania", nie príčinou a prostriedkom morálnej skazy a poníženia človeka, tak ako sa to dnes deje. Hudba nám našepkáva, že kto vedome zbedačuje človeka po hocakej stránke, zámerne ničí Božie majstrovské dielo a stáva sa rušiteľom a spolu-rušiteľom Božej stvoriteľskej harmónie. A tak nejako opisuje Tolkien prvú vzburu ešte pred stvorením sveta.

Vážený pán Mozart, myslím si, že už bolo dosť slov. Ešte toľko by sa dalo napísať o Vás a o Vašom diele, ale nechcem ho tu ani analyzovať, ani celé opísať. Chcem sa Vám poďakovať za to, že ste sa odvážili byť umelcom. To dnes vie už len málo ľudí. Chcem sa Vám poďakovať za to, že ste počúvali svoju vlastnú hudbu, nekopírovali ste hudbu iných ani ste netvorili to, čo ostatní chceli počuť. Chcem sa Vám poďakovať, že ste mali odvahu byť výnimočný a pritom ste zostali verný sebe. Chcem sa Vám poďakovať za to, že ste nielen mne, ale aj mnohým iným ukázali, že dôstojnosť človeka sa nedá kúpiť za peniaze, majetok, slávu, moc ani nič iné. Ďakujem, že ste nám znova povedali, že byť človekom znamená tak veľa.

So všetkou úctou

tvárou v Tvár

Neušla sa milosť
musela sa stratiť.
Človeku stojacemu
pri tvojom tróne.

V očiach prosba
s potokmi sĺz.
Na perách slová
„prosím vás".

Uplakaná bytosť
na tvári smútok,
beznádej zviera
úbohý život.

Otvorila sa brána
pristúpil k nemu.
On v nemom úžase
pozerá sa k nemu.

Čaká, že ju nájde.
Že otvorí sa vrece.
V tom len tiché,
„ver mi".

Lukáš Grobár

